

ELENA KREJČOVÁ

**BULHARSKÉ TEXTY
K PŘEKLADATELSKÉMU SEMINÁŘI
ČÁST 1.**

MASARYKOVA UNIVERZITA

**Masarykova univerzita
Filozofická fakulta**

BULHARSKÉ TEXTY K PŘEKLADATELSKÉMU SEMINÁŘI

ČÁST 1.

Elena Krejčová

Brno 2014

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této elektronické knihy nesmí být reprodukována nebo šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu vykonavatele majetkových práv k dílu, kterého je možno kontaktovat na adrese – Nakladatelství Masarykovy univerzity, Žerotínovo náměstí 9, 601 77 Brno.

Předmluva

Publikace Bulharské texty k překladatelskému semináři, část 1. představuje soubor bulharských textů především publicistických, ale též populárně naučných, které jsou určeny pro práci v překladatelských seminářích studentů bulharistiky a balkanistiky Masarykovy univerzity. Mohou však být používány i v tradičně zaměřených jazykových kurzech nebo v hodinách praktického jazyka jak na konci bakalářského studijního programu, tak i v magisterském studiu. Představují rovněž materiál pro přípravu k bakalářské nebo magisterské státní zkoušce.

S texty se může pracovat jak během vyučování pod vedením pedagoga (písemně nebo ústně, samostatně nebo ve dvojicích či menších skupinkách), tak i v rámci samostatné práce studentů během jejich domácí přípravy. Soubor nezahrnuje texty odborné nebo zastaralé. Vybrané podklady k překladu se snaží zachytit aktuální stav současné bulharštiny. Shromážděné texty mohou být podnětem nebo východiskem pro další aktivity jak v samotném překladatelském semináři (například při procvičování konsektivního nebo simultánního tlumočení), tak i v jazykových kurzech (témata k diskusím, psaní esejů atd.).

autorka
listopad 2014

8 души в болница след откриването на магазин на ИКЕА в Лондон

8 души са ранени при масова блъсканица при откриването на нов магазин от веригата ИКЕА в Лондон. Лекарите от Спешна помощ са оказали на място помощ на още 22 посетители, които са пострадали от недостиг на кислород. Около 4 000 души се събраха в полунощ пред магазина, който обяви голямо намаление от 0.00 до 3.00 часа, съобщава Ройтерс. Откриването на магазина бе съпроводено и с проблеми с пътния трафик, тъй като в полунощ околните улици бяха задръстени от около 1000 автомобила. В резултат се наложило магазинът да бъде затворен. Засега от ръководството на ИКЕА не коментират случката. Електронното издание ГазетаРу припомня, че миналата година при битката за намалени стоки в магазина на шведската компания в Саудитска Арабия загинаха трима души. Те са се задушили при блъсканицата от желаещи да получат купони за намалението.

Великобритания разреши клониране на клетки с терапевтична цел

Британското Управление за оплождане и ембриология на човека издаде на създателя на овцата Доли, проф. Иън Уилмът от института Розлин в Единбург, разрешение за терапевтично клониране на клетки от пациенти, засегнати от неврологично заболяване на опорно-двигателния апарат, съобщи АП.

Професорът поиска разрешението през септември 2004 година, за да установи как нервните клетки се увреждат. Тогава той каза, че екипът не възнамерява да създаде клонирани бебета и че засегнатите от неврологични болести ембриони ще бъдат унищожени след експеримента.

Това е вторият подобен лиценз, издаден от правителството на Великобритания.

През август 2004 г. изследователи от университета в Нюкасъл получиха разрешение да извършат терапевтично клониране, като използват човешки ембриони за извличане на стволови клетки, които могат да бъдат използвани за радикално нови лечения на болестта на Алцхаймер, на Паркинсон и на диабет.

Във Великобритания клонирането с изследователски цели е разрешено от 2001 година, припомня БТА.

Между 600 и 700 лв. „Гражданска отговорност“ плащаме при влизане в ЕС

Между 600 и 700 лв. за застраховка „Гражданска отговорност“ ще плаща българинът след присъединяването ни към ЕС.

Това стана ясно по време на конференцията „Застрахователният сектор в процеса на присъединяване“, която се провежда в рамките на изложението „Банки, инвестиции и пари“ в Пловдив.

Новият застрахователен кодекс предвижда застраховката да обединява „Гражданска отговорност“ и „Зелена карта“ и да важи за всички страни от ЕС.

Според експерти това ще коства около 3 средни заплати на българина.

За сравнение европейците плащат около 10% от една средна заплата, информира Дарик радио.

Идеалната ваканция

Натъквам се на един факт, за който преди като че ли не съм се замислял. Хората от морските градове предпочитат да почиват на планина и обратно. Затова ако се замисли човек, може би най-добрата почивка е самото бягство от еднообразното ежедневие. Ех, има и много други фактори които са от значение за една почивка. Ако сме с добри приятели и забавна компания, може би дори горещото време не би ни помрачило почивката.

В различни моменти съм настроена за различен вид почивка. Обичам спа почивките – те са най-релаксиращи. Почти винаги тръгваме на някъде в последния момент, което придава малко адреналин към цялата емоция. Мечтая да имам една хазиенда на някой бряг с бял пясък, кристална вода и палмички. Където няма да се налага да изкарвам зимни дрехи.

Със сигурност хижа в планината в началото на есента. Не ми трябва лукс. Е, не че бих отказала почивка в Аспен...

Колкото се може по-далеч от града

Летуването на къмпинг отново се превърна в една от най-шикозните и екзотични летни мании. За някои да нощуваш на палатка край брега на морето или до някое тихо езерце си е истинска философия на живота. Синоним на спокойствие, зареждане с позитивна енергия и пречистване на духа от прашасалото

ежедневие, градския шум и тълпите. За други къмпингът е примитивно и странно място, в което липсват удобства, и човек трябва да преодолява безброй трудности. Досадни буболечки, няма електричество, течаща вода, климатик и широки легла.

Почивката на къмпинг не е за всеки. За някои къмпингът е синоним на мръсотия, липса на условия и удобства, далеч от всякаква цивилизация. За други пък е връщане към корените и истинско общуване с природата.

- Модерните къмпинги са идеални за многолюдните семейства. Освен това идиличните вечери край огъня или съгваемата масичка са перфектен начин за сближаване на семейството и създаване на нови познанства.

- Летуването сред природата излиза сравнително евтино. Нужни са само инвестиции по оборудването на палатката или караваната с нужните екстри. Ако човек иска да летува в някой реномиран и снабден със всякакви удобства къмпинг, е нужно да плати минимален наем за мястото.

- Повечето къмпинги предлагат различни забавления за членовете на цялото семейство. Клубове по интереси, практикуване на различни спортове.

- Един от най-големите минуси на къмпинг летуването е липсата на течаща вода. Ако човек иска да си вземе душ, трябва да ползва общата баня и да се съобразява с останалите летуващи.

- В горещите летни дни повечето палатки и каравани се нагриват доста. Което означава, че жегата и слънцето могат да отровят мечтата ви за перфектна ваканция сред природата.

Регулират движението в Япония чрез микрочипове в номерата на колите

На автомобилите в Япония ще се появят „умни“ номера с вградени микрочипове, които записват и предават информация за регистрационния номер на колата, неговия размер, както и за собственика му.

Вестник „Йомури“ съобщава, че целта на експеримента, провеждан от Министерството на строителството и транспорта на Япония, е с помощта на съвременните технологии да бъде ограничено струпването на автомобили по централните улици на градовете в пиковите часове.

Желаещите да минат през централната част на града във върховите часове ще трябва да плащат специална такса, която ще се определя с помощта на вградения в регистрационния номер чип.

Новата система ще започне да се внедрява през 2006 година. За да бъде въведена обаче ще е необходимо съгласието на управата на общината. Желание на

въвеждане на микрочиповете вече са изявили 6 общински ръководства в страната, съобщава РИА “Новости”.

Ако новата система докаже своята ефективност, тя ще бъде препоръчана за въвеждане във всяко населено място с над 100 000 автомобила.

Освен оптимизацията на транспортните потоци се очаква системата да окаже положително влияние на околната среда, посочват в. „Йомури“.

През 2004 година Хърватия е привлякла повече заможни туристи, сочи проучване

Туристите, които са прекарали ваканцията си в Хърватия през 2004 г., са били по-взискателни, но готови да харчат повече, сочи проучване на хърватския Институт по туризма, цитирано от Франс прес. Туристите са харчили средно 49 евро на ден през 2004 г., а това е с 40 на сто повече в сравнение с 2001 г., се допълва в изследването, направено от юни до септември сред 4500 летовници. Британските и френските туристи са били най-склонни да развържат кесиите си, като през 2004 г. те са изразходвали средно по 100 евро на ден. Германците, италианците, словенците, чехите и австрийците са най-многобройните групи чуждестранни туристи в Хърватия през 2004 г. През миналата година Хърватия би всички рекорди, привличайки 8,8 милиона туристи, сочат данни на Хърватската туристическа служба.

Половината от европейските деца учат чужд език в началното училище според изследване на ЕС

Половината от европейските деца започват да учат чужд език в началното училище, сочи проучване на европейската мрежа за образование Евридика, финансирано от Европейската комисия. Изследването е поместено в уебсайта eshydice.org. Проучването е направено в 25 страни от Европейския съюз, плюс България, Румъния, Лихтенщайн, Норвегия и Исландия. То се отнася за учебната 2002/2003 г. и показва чувствително увеличаване на учебните курсове по чужди езици през последните пет години. През 2002 г. изучаването на чужд език в началния курс на обучение е било задължително навсякъде в ЕС, с изключение на Ирландия и Шотландия. Малко са страните, където децата говорят на различни езици в къщи и в училище. Изключение правят Холандия, Словакия, България и Румъния, където 2 на сто от 9-10 годишните системно използват друг език език у дома, освен този в училище. Като цяло английският език е най-широко

разпространен в началните класове, освен в Белгия и в Люксембург. В страните от Централна и Източна Европа между 1998 г. и 2000 г. рязко се е увеличило преподаването на английски език в прогимназията. Френският и немският език си делят второто място като чужд език в европейските училища. Единствено в балтийските страни и в България на второ място е руският, сочи европейското проучване.

3000-годишна лоза открихме край гробницата на Орфей

Неизвестен досега сорт грозде край гробницата на митичния тракийски певец Орфей. Предполага се, че лозата е на възраст над 3000 години, съобщава БНР.

Няма обяснение как растението е попаднало край скалния паметник до село Татул, защото в радиус от десетки километри не се отглежда грозде.

Историците не изключват хипотезата именно от нея да е било произведено прочутото в древността червено вино на траките.

Днес на празника на лозаря откривателите засадиха в двора на историческия музей в Кърджали резници от оцелялата лоза и нарекоха сорта грозде „Сълзата на Орфей“. Специалистите се надяват след 2 години да получат корени от новия сорт. Според тях така ще се възроди славата на виното на траките, наричано „зела“.

Половината от хората в света ще живеят в градове до 2007 г., сочи доклад на ООН

След две години половината от населението на света ще живее в градове, сочи огласен снощи доклад на ООН, предаде Ройтерс. Според доклада на Комисията на ООН за население и развитие през 1950 г. едва 30 на сто от хората по света са обитавали градски райони. В момента около 3,2 милиарда от 6,5-милиардното население на Земята живее в градове, а до 2030 г. в градове ще живеят 5 милиарда човека, което ще бъде 61 процента от световното население. Комисията констатира, че нараства и броят на многолюдните градове. Сега 20 града по света са с повече от 10 милиона жители, докато през 1975 г. те са били четири /Токио, Ню Йорк, Шанхай и Мексико/, а през 1950 – само два /Ню Йорк-Нюарк и Токио/. Днес петте най големи града на света са Токио с 35,3 милиона жители, Мексико /19,2 млн./, Ню Йорк-Нюарк /18,5 млн./, Бомбай /18,3 млн./ и Сан Паулу /18,3 млн./ Следващите по населеност 15 града са: Делхи, Калкута, Буенос Айрес, Джакарта, Шанхай, Дака, Лос Анджелиз, Карачи, Рио де Жанейро, Осака-Кобе, Кайро, Лагос, Пекин, Манила и Москва. Към 2015 г. най-многолюден град в света ще остане Токио с 36,2 милиона жители, прогнозираат демографите от ООН.

Декларациите за облагане доходите на физическите лица вече могат да се подават по интернет

Декларациите за облагане доходите на физическите лица вече могат да се подават по интернет, съобщи днес главният данъчен директор Николай Попов при представянето на услугата. Досега това беше възможно за регистрираните по ДДС, а до края на месеца се очаква услугата да бъде достъпна и за декларациите по Закона за корпоративното подоходно облагане. Задължително условие за ползване на услугата е наличието на електронен подпис. Засега две фирми в България имат право да предоставят електронни подписи – „Информационно обслужване“ АД и „Банксервиз“. Попов уточни, че след като декларацията пристигне в данъчната администрация, ще бъде върнат отговор по електронен път на данъкоплатеца за входящ номер, ден и час на пристигане на декларацията. Гражданите трябва да пазят съобщението, както и всички удостоверения за получени доходи.

Ромите – процъфтяваща малцинствена група в сърцето на застаряваща Европа

Ромите /наричани още цигани/ образуват в Централна и Източна Европа малцинствена група, която се намира в разцвет благодарение на високата раждаемост. За разлика от нея обаче населението на страните, в които представителите на това малцинство живеят, остарява все по-бързо. Според данни на Центъра за демографски изследвания в Словакия ромското население в страната се е увеличило от 250 000 на 400 000 души през последните 15 години и в момента ромите съставляват 7 процента от словашкото население срещу 4 процента преди. Циганското малцинство се подмладява, но продължителността на живота му остава ниска: ромите живеят 3 години по-малко от другите граждани на Словакия и 7 години по-малко от населението в Румъния. Проучване, извършено в България през ноември м.г., сочи, че едва 10,6 на сто от ромите са прехвърлили 60 години, докато българите над 60-годишна възраст са 35,1 на сто от населението. В сравнение с останалите етнически групи ромите се намират в най-благоприятно демографско положение, те не са изправени пред масивното застаряване, което се наблюдава сред останалата част от българското общество, коментират авторите на изследването. Трийсет и шест на сто от циганите в Унгария са под 14 години срещу едва 16 на сто от унгарското мнозинство, според преброяването през 2001 г. Само 4 на сто от ромите в Унгария са над 60 години, докато процентът на унгарците в тази възрастова група е 21,1. Според словашкия специалист по демография

Борис Вано високата раждаемост се дължи преди всичко на най-бедните слоеве от циганската общност. Населението в селата с много нисък жизнен стандарт има поведение, типично за развиващите се страни: висока раждаемост, висока смъртност и твърде ранно раждане на първото дете, обяснява Вано. За сметка на това обаче, когато циганите се интегрират в обществото, разликите с останалата част от населението изчезват, отбелязва експертът. Високата раждаемост увеличава проблемите, дължащи се на бедността и дискриминацията. Ромските деца, които ходят училище, често са изтиквавани встрани от училищната система. В Чехия например около 75 на сто от учениците от ромски произход посещават специални начални училища, предназначени за деца с увреждания. Много трудно е да се определи с точност числеността на циганското малцинство в Централна и Източна Европа. При преброяванията циганите предпочитат да не обявяват етническата си принадлежност. Едва 1,7 на сто от жителите в Словакия са се определили като роми при преброяването през 2001 г. Според официални данни ромската общност в Румъния наброява 535 000 души, но различни асоциации твърдят, че броят ѝ вероятно е най-малко 1,5 милиона души. В доклад от 2004 г. ЕС отбелязва, че в Европа живеят около 10-12 милиона цигани. Въпреки неточността на демографските изследвания няма съмнение, че общият брой на ромите в Европа е доста по-голям от цялото население на доста страни членки, се подчертава в доклада на ЕС. В редица държави в Централна и Източна Европа стартират амбициозни проекти за подобряване на живота на ромите и прекратяване на училищната сегрегация. Целта им е да допринесат за по-успешното интегриране на тази многочислена етническа общност. Проектите са част от инициативата „Десетилетие на ромското включване 2005-2015 година“, която ще бъде открита утре в София под егидата на Световната банка. В инициативата участват Унгария, Чехия, Словакия, България, Румъния, Хърватия, Македония и Сърбия и Черна гора.

Разликата в заплащането на мъжете и жените в ЕС остава голяма

Жените с висше образование в Европейския съюз са повече от мъжете, завършили университет. Разликата в заплащането на мъжете и жените обаче остава голяма, сочат резултатите от проучване на ЕС, цитирано от Асошиейтед прес. Според втория годишен доклад на Европейската комисия за равнопоставеността между половете мъжете получават средно с 15 процента по-високи заплати от жените, които са на същата позиция. В проучване на Евростат за равнопоставеността между половете се отбелязва, че жените имат относително добри показатели в статистиките – 58 процента са завършили колеж, а 41 на сто от всички, получили докторска степен, са жени. В проучването обаче се

отбелязва, че тези показатели не се отразяват върху по-доброто заплащане на жените. В доклада на Евростат европейските правителства са приканени да обръщат повече внимание на равноправието на половете при наемането на служители и да насърчават по-възрастните жени да остават на работа или да започват работа.

Българометър

Ако сте позабравили каква е картината на българското общество, един поглед върху новото годишно изследване на Евробарометър може да е полезен.

От него излиза, че сме страна от работохолици, които не понасят хомосексуалните бракове, религията и меката дрога и настояват за повече държава в личния и обществения си живот. Според проучването сред всички 27 страни – членки на евросъюза, българите се колебаят между скандинавския социализъм, германския консерватизъм и българския песимизъм.

Бедни работохолици

Евробарометър разкрива един доста изненадващ резултат – българите са едни от най-пламенните привърженици на работните си задължения заедно с хората с най-кратка работна седмица в Европа – французите. Цели 53% от анкетираните в двете страни твърдят, че обръщат повече внимание на работата, отколкото на свободното време. Изобщо принципът „не оставяй днешната работа за утре“ сигурно е добра новина за европейските производители на текстил и облекла, които разглеждат България като перспективна база. Докато съгражданите на Жак Ширак обаче се радват на една от най-високите производителности на труда в света, в България този показател остава нисък дори в сравнение със страните от предишното разширяване и е едва 1/3 от средния за ЕС.

Ако се съди по друга част на изследването пък, българинът поставя собствените си цели и самоизявата на предпоследно място в класацията на ценностите. Това сочи, че отдаването на по-голямо значение на работния процес е по-скоро стремеж за оцеляване, отколкото някаква прекалена дисциплина и отговорност.

Държавата, която липсва

Скандинавия е регионът на Европа, от който България е най-далеч във всякакъв смисъл. Въпреки това българите са единствените европейци извън Северна Европа, които не се оплакват от държавната намеса в живота им. И тук обаче има повече, отколкото числата показват. Повечето от северните нации одобряват своите правителства и парламенти. Обратно, девет от всеки десет българи не

вярват на парламента, осем от тях – на партиите и на правителството, а седем – на съдебната система. На практика у нас липсва доверие във всяка от трите власти – съдебна, изпълнителна и законодателна. Докато 67 % от финландците вярват на профсъюзите си, точно същият процент българи не питаят никаква вяра към тях. С други думи, докато в Скандинавия и Прибалтика тенденцията се обуславя от доверието към държавата, в България причината за идентичния резултат е липсата на власт, на която българите да вярват, че се грижи за тях. Цели 72 % от хората искат още по-голямо политическо сближаване с Брюксел, а рекорден за ЕС процент – 30 %, искат да знаят повече за функционирането на съюза. Това вероятно е временно състояние – докато не стане ясно, че европейските институции не могат да заменят българските.

Икономиката, не политиката

Желанието за „разтваряне“ на родната политика в европейската е силно, но ключът към съхраняването на крехкия засега оптимизъм, избуял около членството в ЕС, е икономиката. Този оптимизъм личи в отговора на въпроса дали се движим в правилната посока. Тридесет и три процента от хората смятат, че, да, срещу 31 % на обратното мнение. Това ни поставя при държавите, доволни от себе си, като „отлич-ничките“ в икономическото развитие Ирландия, Словения, Естония и Люксембург. С оглед на тази компания ясно е, че съхраняването или попарването на надеждите ще зависи изключително от темповете на икономическо развитие. Всъщност българите вече имат идея как да допринесат за конкурентността на своята и на европейската икономика. За разлика от средния европеец българинът смята ефективното използване на енергията за един от трите най-важни икономически приоритета в ЕС. Много вероятно е съвпадането по време на новия договор с Русия за газа, споразумението за строеж на АЕЦ „Белене“, затварянето на реакторите на АЕЦ „Козлодуй“ и корупционния скандал в „Топлофикация“ да имат дял във формирането на това мнение.

Толерантни и щастливи?

Изследването поставя под съмнение един от митовете на българина – този за неговата толерантност. В родната ценностна система тя фигурира едва на 10 място. За огромна част от българите – 65 %, например хомосексуалните бракове са неприемливи. Това е първото изследване на Евробарометър, в което има покачване на броя на българите, харесващи начина си на живот. Въпреки 11-те процента повече от пролетта насам обаче те все още са едва 36 %. В Румъния например половината хора (49 %) са задоволени от начина си на живот. Същото е положението и в Унгария, която преживя ужасна година в икономически и политически план. Българите отказват да запълнят дефицита на

щастие с „допинг“ като религията или канабиса. Двете не се радват на почти никаква почит у нас. Само 20 % от хората смятат, че религията играе важна роля в обществото, а едва 11 % са съгласни марихуаната да бъде легализирана в Европа, което ни поставя в една група със страните от предишното разширяване и, разбира се, с румънците. Интересен е фактът, че най-толерантните спрямо канабиса европейци – холандците, са и сред най-щастливите в ЕС – цели 95 % са доволни от живота, който водят.

30-годишните отказват да пораснат

Според последното проучване на сп. „Жената днес“ 28 % от жените в България смятат, че най-добрата възраст за раждане на първо дете е 32 години, пише в. Дневник.

На 30 години моят баща е имал образование и сериозна работа, бил е горд собственик на нов автомобил и ново жилище, бил е женен и е имал мен. Даже аз съм била на 6 години.

Разбира се, времената са бил други. Социализмът не позволяваше кой знае какви експерименти с живота.

Сега всичките ми приятели, които са на по 30 години, излизат по заведения няколко пъти седмично, сменят си работата често, момчетата дори проточват висшето си образование, за да отложат казармата, малцина притежават собствено жилище. Не са женени и нямат деца.

Според последното проучване на сп. „Жената днес“ 28 % от жените в България смятат, че най-добрата възраст за раждане на първо дете е 32 години. Според други 31-36 години, а близо 1/4 от жените смятат, че няма проблем да родят на 40.

Сп. „Тайм“ на свой ред твърди, че преди 30 години повечето американки се омъжваха на 21 и раждаха първото си дете на 22. Сега целият процес е изостанал с няколко години. Възрастта за брак се е вдигнала на 25, толкова е и за първото дете.

Днешните младежи вече не бързат да завършат висшето си образование, да изберат кариера и да си купят жилище. Какво чакат? Що за хора са тези вечни тийнейджъри, тези питърпановци, клонящи към 30-те? И най-вече защо отказват да пораснат?

Във вакуума между пубертета и зрялата възраст Всеки от нас познава няколко от тези нови за статистиката екземпляри: пораснали мъже и жени, които все още живеят с родителите си, обличат се, говорят и купонясват като в пубертетските си години, сменят работата и гаджетата си през ден, забавляват се, докато животът им продължава без посока.

Социолозите регистрират, че в миналото хората преминаваха от детството

към пубертета и след това към зрялата си възраст, но днес този прогрес включва една междинна фаза, която трае по-дълго. Годините между 18 и 25 вече са отделен етап в живота на младите хора, странна преходна фаза между пубертета и зрялата възраст, която им позволява за няколко години да отложат задълженията на „възрастни“, пише „Тайм“.

Та откъде са се взели тези туикстъри (от англ. „betwixt“ – между) и защо им трябва толкова време, за да продължат по пътя си към зрялата възраст?

Според психолозите отлагането на порастването може да има и положителен ефект. То ти дава възможност да откриеш себе си и да избереш най-правилния път за развитие в личен и професионален план.

Но някои учени, разглеждащи феномена най-вече от историческа и икономическа гледна точка, се притесняват, че туикстърите отказват да пораснат не защото не могат, а защото не искат. Тези експерти са на мнение, че социалните механизми, които превръщаха децата във възрастни, вече не функционират, че обществото ни вече не предоставя на младите хора морални и финансови основи, върху които да изградят живота си след пубертета и да заемат полагащото им се място в света на възрастните.

Родителите могат да помогнат

„Тайм“ предлага няколко съвета за родители, които искат да подготвят децата си за следващата стъпка в развитието им.

Можете да помогнете на децата си да разберат повече за себе си и за това какво очакват от живота. На възраст 11-12 години започнете да обсъждате с тях какви са силните и слабите им страни.

Открийте хобитата, към които децата се връщат периодически, защото те могат да подскажат коя е най-подходящата професионална кариера за тях. Вместо да се вманиачавате върху необходимостта те да бъдат приети в престижен университет, дискутирайте с децата си възможностите, които се крият след университетските години.

Споделете с тях провалите и успехите в собствената ви кариера. Децата се нуждаят от реалистични примери за подражание, а не само рок идоли и спортни величия.

Обсъждайте по време на вечеря познати на семейството и техния път към професионален успех. По-добре е децата ви да си променят мнението 200 пъти, отколкото да нямат ясна цел и когато ги попитат какви искат да станат, да отговарят „Нямам представа“.

Развивайте работните умения на децата. Училището създава само познавателните им умения.

Ангажирайте ги с домашни задължения и ги стимулирайте да си намерят почасова работа. Децата трябва да свикнат, че не могат да получат всичко изведнъж.

Не глезете децата с екзотични ваканции и скъпи предмети и не ги затрупвайте с кръжоци след училище. Стремете се да не създавате суперсамочувствие, което ще се срути в ранния етап на професионалната им кариера.

Вслучай че имате пораснало дете, което се лута без посока в света на възрастните, най-важното е да не създавате у него впечатлението, че сте разочаровани от него. Уважавайте това, от което синът или дъщеря ви се вълнува в момента, колкото и наивно или суетно да ви се струва, и дискутирайте активно с тях какви са опциите им за бъдещето.

Parlez-vous туикстър?

Броят на млади хора, които отлагат скока в задълженията на зрялата възраст, нараства не само в САЩ. Феноменът е глобален, но в различните страни има различни имена.

Канада: Децата-бумеранги. Все по-голям брой млади канадци остават да живеят с родителите си и съзнателно забавят създаването на собствени семейства. Според експертите явлението се дължи на лошото състояние на пазара на труда. Повечето жени се омъжват на 26, мъжете се женят на 28. Средната възраст за първо дете е 27,7 години.

Англия: Кипърс. Акроним от първите букви на английският израз „Деца в джобовете на родителите, които изяждат спестяванията им за пенсиониране“ (Kids in parents' pockets eroding retirement savings). Младите британци на по 20-ина години предпочитат да делят един покрив с мама и татко, за да спестят режийни. Повечето жени се омъжват на 27,7, мъжете се женят на 29,7. Средната възраст за първо дете е 29,7 години.

Франция: Синдромът „Танги“. Името му идва от филм от 2001 г. за чаровен 28-годишен младеж, който отказва да напусне апартамента на родителите си въпреки комичните им опити да се отърват от него. Повечето жени се омъжват на 27,1, мъжете се женят на 29,2. Средната възраст за първо дете е 30,4 години.

Германия: Nesthocker – дума за някой, намърдал се в чуждо гнездо. Според един изследовател нежеланието на много млади германци да живеят самостоятелно се дължи на факта, че те смятат родителите си за свои близки приятели. Повечето жени се омъжват на 27,1, мъжете се женят на 30,3. Средната възраст за първо дете е 29 години.

Италия: Mamme – епитет за онези, които не искат да се лишават от готварските умения на майките си. Броят на тези от тях, които още живеят с родителите си се е увеличил с 50% през последното десетилетие, един от най-високите проценти в Европа. Повечето жени се омъжват на 27,6, мъжете се женят на 30,5. Средната възраст за първо дете е 28,4 години.

Япония: Freeter – комбинация от английското „free“ и немската дума за работник – „arbeiter“. Терминът се отнася за неженен млад човек, който често си сменя работата и живее с родителите си. Повечето жени се омъжват на 27, мъжете се женят на 28. Средната възраст за първо дете е 28,6 години.

Венета Райкова, 31 години, журналист: *Имам вътрешното убеждение, че не искам съвместен живот. Това мнение се затвърди у мен особено през последните година-две. Преди отказвах предложенията за брак, защото мислех, че съм още малка. Сега пак отказвам, защото си мисля, че на тази възраст вече имам навици, които не бих променила. А освен това какво ми е, че да се женя. Не се чувствам пораснала, все още приемам живота като шега, майтап. Не искам да се разделя с розовите очила, през които гледам света.*

Елин Рахнев, 37-годишен, драматург: *Годините са показател само на календарната възраст. Не се чувствам зрял и мисля, че цял живот ще си остана в пубертета. Така се живее по-трудно, но и много по-интересно. По-трудно е и за околните, но, както знаем, идеални хора няма и всяко качество е за сметка на друго – те трябва да избират между удобното и вълнуващото. Мисля, че точно затова ме ценят, защото не съм влязъл в категорията на възрастните. Човек трябва да се ожени и да има дете тогава, когато намери човека, с когото иска да остарее – въпреки че звучи като шаблон, аз вярвам в това. Може да ти се случи на всяка възраст.*

„Таймс“: Писането на SMS-и и имейли – вредно за IQ-то

Коефициентът на интелигентност спадал два пъти повече, отколкото при пушенето на марихуана, предупреждава британският вестник. Писането на SMS-и и имейли може да намали коефициента на интелигентност (IQ) два пъти повече, отколкото пушенето на марихуана, предупреждава днес британският вестник „Таймс“.

Причината според британски учени бил стресът, както и фактът, че мозъкът непрекъснато е зает с премислянето на много задачи едновременно, което пък намалявало общата му ефективност, обяснява Българската редакция на Би Би Си (BBC.bg).

Това ново заболяване е известно като „инфомания“, уточнява „Таймс“, като дори изписва заглавието на статията на „SMS езика“: „Txs n emails mk ppl stupid coz they R worse than smking pot & lead 2 a st8 of ,infomania“.

Натискането на клавиши и бутони отнема до 10 точки от IQ-то на потребителя, а „тревата“ – само четири, уточняват психолози.

Тяхно проучване, посветено на недостига на сън, сравнява ефекта от „електронната мания“ с прекарването на безсънна нощ. От инфомания страдали основно работещите хора, особено мъжете, сочат още данните.

Въпреки огромните си предимства постиженията на съвременната технология вреди не само на ума, но и на живота в извънработно време, предупреждават още учените.

62 % от анкетираните например признали, че са свикнали да проверяват редовно получените имейли и SMS-и, като правят това дори по време на отпуска или почивен ден, въпреки че голяма част от тази кореспонденция е служебна.

21 % са категорични, че заради това биха прекъснали и среща. Ако страдате от инфоманията, значи.

дразните и останалите на работното си място,

категоричен е „Таймс“. Девет от 10 запитани смятат за крайно невъзпитани онези колеги, които отговарят на имейли или на SMS-и, докато са на заседание. Всеки трети обаче смята, че подобно поведение е приемливо и дори се приветства.

Сред авторите на изследването, осъществено по поръчка на „Хюлет Пакард“, е и психологът д-р Глен Уилсън, преподавател в Лондонския университет, който коментира:

„Това е много широко разпространен феномен. Ако даден служител страда от инфомания и тя не се лекува, неговата производителност на труда спада и той става неефективен. Затова фирмите трябва да насърчават хигиената на труда.“

В изготвения доклад се препоръчва работодателите, които осигуряват служебно мобилни устройства, за да поддържат контакт с хората си по всяко време, да изготвят и съответните инструкции за правилното им използване.

Препоръчва се за проверка на входящата поща да се използва т.нар. „мъртво време“, например по време на път, както и телефоните да се изключват по време на срещи.

Изводите на учените алармират колко рискуваме да се превърнем в общество на хора, които са „винаги на разположение“, а това е особено тревожно с оглед негативното влияние върху продуктивността на служителите и оттам – върху целия бизнес, коментират от „Хюлет Пакард“.

Макар че те произвеждат точно такива устройства, за чиято по-умерена употреба агитира проучването, от компанията се сравняват с производител на спортни автомобили, развиващи висока скорост, който съветва шофьорите да спазват ограниченията по пътя.

Малко статистика от „Таймс“:

- Всеки ден по света се разпращат по над 50 млрд. електронни писма. За сравнение – през 2001 г. ежедневиеният трафик не е надхвърлял 12 млрд.

- 88 % от тези имейли са нежелани и само задръстват пощенските кутии, а 1 % от тях са заразени с някакъв компютърен вирус.

- Човек получава средно по 32 имейла на ден, а ръстът в тази бройка е с 84 % годишно.

- Броят на електронните пощенски кутии е 440 млн., 170 млн. от които - служебни. Годишен ръст – 32 %.

- Всеки месец във Великобритания се разпращат 1,035 млн. SMS-а.

- Средният брой на човек е 37 месечно, при 21 през 2001-ва.

- Само в Обединеното кралство със собствен мобилен телефон разполагат 1 млн. деца под 10-годишна възраст – всяко трето.

- Средната възраст, на която едно британче получава първия си GSM апарат, е осем години.

- 82 % от децата и младежите в страната на възраст от 5 до 24 години (общо 12,6 млн.) имат мобилен телефон, а до 2007 г. броят им ще се увеличи с 87 %.

От какво умират милиардерите

Противно на очакванията милиардерите не умират от яхтени злополуки, алчни съпруги или наркотична зависимост, а от рак, сърдечни удари и бъбречна недостатъчност, обобщава в. Дневник

Какво убива милиардерите? Инстинктивно бихте отговорили безумно младите им съпруги, нещастни случаи по време на яхтени излети или роднини, развили наркотична зависимост към парите им,

Грешите. Смъртта на милиардерите има същите банални причинители, които запращат в небитието и доста по-бедните хора: това са рак, сърдечни удари, бъбречна недостатъчност и други фатални диагнози, пише сп. „Форбс“. Единствената разлика е, че милиардерите живеят малко по-дълго от среднестатистическия човек.

Средната възраст на 20-те милиардери, чиято кончина беше обявена в колонката „In Memoriam“ на годишните издания на списъците на световните милиардери на „Форбс“ през 2004-та и 2005-а беше 78 години. Списанието сравнява това число със средната продължителност на живота на американските мъже (само един от некролозите през двете посочени години е на жена милиардер) и се оказва, че милиардерите живеят с 3,5 години повече от средния американец.

Резултатите от сравнението ще са дори още по-впечатляващи, ако средната възраст на починалите милиардери се сравни не със средния американски мъж, а с този показател в страната, от която произлизат, защото списъкът е доста интернационален, отбелязва изданието.

Проучване на сп. „Бритиш медикъл джърнъл“ от 1999 г. разкрива, че има някаква, макар и бегла връзка между по-високия доход и дълголетието. Но се оказва, че докато по-бедните хора със сигурност са в непривилегировано положение, за да живееш по-дълго, не е необходимо да си чак милиардер, защото обикновените милионери живеят не по-кратко от хората с десетцифрени банкови сметки.

Не е изненадващо, че богатите не само живеят по-дълго, но и са и в по-добро здраве. Според Националния център за здравна статистика на САЩ 23% от хората, живеещи под линията на бедността, страдат от хронично заболяване, докато този процент е само 10 при хората с 200% по-висок доход от минималния житейски стандарт, пише „Форбс“.

Традиционното обяснение за тази статистика е, че богатите имат достъп до по-качествени медицински грижи. Но поне в САЩ тази неравнопоставеност би трябвало да е изчезнала след въвеждането на социалните здравни програми като „Медикеър“ и „Медикейд“ и здравните осигуровки, които плащат работодателите, отбелязва списанието.

Най-елементарното обяснение дава теорията „социалното неравенство е вредно за вашето здраве“, според която разликата в здравния картон на бедните и богатите се дължи на това, че ниският социален статус води до стрес, който предизвиква по-честа заболеваемост. Разбира се, не е ясно дали притесненията за плащането на наема са по-стресиращи от отговорността за парите на акционерите, отбелязва „Форбс“.

Дан Зилигмън, автор на книгата „Защо богатите живеят по-дълго“, намира отговора в „социалния дарвинизъм“: Социалният статус е силно зависим от коефициента на интелигентност (КИ) и други умствени способности, а пък

интелигентните хора знаят как да живеят здравословно. Той дори цитира данни от изследване на психолога Иън Диъри, осъществено през 2003 г., според което смъртността се увеличава със 17% за всеки 15 точки по-нисък КИ.

От шах се изкарва прилична заплата Градинката пред Народния театър е „офисът“ на любителите на царя и пешката

Запалянковците я знаят като „шахматната градинка“. Иначе тя си е градинката пред Народния театър „Иван Вазов“. Минипаркът в центъра на София дължи славата си на чудаците, които от години си обявяват шах и мат по пейките. Минувачите обикновено ги гледат с добронамереност и снизхождение. Чудят се на ентузиазма им да прекарват цялото си свободно време над черно-бялата дъска. Защото не всички знаят, че яростно блъскащите бутона на часовника играчи така си изкарват прехраната.

Шахматът се смята за най-аристократичната игра. Наричат го умствена гимнастика, развиваща интелекта и логическото мислене. Но за шахматистите в градинката 64-те квадрата на дъската са и основно средство за препитание. И то нелошо – майсторът си докарва доходи над средната месечна заплата. Шахматистите всяка сутрин ходят пред театъра, така както други хора отиват в офиса. Денят им започва със заемането на обичайната пейка. Всеки си има „работно място“ и йерархията се спазва стриктно. Свади за територия няма. Докато чакат противник, играчите се предизвикват на дъската взаимно за по едно кафе. При поява на клиент обаче дружеската партия мигом се прекратява и се започва пазарлъкът за залозите.

Те варират от 50 ст. до 50-70 лева и нагоре. Случвало се е американски туристи да губят и по 500 долара срещу някой наш майстор. Уговорката е проста: желяецият да премери силите си обявява сумата, която е готов да прежали в случай на загуба, и заявява изискванията си към съперника. Възможно е да поиска противникът му да играе без царица или топ. Друг вариант е да пожелае 5 минути време за себе си срещу 2 минути игра за отсрещната страна. Размерът на залога зависи именно от времето на играта и броя на фигурите. Сумата се изплаща от този, който загуби играта. Много рядко обаче някой случаен минувач печели. „Адски са добри – клати глава Илиян, един от постоянните кибици пред Народния. – Аз лично никога не сядам да играя с тях. То е все едно да играеш срещу компютър – нали всички комбинации са му в паметта. Чувал съм, че и Каспаров са го били в някаква градинка в Рига“.

Сред множеството любители шахматисти има и истински професионалисти –

гросмайстори, които вече са се оттеглили. Всички играят бърз шах, на часовник, където времето е решаващо. В професионалните среди това е отколешен нерешим спор – дали умения се придобиват след стабилна теоретична подготовка, или е по-добре да се тренира бързината на мисълта и на реакциите. Шахматистите в градинката са категорични, че бързият шах е по-полезен за всеки, който се е захванал с този спорт. Който може да постигне мат за две-три минути, нямало начин да не се справи и на турнир. Техен съвет е, ако един младеж се готви за сериозна кариера, да започне именно от градинката. Зад шахматните дъски по пейките сядат всякакви – скучаещи пенсионери, отегчени юпита, квартални пройдохи, амбициозни студенти. Местните най-много се радват на децата, желаещи да се пробват. От тях не вземат пари. Поощряват ги да зарежат компютърните игри и да идват да се учат на шах. Най-желаната клиентела са чуждестранните групи. Народният театър е забележителност, включена в маршрутите на всички туроператори, и в добрите дни се извървяват поне три-четири групи. И все се намира някой германец или англичанин, готов да се изфука пред спътниците си с шахматни умения. За шаха езикови бариери не съществуват. Откривам цяла група 12-годишни девойчета от Литва, които не знаят и дума български, но също са наредили фигурите и чакат клиенти. Момичетата обясняват, че са танцова трупа, която се връща от турне в Турция. По време на престоя си в София намерили екстра начин да изкарат по някой и друг лев отгоре. Една от емблематичните фигури пред Народния е бившият министър на икономиката Петър Жотев. Появявал се късно следобед, донася мълвата, играел винаги за пари, но никога не сядал пред по-силен от него. Останалите играчи го приемат радушно, защото вдигал имиджа на колегията.

Друг ветеран в занаята е Руси Миронов. Запален любител на шахмата, бившият монтажист изцяло се е посветил на играта. Вместо „добър ден“ нарежда фигурите и ме кани на приятелска партия. Едва след като успявам достойно да загубя, скланя да разкаже повече за хобито си. Руси се запалва по шаха още 12-годишен. Участвал е в множество любителски турнири. Гордее се с реми срещу световноизвестната гросмайсторка Татяна Лемачко. В градинката играе ежедневно повече от 10 години. В главата му обикновено са около 8 хода напред. Развенчава някои митове, като обяснява: „Ако някой каже, че има мат в три хода, значи лъже. В два хода може, в четири – също, но в три е невъзможно.“ След което шахматистът прави убедителна демонстрация на дъската. Според Руси шахът трябва да се учи леко, без напрежение, без нерви, дори и да губиш. Съветът му към бъдещите шахматисти е да свикнат много добре да играят с коня. Конете били най-важната фигура. На шега Руси нарежда политиците по следния начин на дъската: царят и царицата са Симеон и Маргарита, единият офицер е Бойко Борисов, а другият – Георги Петканов. Конете са Ахмед Доган и Надежда Михайлова, защото скачали по

цялото поле, а топовете – Георги Първанов и Сергей Станишев, задето се движели само в права посока. Пешките били всички депутати. А развитието на партията Руси се наема да коментира след изборите. С неочаквана констатация излиза Сапо – друго постоянно присъствие в градинката. Той смята, че шахматът е зловредно хоби „Хората идват с пари, тръгват си с празни джобове – казва запалянкото. – И не могат дори да се сърдят на късмета си, както е при покера. Победата и провалът са въпрос на логическо мислене.“

Общото мнение на любителите е, че шахът разпуска психически, когато се играе за удоволствие. Когато фигурите се местят за пари обаче, тази игра натоварва. Професионалната етика е желязна – щом си загубил, плащаш. Ако нямаш налични, вземаш заем. В градинката не е прието да се подаряват партии на редовни клиенти. Оборотът всъщност се дължи на онези, които са постоянно губещи. Този феномен се обяснява с една от легендите, които се разказват тук. Говори се, че световният шампион Фишер редовно играел на залози с някакъв милиардер. Гросмайсторът неизменно печелел, а джобът на съперника му олеквал. След известно време на шампиона му дожаляло за богаташа и решил да го остави да спечели поне една партия. Речено – сторено, но вместо да се зарадва, магнатът се отказал да играе повече. Аргументът му бил, че е победил най-добрия в света. Така Фишер останал без меценат.

Шахматистите твърдят, че ситуациите, които се разиграват на дъската, се разиграват и в живота. Но за разлика от ежедневните конфликти, които хората разрешават благодарение на дипломатическите си умения и психологически усет, тук нещата опират само до голата логика. Има и изключения. Случва се начинаещи младоци да побеждават всепризнати майстори, играейки без всякаква система. Тогава професионалистът попада в небрано лозе – не може да предвиди безумните ходове на съперника и да построи стратегията си. Затова едно от златните правила в бранша е: не подценявай противника си. Около шахматистите винаги има тъпши зяпачи. Никой няма да бъде изгонен, ако повиси малко над главите на играещите. Но не се гледа с добро око на онези, които си позволяват да коментират партията – едно, защото разсейват съперниците, и второ, защото по този начин влияят на играта, а тя е за пари.

Големият проблем на всички любители на шаха е липсата на тоалетна в градинката. На мястото на някогашния обществен нужник се намира кафенето на близкия хотел. Шахматистите се оплакват и от липсата на навес, където да се приютят, когато вали дъжд. Твърдят, че идеалният вариант за тях би бил общината да им предостави помещение за клуб, но засега не се надяват да го получат

Четем чрез Google книги в Оксфорд и Харвард

От университета в Мичиган са предоставили всичките си 7 млн. тома, чието сканиране ще отнеме шест години, и коментират, че от този ден нататък светът няма да е същият.

Библиотеките на пет от най-значимите академични институции в света ще бъдат дигитализирани от „Гугъл“, с което сканираните страници от книгите ще станат достъпни за търсене и четене онлайн.

Засега става въпрос за библиотечните фондове на университетите в Мичиган и Станфорд (Stanford.edu), както и за архивите в Харвард, Оксфорд и обществената библиотека в Ню Йорк (NYPL.org), обяснява Би Би Си.

От Мичиган (Lib.UMich.edu) са предоставили всичките си 7 млн. тома, чието сканиране ще отнеме шест години, и коментират, че от този ден нататък светът няма да е същият.

Според тамошните библиотекари няма опасност това да сложи край на тяхната професия, напротив – те са убедени, че този проект ще я възроди и ще ѝ вдъхне нов смисъл.

При книгите с авторски права потребителите обаче ще имат достъп само до отделни откъси и библиографии, а връзки ще насочват към онлайн книжарницата „Амазон“ (Amazon.com).

Нюйоркската библиотека дава на „Гугъл“ само малка част от фондовете си, за които срокът на авторските права е изтекъл.

Харвард (Lib.Harvard.edu) ограничават участието си в проекта до 40 000 тома, а от Оксфорд предлагат книги, отпечатани през XIX век – романи, поезия, политически трактати.

Само в британския университет „Гугъл“ ще сканират общо около 1 млн. екземпляра, което е по-малко от 15 % от антикварните томове в библиотеката (Bodley.ox.ac.uk).

Откриха най-красивата мумия

Египетски археолози откриха най-красивата мумия в света. Тя е „само“ на 2300 години и е открита в погребалния комплекс Сакара.

„Това е може би най-красивата мумия, която е била откривана. Тя има златна маска и тялото ѝ е изцяло покрито с рисунки. Това поне е най-красивата мумия, която съм виждал с очите си“ – каза водача на експедицията Захи Хавас.

Материалът, с който е обвита мумията, представлява слепени едно към друго и

бойдисани парчета ленено платно. Мумията датира от времето на 30-тата династия (380–343 г. пр. Хр.)

Мумията е открита в некропола на Крал Тети, който съдържа множество погребални камери, храмове и фалшиви предверия на гробници, строени с цел заблуда на крадците.

Тялото е било открито в дървен саркофаг, поставен на дъното на 6-метрова яма запълнена с пясък. След като ѝ бъдат направени необходимите изследвания, мумията ще бъде изложена в музея край най-старата египетска пирамида – стъпаловидната.

Мистериозен пианист изумява с виртуозно изпълнение

Опитите да се установи самоличността на открития в Кент мъж продължават. Специалната гореща телефонна линия, открита във връзка с мистериозния мъж, който изуми болногледачите си със изключително виртуозно класическо изпълнение на пиано, е била засипана от обаждания, пише днес Би Би Си.

Имигрантите в отделните европейски страни

Великобритания е една от най-предпочитаните дестинации за имигрантите от цял свят. Този факт обаче става причина за все по-честото изразяване на недоволство сред обществото

От страна на правителството се подчертава фактът, че Великобритания е голяма страна, която води разумна и обоснована политика. От страна на консервативната опозиция се опитват да експлоатират известното втвърдяване на общественото мнение, за което се съди по съдържанието на най-популярните вестници като Сън, Дейли мейл и Дейли телеграф. Всички те използват целия спектър на имиграцията независимо дали става дума за искащи убежище, за нелегалната имиграция или за напълно законно живеещите чужденци. По отношение на имиграцията консерваторите във Великобритания водят политика, която се доближава много повече до крайната десница на континента, отколкото до традиционните десни партии.

В Дания имиграцията също заема важно място в политическия дебат, въпреки че броят на имигрантите остава сравнително нисък – около 5% от населението. От 2001 насам обаче крайната десница е парламентарен съюзник на либерално-консервативното правителство и провежда политика срещу чужденците и по-

-точно срещу някои от тях. Партията на датския народ настоява например за ограничения на помощите, които държавата отпуска на имигрантите като социални помощи. „Проблемите винаги се въртят около имигрантите от мюсюлманската общност“, смята депутатът от партията на датския народ Мортен Месершмит. Според него, проблеми с чужденци като французи, американци или китайци няма. Именно с подкрепата на крайната десница датският парламент прие през 2002 закон за смесените двойки, в които единият съпруг не е гражданин на ЕС. Една от разпоредбите предвижда, че за да получат правото да живеят в Дания, двамата съпрузи трябва да имат брак повече от 24 години. Официално става дума за средство за борба срещу насилствените бракове.

Виржини Лагут, изследовател в датския Институт за правата на човека в Копенхаген: „Министерството на интеграцията подчерта факта, че този въпрос засяга много хора с пакистански или турски произход, но така и не съобщи конкретни цифри, за да покаже, че действително това е така. Смятам, че целта е да се покаже населението, че трябва на всяка цена да се ограничи броят на чужденци, идващи в Дания и че е възможно това да стане. Очевидно е, че датчаните са много чувствителни на тази тема и това се вижда по мястото на този дебат във вестниците по време на избори, а и не само тогава. Сегашното правителство бе преизбрано и заради политиката си спрямо чужденците, макар че имаше воля този път темата за чужденците да не заема изцяло предизборните дебати.“

Виржини Лагут е изследовател в датския Институт за правата на човека в Копенхаген.

Във Франция въпросът за чужденците продължава да присъства в политическите дебати, както по време на предизборните кампании, така и в политиката на правителството. Наскоро управляващите представиха план за борба с незаконната имиграция. За какво всъщност се говори, когато във Франция става дума за имиграция, Катрин Девенден, социолог в Националния център за научни изследвания: „Този въпрос се използва много често в нещо като смесица между темите за отварянето и затварянето на границите т.е., когато става дума за мерки за сигурност, въпросът за предградията и интеграцията, въпросът за тероризма, въпросът за хората без документи. Политическите партии се опитват да смеси тази серия от теми, които нямат нищо общо, смятайки, че електоратът е чувствителен към въпроса с имиграцията.“ – Катрин Девенден, социолог в Националния център за научни изследвания.

България не е сред страните с особено голяма имиграция, но се оказва привлекателна за имигранти.

Имиграцията в България води началото си от 60-те години, когато в страната са се обучавали близо 7 хиляди чуждестранни студенти от страните от Третия

свят. Някои от тях са си намерили работа и са останали. Основно имигрантите у нас от африканските, арабските страни и в последно време от Китай. Интересно е, че африканската общност е доминирана основно от мъже. Жени африканки почти няма. Новите африкански попълнения са хора, които търсят политическо убежище. Арабите са дошли от страни, където има военни действия и са най-затворената имигрантска общност. Те са първите от имигрантите, които са се възползвали от възможностите да имат и да развиват заведения за бързо хранене, предлагащи арабска кухня. Най-новата имиграция е китайската. Това е и най-многобройната група имигранти. Според едни данни китайците са 10 000, според други – 200 000. За някои от тях страната е временна спирка по пътя им към по-развитите западни държави, за други се превръща в място за по-продължително пребиваване. Оставайки у нас, правата на имигрантите като граждани се уреждат от закона за чужденците. Според него те имат право да останат продължително до една година или дългосрочно с разрешен неопределен срок. Разрешението за пребиваване в България имигрантите получават, ако желаят да извършват работа, да осъществяват търговска дейност или дейност на свободна практика. Такива чужденци получават виза за дългосрочно пребиваване или разрешение за по-дълъг престой.

Да живееш с другите

Във Франция близо 1 милион души живеят при родители, близки или роднини, или при приятели. Тези цифри бяха разпространени съвсем скоро – през януари. Какви са причините?

Ето историята на Сара. Тя живее в 19-ти квартал на Париж. Дели две стаи със своето семейство и три от сестрите си. Защо се е наложило да приюти сестрите си, обяснява самата Сара:

Поради безизходица. Нямахме достатъчно средства, за да плащаме жилище. Затова ги прибрах у дома. Освен това сме по-силни, когато сме заедно.

Сара разказа още, че самата тя е преминала през много перипетии с жилищата. Сегашният ѝ дом се състои от две основни стаи, общ салон, баня и кухня. Попитахме Сара колко хора живеят в този апартамент, а тя с усмивка отговори:

Десет души обитават двустаен апартамент. Сара има две деца, едната ѝ сестра има три деца, остават съпругът на Сара и другите две сестри. Семейството по произход е от Алжир и е решено да се бори за правата си във Франция да получи нормални условия на живот.

И още една история, този път на мъж.

Историята е на 41-годишния Белла. Той останал без жилище след развода си преди четири години:

Живея при приятели. Имам право да спя при тях два пъти седмично – в понеделник и в петък.

Белла обясни, че спи в коридор. Това е максимумът, който приятелите му могат да му осигурят.

Белла има сигурно място, където да спи два дни в седмицата. А какво прави през останалото време?

Ходи при когото може от приятелите си, понякога взема стая в хотел, друг път е при родителите си. Всичко това, както можем да се досетим, предизвиква невероятен хаос в личния му живот.

В Румъния много млади хора са принудени да останат да живеят при родителите си поради ниските доходи, които не им позволяват да са независими. Средната заплата в страната е 175 евро на месец. За да си построиш къща са нужни между 65 и 150 хиляди евро. Едностаен или двустаен апартамент се продава от порядъка на 30-40 хиляди евро. Условията за теглене на жилищен кредит в същото време са жестоки. Да се наеме жилище изглежда като най-разумният начин за самостоятелен живот. В Букурещ, например, наемът започва от 100 евро, към които се прибавят и всички месечни разходи. Колкото по-голямо е жилището и колкото е по-близко до центъра на града, толкова повече нараства и цената. При това положение не е чудно, че много млади румънци живеят при родителите си или при свои възрастни роднини. Надеждите нещата да се оправят скоро са слаби. Нужно е да се подобри стандартът на живот.

Колкото по-скъп е животът, толкова по-трудно е да си сам. Лондон обаче бие всички рекорди.

Според някои само в Манхатън жилищата са по-скъпи от тези в британската столица. Наем в едностаен апартамент струва минимум 250 евро на седмица. Две стаи може да се наемат за 400 евро. Тази сума също е за седмица. Затова хората се групират. Как – чрез обяви във вестниците или в интернет. Естествено, можем да си представим колко е трудно да живеят заедно напълно непознати до този момент. Първо правило при тези хора в безизходица е „Без пушене“.

Ценено ли е семейството в Германия?

Демографското развитие и редица статистически данни сочат, че за много германци семейството престава да бъде висша ценност.

Маргот Кесман от евангелистката църква в Германия се опасява, че семейството постепенно губи значението си, че много хора не са готови да създадат семейство и да отглеждат деца.

„Последните допитвания сочат, казва тя, че не толкова сред жените, но особено сред мъжете под 39 годишна възраст е разпространено нежеланието да имат деца, решението да останат бездетни. Това е драматично развитие.“

Така смята очевидно и германският министър на вътрешните работи Ото Шили. С оглед на резултатите от студия, показваща развитието в Германия в сравнение с други страни, той настоява за дискусия за ценностите на обществото. Ядро на семейството е трайното, солидно партньорство – за повечето хора това е и основата да желаят да имат деца, смята Марина Руп, социоложка от института за семейни проучвания в Бамберг. Представите за отношенията в семейството обаче са се променили в хода на времето. „Преди, казва социоложката, жената има по-скоро ролята на пазителка на семейството и дома, а мъжът е този, който осигурява материално семейството и представлява авторитета.“

Класическото разпределение на ролите в семейството се е променило. През последните двадесет години жените са си извоювали по-голяма самостоятелност, ролята на мъжа също се е променила.

„Мъжете днес разглеждат себе си по-скоро като партньори и бащи, които наравно участват в грижите за дома и децата“.

Но този нов тип бащи срещат също тъй много трудности, както и еманципираните майки – съчетанието на семейството и професията е трудно постижимо и за едните, и за другите. За разлика, например, от Франция и Швеция, където има повече целодневни детски градини и за професионалната реализация на майките са създадени по-добри условия. Комисията на ООН по правата на жените сочи, че в Германия „продължават да съществуват стереотипни и консервативни възгледи за ролята и задачите на мъжа и жената“. Редица реформи в Германия водят не само до намаляване на доходите на гражданите, те по-скоро затвърждават, отколкото да преодоляват консервативните представи. Наложила се е обаче и нова представа, представата за това, че в епохата на глобализацията човек трябва да бъде особено гъвкав. Според Маргот Кесман тази представа, наред със страха от загуба на работата и влошаване на финансовото положение е един от факторите за увеличаването на броя на хората, които не желаят да имат деца. Глобализираният човек, необвързан, свободен – в тази представа понятието за свобода противоречи според нея на християнското понятие за свобода. Свободата, казва Кесман, означава обвързване, съжителство, съвместен живот и отговорност.

Сърфирането в Мрежата и хората с увреждания

Голямата грешка, която се допуска, е мисълта, че тази социална група почти или въобще не ползва интернет, смята специалист от „Булгериън софтуер хаус“

Достъпна ли е информацията в интернет за всичките си потребители?

Могат ли хората с увреждания – физически, сензорни (слухови, визуални) и умствени да сърфират свободно в Мрежата?

Това са въпроси, на които като че ли не се отделя достатъчно внимание при изграждането на даден сайт, смята Владимир Георгиев, старши интерактивен дизайнер на „Булгериън софтуер хаус“ (BHS.bg), който изнесе лекция на приключилия вчера в Албена XI медиен фестивал, организиран от фондация „Телевизионен свят“.

Според Георгиев най-голямата грешка, която се допуска, е мисълта, че тази социална група не ползва интернет.

Той подчерта, че предпочитанията на хората с еднакви увреждания могат да бъдат коренно различни и разгледа някои от основните според него пропуски при построяването на българските сайтове в това отношение.

Например пред хората с частично нарушено зрение (далтонистите, хората само с периферно зрение и др.), предизвикателствата при използване на интернет са свързани най-вече с необходимостта от увеличение на екрана.

Друго препятствие се оказват цветовите графики и схеми с лош контраст, а от друга страна, въобще използването на цветовете като вид разграничители за по-важна информация са проблем.

Например в един онлайн текст, в който авторът е решил да отдели с различни цветове определени думи или изрази, акцентът остава абсолютно нечетивен за човек, който не различава цветовете или нюанси на определен цвят, обяснява Георгиев.

При напълно незрящите проблемът идва от това, че те разчитат предимно на т.нар. „слуховите сигнали“.

Така графични елементи, към които липсват текстов еквивалент, видеофайлове без гласово озвучаване, както и фреймове без съдържателно заглавие, са недостъпни за тази специфична група потребители.

Обратното, при другата група хора - със слухови увреждания, важен е текстът. Затова се препоръчва наличието на субтитри към аудиофайловете, допълнителни графики, както и ясният и точен език, за да бъде онлайн съдържанието достъпно.

За групата с т.нар. „познавателни увреждания“ (затруднено възприемане и научаване на информация) пък са важни визията (снимки, графики и пр.) и звука, ясната и последователно изложена информация, която е добре да бъде съпътствана

с допълнителни илюстрации, съветва още старши интерактивният дизайнер на „Булгериън софтуер хаус“.

Някои помощни технологии за работа с интернет при хора с увреждания:

- *Брайлов дисплей;*
- *увеличител на екран;*
- *алтернативни клавиатури - „тъч скрийн“, клавиатури, следящи погледа и пр.;*
- *гласово разпознаване - подаване на гласови команди;*
- *екранен четец - прочита на глас информацията на екрана.*

Съгласия и разногласия между Йоан Павел Втори и различни американски президенти

Папа Йоан Павел Втори се е срещал с всеки от петимата президенти на САЩ, които са заемали поста по време на понтификата му и с всеки от тях е откривал допирни точки, отбелязва Франс прес. Йоан Павел Втори е първият папа, приет в Белия дом през 1979 г., а през 1984 г. са възстановени дипломатическите отношения, които бяха прекъснати през 19-ти век. При първото от седемте му посещения в САЩ баптистът Джими Картър го чакал през вратата на Белия дом и го приветствал с няколко думи на полски. Двамата изглеждали в толкова добри отношения, че още следващата година съветската преса обвинява папата в тайно споразумение със САЩ на Джими Картър и на държавния му секретар Збигнев Бжежински, който също е от полски произход. Тези подозрения се усилват по времето на президента Роналд Рейгън, когото папата среща за пръв път през юни 1982 г. Според журналистите Карл Бърнстийн и Марко Полити двамата се съюзили в борбата за премахване на Съветския съюз. Според американския историк Джордж Уейгъл това е пълна журналистическа фантазия. Той обаче смята за доказано, че Рейгън е предложил на папата достъп до данните на американските разузнавателни служби. Папата отказал. Папата не е крил отрицателното си отношение към първата война в Залива, водена от президента Джордж Буш-старши. На 15 януари 1991 г. той изразил пред Буш твърдото си убеждение, че е малко вероятно войната да донесе решение на международни проблеми. „Той имаше такава принципна позиция за употребата на сила. Съжалявам, че не го попитах за концепцията на справедливата война“, заяви Джордж Буш-старши в самолета на път за погребението на папата. Бил Клинтън обаче изглежда е получил отговора. „Един ден той спонтанно ми се обади да ме пита как вървят нещата в Босна и дали ще съберем нужната коалиция,

за да се намесим и да спрем босненската война“, каза Клинтън по време на същото пътуване. Папата и Клинтън обаче са били в силно разногласие по темата за аборта, като американският президент му е казал, че в САЩ абортът е политически въпрос, а не религиозен. Президентът Джордж Буш отдаде почит на папата, подчертавайки най-вече ангажирането му за свободата, но премълчавайки публичното му противопоставяне на войната в Ирак. Папата и сегашният президент на САЩ бяха на едно мнение за аборта - и двамата бяха против, но папата се противопоставяше и на смъртното наказание за разлика от американския президент.

Унгария строи европейския Лас Вегас

Страната е първа в Източна Европа по брой казина на глава население

Казино-комплекс, подобен на Лас Вегас, ще се строи в Унгария. Инициаторите твърдят, че той ще стане най-големият подобен център в Европа, и ще конкурира дори Монте Карло, съобщава кореспондент на Би Би Си. За място е избрано градчето Безене, на 180 км. северозападно от Будапеща. Мястото, смятат инвеститорите, е избрано удачно: европейският Лас Вегас ще бъде далеч от столицата, но по пътя към Братислава, която заради откриващите се там автомобилни заводи вече е обявена за „Детроит на Източна Европа“.

През „Евровегас“ ще минава и пътят за Етеквуд, или унгарския Холивуд, чието строителство вече започна. Киностудиата в Етеке ще заработят след година и се очаква да се превърнат в най-крупните за Европа. Унгария вече е първа в Източна Европа по брой казина на глава население, но повечето са малки. „Новият Вегас“ ще привлича около 8 млн. посетители всяка година.

Помощ обещава и унгарското правителство. Лобисти са успяли да уредят промени в законите за хазарта.

Новият комплекс ще предложи нов данъчен подход: колкото повече заработва казиното, толкова по-малко данъци ще плаща: при първите заработени 25 млн. долара – 30 %, после 25 %, а ако доходите надвишат 50 млн. долара, данъкът ще падне до 10 %.

Очакваната стойност на проекта е над 1 млрд. долара. Строителството ще започне през септември и след година ще пуснат първата линия. Има скептици, които твърдят, че проектът е нереалистично амбициозен, тъй като в радиус 100 км. от Березне и без това има твърде много игрални домове, автомати и магазини, които си стоят полупразни.

Идеята за създаването на комплекса принадлежи на американско-австрийски консорциум, ръководен от австрийския магнат Ханс Асамер. Той купил 330 хектара земя в района на Безан и в покрайнините на Хедешхолом, близо до австрийската

граница. По-късно, Асамер продал половината земи на австрийската компания Luke Investment and Development, която има намерение да построи освен казиното и магазини и хотели.

Тед Търнър: На моя кораб има всякакви флагове, само бял няма!

Основателят на Си Ен Ен е мултимилардер и медиен магнат, но вече не управлява новинарската телевизия

„На моя кораб има всякакви флагове, само бял няма!“ – такъв е девизът на Робърт (Тед) Едуард Търнър III (TedTurner.com), роден на 19 ноември 1938 г. в Синсинати, щата Охайо.

От най-ранно детство, според собствените му разкази, Тед имал респект към два авторитета – баща си и Александър Македонски.

Баща му редовно го пердашел, но Търнър не пази горчив спомен и смята, че именно благодарение на строгото възпитание се е научил да върви без колебание към ясно поставената цел, без да се оглежда и колебае.

Започнал да учи стопанско управление в университета в Провидънс, но го изключили, защото го сгащили в стаята му с мадама.

През 1963, отчаян от провали в бизнесначинанията, баща му се самоубил. Тед трябвало да поеме ръководството на затъналата в дългове рекламна агенция.

Изявил се като успешен предприемач още в първите си делови дни и седмици. Преселил се в Атланта, щата Джорджия и поставил основите на своята медийна и спортна империя.

Тед Търнър е луд по ветроходството. Като капитан на яхтата „Courageous“ („Смели“) спечели Купата на Америка на световното първенство през 1977 г.

40-годишен вече често е лице от кориците на новинарските седмични списания: собственик е на радиостанции и тв компания в южните щати, на бейзболния тим „Атланта брейвз“ и на баскетболния „Атланта хоукс“. Ключкарстват за него, но и го дават за образец на преуспяващия бизнесмен.

По това време и той, и петте му деца вече са обезпечени за цял живот. Търнър обаче не мирясва, енергията му има нужда от приложение. През 1970-а неговата телевизия „Atlanta TV Station“, излъчвала дотогава само спортни програми, осъществява първата в историята връзка чрез сателит.

Още осем години по-късно поставя началото на денонощния новинарски канал Си Ен Ен (CNN.com), с което категорично влиза в историята. На първо време инвестира 100 млн. долара.

Всички близки го убеждават, че си хвърля парите на вятъра, подиграват му се, но само две години след началото Си Ен Ен „издухва“ всички американски делови медии, а след още няколко започва да носи значителни приходи. (Както, впрочем, и всички останали проекти на Тед Търнър). След още две години телевизията покрива чрез спътници почти цялото земно кълбо.

Си Ен Ен завладя света чрез новаторска програмна схема – новини на всеки кръгъл час, но особено чрез способността да организира преки предавания от почти всяка точка на планетата, където се раждат горещи новини.

Популярността ѝ нарасна особено след войната в Залива през 1991 г., когато станалият световна звезда репортер Питър Арнет предава бомбардировките на Багдад всяка нощ на живо от покрива на най-големия хотел в иракската столица.

Влиянието на Си Ен Ен нараства така лавинообразно, че в един момент Белият дом, Държавният департамент и Пентагона започват да използват влиянието на телевизията за свои чисто пропагандни цели.

През 1985 г. Търнър влага 1,5 млрд. долара за покупка на легендарната холивудска студия „Метро Голдуин Майер“ (MGM), но я продава веднага щом установява, че не му носи печалба.

След като го е наложил като лидер на тв пазара, през 1996 г. магнатът продава холдинга „Търнър бродкастинг систем“ (TBS) за 7,4 млрд. долара на корпорацията „Time Inc.“, а след сливането ѝ с киностудията „Уорнър брадърс“ заема мястото на вицепрезидент в новия холдинг „Тайм Уорнър“ (TimeWarner.com) и получава 10 % от акциите.

Не е без значение какво притежава „Тайм Уорнър“:

CNN, кабелните телевизии *TNT*, *Cartoon Network*, *HBO*, филмовите студии *New Line Cinema* и *Warner Brothers*, звукозаписните компании *Warner Music International*, *Atlantic*, *Elektra*, *Rhino* и *London Sire Records*, списанията *Time*, *People*, *Sports Illustrated*, *Fortune*, *Life*, *Money*, *Newsweek* и още 30-ина списания, издавани в САЩ, Европа, Азия и Латинска Америка.

През 2000 г. „Тайм Уорнър“ е купена от най-голямата интернет компания в САЩ – „America online Inc.“ (AOL). Търнър каза: „Изпитвам същия възторг и ентузиазъм, както в онази нощ преди 40 години, когато за първи път правих любов“.

През 2002 г. обаче подаде оставка и заяви, че в бъдеще ще се занимава с благотворителност.

Решението му бе обявено, след като компанията „AOL Time Warner“ съобщи, че за година е претърпяла загуби на сума 98,7 млрд. долара.

Когато основателят на Си Ен Ен разбра, че не може да промени нещата в компанията, започна да критикува ръководството ѝ, и да продава акциите си.

Пословични са благотворителните акции на Тед Търнър, в които магнатът влага десетки милиони долари.

През 1999 г. той оповести, че е готов да внесе \$34 млн. в бюджета на ООН, за да покрие част от огромния дълг на САЩ към световната организация, но Белият дом си замълча.

Още в 1982 г. влиза в списъка на сп. „Форбс“ с 400-те най-богати американци.

В началото на XXI век богатството му се оценяваше на 9-10 млрд. долара, със сигурно място между 20-о и 30-о в класацията на най-състоятелните. За сравнение – далеч зад него е Сорос, а още по-далеч режисьорите Спилбърг и Лукас.

През 1991 г. Търнер се ожени за знаменитата актриса и създателка на аеробиката Джейн Фонда, тогава 54-годишна, а сп. „Пийпъл“ ги провъзгласи за „най-могъщата семейна двойка на годината“.

След пет години отношенията им охладняха и това проникна в медиите; след още три години се разведоха, но и двамата не пророниха нито дума за причината.

Само веднъж Търнър се изпусна пред репортер, че може би на Джейн ѝ е писнало от неговия „дивашки начин на живот“. Пък и аз не съм светец, добави тогава милиардерът.

В новата си автобиографична книга „My Life So Far“ (Животът ми дотук) Фонда назовава две причини за разпадането на брака им: нейното влизане в лоното на християнската църква и неговите непрестанни изневери.

Тя не уведомила предварително съпруга си да своите религиозни възгледи, защото: „Живеех свой паралелен живот, където се грижех за собствените си потребности. Освен това знаех, че ако бях споделила с него за нуждата си от някакъв духовен пристан, той щеше да ми се надсмее или да ме накара да избирам между него и християнството.“

Колкото до забежките му с други жени, те датирани още от самото начало на брака им.

Двамата били женени едва от месец, когато тя открила, че мъжът ѝ се среща с друга и в гнева си го цапардосала по главата с мобилен телефон.

Заподозрените за тероризъм във Великобритания без телефон и интернет

Комисариатът за защита на човешките права отправи сериозни критики към Великобритания за начина, по който се отнася към заподозрените за тероризъм.

Според съвета най-ефективно би било заподозрените да се поставят под домашен арест, ако властите решат, че това е необходимо.

Начинът, по който досега британската полиция се е отнасяла със заподозрените засяга човешките им права. Ако някой е заподозрян, че оказва каквато и да подкрепа на терористични организации, той вече ще може да бъде поставян под домашен арест под полицейско наблюдение. Другите ограничителни мерки ще включват забрана за ползване на телефон и интернет.

Присъда за член на Ку Клукс Клан след 41 години

Баптистки свещеник отговорен за убийството на трима защитници на гражданските права

Баптистки пастор беше признат за виновен по обвинения в непредумишленото убийство на трима защитници на гражданските права в южния американски щат Мисисипи, извършено преди цели 41 години.

Съдебните заседатели решиха, че 81-годишният бивш член на Ку Клукс Клан Едгар Рей Килън, макар да не е прекият извършител на убийството, е отговорен за набирането на членове на организацията, които са причакали и застреляли тримата активисти на междуградски път една нощ, информира Би Би Си.

Случаят, послужил за основа на известния филм на Алан Паркър „Мисисипи в пламъци“ предизвика огромно възмущение сред американците и допринесе за още по-голямото активизиране на движението за равни права на чернокожите американци.

Килън, който на процеса беше в инвалидна количка, ще получи до 20 години затвор. Баптисткия свещеник отрече да е има нещо общо с убийството и не изрази никаква емоция, докато четяха присъдата му.

Случаят:

Активистите, двама бели мъже от Ню Йорк и техен местен чернокож колега, са били убити, докато са провеждали кампания за регистрация на работници негри.

Те са били арестувани за съмнително пътно нарушение и атакувани от група на куклукслановци и полицаи след освобождаването им от ареста късно вечерта.

Били са отвлечени извън Мисисипи и застреляни. Телата им, пребити и надупчени с множество курушуми, са били заровени в яма и открити цели 44 дни по-късно.

Килън, който тогава бил заподозрян, но не получил присъда, е осъден едва сега, след като са се появили нови доказателства по случая.

Ку Клукс Клан:

Ку Клукс Клан включва редица терористични организации в САЩ, които проповядват превъзходство на бялата раса и протестантството.

В първоначалната си форма организацията се опитва да установи управление на демократите в Американския юг, докато радикални републиканци и янки от Севера доминират периода на Реконструкцията (1865–1877) след Гражданската война.

Тя е основана от бивш военен от армията на Конфедерацията през 1866 г., предвождана от Натан Бедфорд Форест.

В началото Ку Клукс Клан се противопоставя на реформите, наложени на Юга, що се отнася до отношението към бившите чернокожи роби, като използва и насилие, за да постига целите си.

Форест обаче твърдял, че е сформирал организацията, за да защити „белите жени“, и през 1869 г., поради несъгласие с все по-свирепите практики, наредил тя да се разпусне.

Мнозина от групата обаче продължили да функционират в други части на страната.

Втора организация със същото име се сформира в Атланта от Уилям Симънс през 1915 г. Тя съществува най-вече като братство за правене на пари и се стреми да запази „ценностите“ на миналото, като се бори срещу нарастващия брой католици, евреи, чернокожи и азиатци, както и на останалите имигранти в Америка.

Името Ку Клукс Клан е вземано под наем от най-различни и несвързани една с друга общности. След Втората световна война няколко организации се наричат така, за да се противопоставят на движението за граждански права на чернокожите през 60-те.

Те съществуват и днес, макар американското общество да е станало много по-расово толерантно. Активността им се пренася и в други расистки организации и движения, като „Християнска идентичност“, неонацизма и скинхедовете.

Отвлечанията в Лондон – специалитет на чужденци

Британският вестник „Гардиън“ цитира полицейски доклад, според който в Лондон са се увеличили отвлечанията, дело на чуждестранни банди. В Лондон става средно по едно отвлечане всеки ден. Броят на отвлечанията се е увеличил значително през последните 7-8 години, предаде Би Би Си.

Половината от всички похитители и жертви са чужденци, обикновено от една и съща етническа група. Според полицията миналата година в Лондон е имало 358 отвлечания, като в повечето случаи целта е получаването на откуп. Изданието добавя, че отвлечанията са „специалитет“ на хора предимно от китайски, афро-карибски, южноазиански и източноевропейски общности, като е обикновено явление и крайното насилие и издевателства, често заради сравнително малки суми пари. Вестникът дава пример как миналата година група литовци похитила млад литовец, след като в кръчма чули акцента му. Те го пребили от бой, след което започнали да се обаждат на номера от мобилния му телефон, за да съберат от приятелите и роднините му 200 лири откуп. Полицията спасила младежа, който бил в критично състояние. След шест седмици на командно дишане той се възстановил.

Държавните служители боледували по-често от работещите в частния сектор

Британско проучване: Дните на офисите са преброени; идва времето на „мобилната работа“

Работещите в държавни фирми страдат по-често от професионални заболявания в сравнение с колегите си от частния сектор, твърди доц. Невена Цачева от Националния регистър на професионалната заболяемост.

Най-рискови професии упражняват миньорите, металурзите, шофьорите, багеристите, стругарите, шивачките, както и работещите в сферата на здравеопазването и образованието, сочат изследвания.

Най-честите професионални заболявания в тези области са на опорно-двигателния апарат, периферната нервна система, слуха и белия дроб, уточнява доц. Цачева.

Оплакванията на хората, които работят в продължение на над четири часа с компютър обаче, все още не фигурират като професионални заболявания в регистъра. При подобно натоварване се появяват сълзене в очите, обща умора, главоболие.

Увеличава се броят на младите хора с доказани здравословни проблеми, свързани с професията им. По думите на доц. Цачева те се проявяват все по-рано – между пет и 10 години след започване на работа.

Дните на ежедневната работа в офис обаче са преброени, сочи мащабно британско изследване.

Над 5 млн. души, почти 1/5 от работещите, вече прекарват известна част от деня в работа от дома или на път, според доклада „Работа в 21-ви век“ (Working in the Twenty-First Century), публикуван от Съвета по икономически и социални изследвания (Economic and Social Research Council) и благотворителната организация Tomorrow Project.

Резултатите сочат, че броят на т.нар. „мобилни офиси“ ще нараства, а работният ден на служителите, въоръжени с лаптопи и мобилни телефони, ще преминава в свободно придвижване между офиса, дома, хотели, летища и т.н., пише британският в. „Гардиън“.

През идните десетилетия се очаква бум на „мобилната работа“. Според проучването, копия от което поръчаха и от „Даунинг стрийт“, идеята за работно време и място коренно ще се измени. Основният принцип ще бъде гъвкавостта и движението.

Офисите няма да изчезнат, но „мобилната работа“ и работата от дома ще доведат до пренасяне на фокуса от индивидуалното работно място към индивидуалното работно време.

Личните кабинети и бюра, често украсени със снимки на съпругата, цветя, лични вещи и т.н., ще бъдат заменени от „колективни офиси“, където „мястото за работа“ ще бъде анонимно и временно.

Загубата на индивидуалното офиспространство ще бъде компенсирана именно с по-големия контрол върху времето, което ще позволява на служителите да използват съвременните технологии за работа късно през нощта, в хотел или на път – тоест когато и където самите те решат.

По-свободното разполагане с времето предоставя много по-голямо удобство и комфорт, отколкото може да предложи избора на пространство, сочат резултатите от изследването.

В доклада обаче се подчертава, че в този случай границите между работно и свободно време ще се размият, което може да доведе до семейни конфликти или до пренебрегване на служебните задължения.

Германски тв канал за киселото мляко: Създадено на гърбовете на конете

От столетия насам българските семейства произвеждат йогурта си от млякото на овце, крави, кози или биволи, разказва Ен Те Фау

Германският новинарски телевизионен канал Ен Те Фау посвети време на уникалното българско кисело мляко и историята на неговото създаване, като публикува репортажа в сайта си под заглавие „Създадено на гърбовете на конете“, информира „Дойче веле“.

Когато древните траки всеки ден яздели конете си из низината, наричана днес тракийска и намираща се в България, те съвсем между другото произвеждали и една от основните си храни – йогурта.

Ездачите носели на коланите си овчи мехове с мляко.

Благодарение на микрофлората в меха и на телесната температура на известните с темперамента си траки, както и на сътресенията по време на ездата, от овчето мляко се получавал йогурт.

„Йог“ означава „твърд“, а „урт“ – „мляко“. Думата съществува до ден днешен в съвременния турски език.

От столетия насам българските семейства произвеждат йогурта си от млякото на овце, крави, кози или биволи. То е неотменна съставна част от българската кухня.

Тайната на киселото мляко, така простичко се нарича йогуртът на български, се крие в „Лактобацилус булгарикус“, който като че ли вирее само на Балканите.

Досега опитите за износ на този бацил винаги са търпели провал. Преди над 100 години лекарят Стамен Григоров открива „Лактобацилус булгарикус“, за който очевидно климатът на Балканите е особено благоприятен.

Бацилът неутрализира отровните вещества в стомашно-чревния тракт, оказва оздравителен и подмладяващ ефект. Редица жители на български планински села достигат 100-годишна възраст, че и повече.

За германските любители на йогурта българското кисело мляко е по-скоро нещо за гастрономите от традиционния тип, предпочитащи състените млечни продукти, защото вкусът му е необичайно тръпчив.

Германските окислителни на млякото са „Лактобацилус ацидофилус“ или „бифиду“ бактериите и те са по-малко кисели.

Текстът от сайта на Ен Те Фау завършва с рецепта за български таратор и с предупреждението, че тараторът е предназначен само за запалените любители на чесъна, допълва „Дойче веле“.

Американците са разтревожени от имиджа на страната в чужбина

Повечето американците са разтревожени от негативния имидж на родината си, която тя има в останалите страни по света, предаде РИА “Новости”.

Агенцията се позовава на оповестени вчера във Вашингтон данни от изследване на общественото мнение в САЩ.

Проучването било по поръчка на списание “Foreign Affairs” и на неправителствената организация “Public Agenda”.

От 1 до 13 юни били анкетирани 1004 американски граждани на възраст над 18 години.

Според 65% от американците мнението за САЩ в чужбина е негативно. Само 15% от запитаните смятат, че оценките за щатите зад граница са позитивни, а според 14% - те са неутрални.

Според 11 % от участващите в допитването чужденците определят страната им като “хулиган”; за 8 % от американците родината им зад граница се смята за “агресивна”; 6 % смятат, че останалите ги възприемат като „материалисти и глезльовци“; пак 6 % споделят, че определението за Америка в чужбина е “силна”; а 5 % – “надута”. Според 4 % от анкетираните чужденците им завиждат. Само 3 % от запитаните са сигурни, че зад граница ги смятат за “богати”, както и 3 % посочват, че по света Америка се характеризира като “свободна и демократична”.

Анкетата показала, че според американците първият проблем на САЩ е световният тероризъм, вторият – войната в Ирак, а третият – негативният имидж, който имат в чужбина.

Според 55 % от американците мнението на чужденците е, че САЩ се интересуват само от собствените си интереси и пренебрегват тези на останалите. Само 19 % от анкетираните смятат, че тази оценка е справедлива.

Сънят

Структурата на съня обхваща четири фази общо от около 60 до 90 минути, които се повтарят по 6 до 8 пъти през нощта, разказва РФИ в рубриката ‘Европейски акценти’

Една трета от живота си човек прекарва в сън. Колкото повече остарява обаче, толкова по-малко спи. Сънят е с най-малко времетраене след 60-ата година. И така е при всички човешки същества, без изключение.

Това, което е различното между хората, е начинът на спане. А той се определя от наследствеността и от темповете на живот. Анкета по парижките улици даде

следните изводи за съня при отделните хора. Понякога претоварването през деня води до свръхвъзбуда и прогонва съня. Нерядко заспиването става рано сутринта.

При други случаи, човек се буди през нощта, пие чаша вода или мляко, успокоява се и отново заспива. Някои пък се будят често през нощта. Във Франция 20 % от жените и 15 % от мъжете не спят добре.

Освен това се наблюдава влошаване на тенденцията. Става дума за мащабен обществен проблем с неврологични и психиатрични ефекти.

Доминик Пренге е председател на Федерацията по съня. Според него една част от смущенията в съня са предизвикани от различни психологични и психиатрични разстройства, например при депресия.

Сред 80-те болести, свързани със съня, най-често срещано е безсънието.

Това пък се дължи най-общо на продължително гледане на телевизия и късно хранене. При възрастните хора безсънието се дължи на чисто физически проблеми.

Сара Шовале е на 88 години. Тя има болни стави. Споделя, че заспива много късно – някъде към полунощ. Сънят ѝ е кратък, защото болката се „обажда“. От една година се справя с проблема чрез хомеопатични лекарства.

Специалистите по съня смятат, че добрият сън е като доброто хранене. Да спиш лошо значи да живееш лошо, твърдят специалистите. Доминик Пренге съветва на първо място да бъде идентифициран източникът за лошия сън. Но причините са доста разнообразни. Все пак една от основните е стреса.

Един от всеки трима германци страда от смущения в съня.

При възрастните хора „белите нощи“ са съпътствани с учестено дишане или спиране на дихателните процеси, стягане в гърлото, сухота в устата. Като към това се прибавят и другите здравословни проблеми и изтощение, изходът понякога е смърт.

При такива тежки случаи се налага лекарска интервенция. Специални кислородни маски успяват да накарат възрастните да спят по осем часа, нещо невероятно за повече от тях, като се има предвид, че понякога те заспиват за няколко секунди.

Причините за безсънието при германците са разнообразни. Проучванията, извършени в немската лаборатория за съня, обаче показват, че работата в екип води до нарушаване на нормалния биологичен ритъм на отделния индивид.

Друг източник на безсънието е употребата на медикаменти, дрога, алкохол, кафе. Третата група причинители на безсъние са психологични – стрес, депресия.

Диагностиката се прави в специализирана клиника към Лабораторията по съня. Пациентът прекарва там няколко нощи. През цялото време той е следен от инфрачервена камера и микрофон. Електроди определят церебралната, сърдечна и мускулна дейност. Всичко се записва в компютър, а после се изследва от медицински екип.

Обикновено наднорменото тегло и напредналата възраст са първопричини за безсънието.

В колко часа си лягате? Имате ли кошмари? Как се чувствате сутринта? Успявате ли да починете за няколко минути през деня? Това са въпросите, на които 20 хиляди холандци трябва да отговорят в рамките на проучване на съня.

Проектът се реализира съвместно с няколко европейски университети. Целта е да се установи как функционира биологичният часовник, регулиращ съня. Резултатите вероятно ще помогнат за решаването на много от проблемите, водещи до безсъние.

Ако учените успеят да открият защо част от хората са по-активни сутрин, а други – вечер, ще бъде по-лесно да се изработи терапия за индивидите със смущения в съня, свързани с ритъма им на живот.

Безспорно е, че мозъкът ни играе съществена роля за съня.

Той функционира, образно казано, като централен часовник, детерминиращ периодите за почивка и дейност. Този ритъм обаче е подложен на странични влияния, идващи от вторични часовници, отговарящи на други органи. Търсят се и генетичните корени на видовете сънища.

Всеки втори човек у нас има разстройства на съня, казват лекарите, които се занимават с проблемите на съня.

Безсънието се среща по-често при жените и се засилва с напредването на възрастта. 10 на сто от мъжете страдат от т.нар. сънна апнея, заболяването, което е сериозно, защото е свързано с нарушаване на контрола на дишането. По време на сън човек може да се задуши.

Всяко едно продишване е събуждане и така не може да се стигне до дълбоките фази на съня. Хората, които страдат от апнея не могат да се наспят и са сънливи през деня. Повечето българи не си доспиват.

Работата повече от 60 часа на седмица крие потенциален риск от инсулт или инфаркт само заради факта, че не се спи достатъчно. Всички, които заспават пред телевизора, или щом помиришат възглавницата страдат от дефицит на съня.

Психоложката Виолета Иванова съветва – „сздайте си ритуал преди заспиване, четене приятна книга, слушайте музиката, която обичате.“ „В никакъв случай хората, които страдат от безсъние, не бива да вземат хапчета. В такъв случай чайт от глог или мента може да свърши по-добра работа“, съветва д-р Славчева.

Нормалната структура на съня обхваща четири фази общо от около 60 до 90 минути, които трябва да се повторят по 6 до 8 пъти през нощта.

По време на съня, мозъкът анализира информацията, събрана през деня. Ако се събудите 2 часа по-рано, той започва да набира нова информация без да е завършил нощния си анализ. Затова сте със забавени реакции, обяснява лекарят значението и необходимостта на съня.

Оказва се, че ранното ставане е вредно.

Сериозните проблеми със съня настъпват най-вече през пролетта. Тогава идва пролетната умора, адаптирането към по-топлото и активно време. Това довежда до отпадналост, а понякога и до сериозни физиологични и психически проблеми, които повлияват съня.

Сънливостта е по-характерна за тиинейджърите. Те страдат от различни видове хиперсомния, състояние, в което човек може да спи цели 24 часа и пак да се чувстват отпаднал и ненаспал се.

Лекарите смятат, че една от причините е гледането на много телевизия. Гледането на телевизия преди лягане прогонва съня, предупреждава д-р Славчева.

Пътеводител на германския бираджия

Германия се слави като рай за почитателите на пенливата течност, но изключителното многообразие пиво там може да се окаже стряскащо, обяснява радио „Дойче веле“

Една роза винаги си е роза, но това правило съвсем не важи, когато говорим за бира. Германия се слави като рай за почитателите на пенливата течност, но изключителното многообразие пиво там може да се окаже стряскащо. Радио „Дойче веле“ предлага кратък пътеводител в света на немската бира.

Ако отидете в Бавария и най-сетне изречете думите, за които ви отне часове да научите от езиковия курс за начинаещи – „Ein Bier bitte“, ще ви донесат огромна стъклена чаша с helles, или по-просто – светло пиво.

То няма толкова изразен хмелов вкус, колкото нормалния пилзнер, така че влиза много лесно. Самата чаша, в която ще ви сервират, е характерна само за мюнхенските бирарии и трудно бихте могли да я видите някъде на север от Майн.

Ако сте решили да опитате нещо по-така, Дюселдорф е правилното място. Градът на Рейн е кажи-речи единственото място, където може да опитате алт. Тя е по-тъмна и доста горчива, което я прави перфектен избор в летните жеги.

Кьолн пък е абсолютна противоположност на Бавария. Тук, ако си поръчате бира, ще получите stange – висока тясна 200-милилитрова чаша с „Кьолш“ (Kölsch). Това е запазена марка бира, която може да се произвежда само от пивоварни, виждащи се от върха на 157-метровата кула на градската катедрала.

Ако направите грешката да попитате за „Кьолш“ само на 35 км разстояние от Дюселдорф, много е вероятно да влезете в не особено приятен спор с персонала на заведението, в което се решили да поспрете, както и с останалите му посетители,

които съвсем няма да реагират положително на желанието ви да си поръчате бира, правена от конкурентите.

Една от особено хубавите традиции в кьолнските кръчми е, че тамошните Köbes, т.е. сервитьори, няма да престанат да сменят празната чаша пред вас с пълна, независимо колко много се възмущавате от подобно поведение.

Една от най-известните бири в Германия всъщност не е съвсем бира. Или поне не на сто процента.

„Берлинер Вайсе“ е любима за столичани през лятото. Предлага се в две разновидности – с малинов сироп или със сироп валдмайстер, който се прави от растението лазаркия.

През лятото немците наистина обичат да си смесват бирата с газирани безалкохолни напитки. Радлер и Алстервасер са най-популярните „коктейли“. Приготвят се чрез смесването на равни части бира и съответно спрайт или фанга. Бира и кола също е доста разпространена комбинация.

Ако за вас обаче бира означава горчива малцова напитка, която никога и по никакъв начин не бива да бъде смесвана със захаросани газирани напитки, тогава gauchbier е наистина точно попадение. Както подсказва името ѝ („пушена бира“), приготвя се от опушен ечемичен малц.

В случай пък че търсите нещо наистина силно, може да опитате Donnerbock („Гръмотевична бира“), чието алкохолно съдържание възлиза на сериозните 13 %.

Проучване: В Прага вече е по-скъпо от Бостън

Белград пък е най-евтиният европейски град, отбелязва британското сп. „Икономист интелиджънс юнит“

Животът в Прага и във Варшава е станал по-скъп отколкото в Бостън, сочи проучване на британското сп. „Икономист интелиджънс юнит“, според което столиците на четири от новоприетите членове на ЕС са посрещнали през 2004 г. най-голямото досега поскъпване на живота.

Специалистите са проучвали цените на потребителската кошница в 130 световни града.

Полската столица е минала от 92-о място, което заемаше през пролетта на м.г., до 52-о, изпреварвайки редица американски градове като Маями, Бостън, Сиатъл и Атланта.

Прага, която бе на 75-о място, вече достигна 55-о.

Токио остава най-скъпият град в света, следван от Осло, Осака, Рейкявик,

Париж, Копенхаген, Цюрих, Лондон и Хелзинки, сочи още двугодишно проучване на „Икономист“.

Белград пък е най-евтиният европейски град. В доклада, публикуван вчера, сръбската столица е на 108-о място.

Най-голям скок в поскъпването е отбелязан в Букурещ, който в предишния доклад е бил най-евтиното място за живеене в Европа. Сега градът заема 91-ва позиция, като придвижването напред в сравнение с предишното изследване е с 21 места.

Най-евтината столица в света засега е Техеран.

Велосипедът като начин на живот

За много хора велосипедът не е просто средство за придвижване, а начин на живот. Карането на колело обаче често е много опасно, особено в градове, които не са съобразени с нуждите на велосипедистите.

Организацията „Ghost Cycle“ в Сиатъл се опитва да привлече вниманието на обществеността към проблемите на велосипедистите.

Активисти на организацията боядисват велосипеди в бяло като призраци и ги поставят на места, където често стават инциденти.

На призрачното колело има табела, която съобщава, че на това място е починал или е бил блъснат велосипедист.

Ефектът е изключителен силен, тъй като призрачните велосипеди са поставени на оживени кръстовища и шумни булеварди, от където всеки ден преминават много хора.

По света вече се реализират все повече идеи, с цел да се улесни карането на велосипед в градски условия.

Например жълтите велосипеди в Амстердам (Yellow Bike Project), които стават все по-популярни в цял свят.

Това е проект, чийто активисти спасяват стари велосипеди, предадени на вторични суровини, боядисват ги в жълто и ги оставят из града. Идеята е да бъдат поощрени пешеходците да карат колело, вместо да ползват градски транспорт, метро или такси. Ако нямате собствена кола и закъснявате за работа, можете да вземете едно от тези ничии колела и, тъй като цветът му е ужасен, едва ли после ще поискате да го задържите.

Друга революционна идея е изграждането на гари за велосипеди (Bike stations) в Европа и Япония. Гарите за велосипеди са предназначени за велосипедисти, които

изминават много големи разстояния, например за да стигнат до работа.

Тук можете да оставите своето колело, без да се притеснявате, че някой ще го открадне.

Има помещения, където можете да свалите дрехите, с които сте дошли и да облечете нещо по-подходящо за работа, като преди това се освежите. Тези места имат и социална функция – тук можете да срещнете хора със сходно отношение към света и живота.

Що се отнася до сигурността на возилото, разработени са дървета за велосипеди (Bike Tree), които се захранват от соларни панели. Колелото се повдига на високо, така че не може да бъде откраднато, а покривът на конструкцията предпазва велосипеда от слънчевите лъчи и влагата.

Освен това съоръжението заема съвсем малко място и освобождава голяма част от пешеходната зона.

Макар всички тези изобретения да са практични и лесно приложими, проблемът със велосипедистите изисква по-сериозно внимание, тъй като остава отворен въпросът за катастрофите по пътищата, при които велосипедистите са често пъти са фатални жертви, докато автомобилите се отърват с няколко издрасквания или спукан фар.

Шоколадът

Европейците са едни от най-страстните любители на шоколад и го консумират под всякакви форми, твърди РФИ в рубриката си „Европейски акценти“.

Германците, например, продължават да опитват всевъзможни шоколадови смески като шоколад с кисело мляко и ягода, превърнал се в един от най-големите сладкарски успехи през последните години.

Търговските наименования на това лакомство са най-различни и варират от „ердbeer йогурт“ до „йогурет“.

Шоколадът е изключително популярен продукт в Германия, а в Кьолн дори има Музей на шоколада.

Разнообразието от цветове и вкусове е огромно. Непрестанно се появяват нови видове особено през различните сезони.

Германският пазар на шоколад нараства и в момента годишното потребление възлиза на 770 000 т, или около 4 млрд. евро.

За разлика от Франция, където повече се консумират дребни шоколади и бонбони, в Германия е много по-популярен шоколадът на плочка. Това е и причината консумацията да е два пъти по-голям отколкото във Франция. 8 кг е годишното потребление на глава от население в Германия спрямо 4 кг във френската страна.

Шоколадът е полезен за здравето, убедени са британците, които вярват в лекуващите му качества. Може би и затова консумират най-много шоколад в Европа – 30 % от продажбите на шоколад на Стария континент са във Великобритания.

Фенилетиламин – това е химическото вещество, което се произвежда естествено от мозъка, когато някой човек изпитва силни емоции. То е част и от арсенала на фармацевтите и психиатрите, когато са изправени пред депресивни пациенти.

А колкото и странно да звучи, шоколадът изобилства от фенилетиламини. Между това да вземеш едно хапче прозак и да изядеш една плочка шоколад изборът се налага от само себе си.

Още повече, че такаото стимулира производството на серотонин – още един всепризнат антидепресант и съдържа минерали, които всеки диетолог би предписал: желязо, калий, магнезий.

Затова и няма нищо чудно, че най-често предлаганият подарък за Св. Валентин в Обединеното кралство е именно шоколадът във всичките му форми.

Всеки на Острова би потвърдил, че шоколадът е и афродизиак. Пресата, и особено женската, постоянно хвали свойствата на шоколада и дори наскоро бяха публикувани данните от проучване, според което почитателите на шоколада живеят средно с 1,5 г. повече от въздържателите.

За съжаление обаче 30 г шоколад са равни на 15 г мазнини и 150 калории...

Освен по консумация на шоколад, британците са нареждат на първо място и по затлъстяване. Поне обаче знаят как да си повдигат настроението.

Белгийците са всепризнати майстори на шоколада

Те полагат усилия да произвеждат възможно най-чистия шоколад с високо съдържание на какао, приготвян единствено с какаово масло. Белгийското правителство е създадо марка за качество, наречена „Амбао“.

През май 2002 г. Европейският парламент одобри директива, която позволява на производителите да заместват до 18 % какаовото масло с други растителни мазнини като палмово масло, масло от сърцевината на манго.

Белгия и Холандия единствени от страните в ЕС се противопоставят тогава на тази директива. Белгийските производители на шоколад категорично заявяват, че искат да продължат да правят истински шоколад със 100 % съдържание на какаово масло.

Затова и бе създаден знакът за качество „Амбао“, регистриран в 72 страни. „Амбао“ е дума от езика суахили и означава какао.

Марката гарантира, че шоколадът е произведен от 100 % какаово масло. За съжаление само 13 белгийски производители на шоколад и един чуждестранен са поискали да използват колективната марка. Специалистите смятат, че липсата на интерес се дължи на слабата кампания по лансирането ѝ. Белгийците все пак продължават да консумират преди всичко истински шоколад, въпреки директивата на ЕС.

В България повече от половин година се прави шоколад без захар, шоколад „Еlegant“.

Идеята е на габровци, но не заради пословичната им пестеливост, а просто българската компания за шоколад в Габрово „Станчо Колев“ е решила новият шоколад да е и 100 % здравословен.

Шоколадовата фабрика в Габрово е с най-голям капацитет за производство на шоколад у нас и изнася продукцията си в 28 страни. Произвеждат се месечно 3 млн. броя шоколад, над 500 т шоколадови кувертюри и над 1,5 млн. кутии бонбони.

Новият шоколад, който е разработен за българския пазар, може да се консумира и от хора, страдащи от диабет или атеросклероза, за които лакомството по принцип е забранено.

Шоколадът без захар се прави като стандартния и съдържа всички основни съставки: какаова маса, какаово масло, сухо мляко, ванилин и лецитин.

Новият шоколад не е лишен от най-важното – фенилетиламинът, познат като „любовното вещество“. Но вместо захар има натурален подсладител – малтитол, който се получава от нишесте, добивано от зърнени култури. Сладостта на малтитола достига до 90 % от тази на захарта.

Натуралният подсладител не предизвиква кариес. Шоколадът се произвежда по класическа технология. За да се гарантира стерилност на производството шоколадът „Еlegant“ се произвежда на специална линия, отделена от останалите производствени мощности, които са белгийски.

Според собственика на компанията Станчо Колев производството следва световните тенденции за намаляване на консумацията на захар, но се набляга на майсторлъка:

да се внимава с темперирането на шоколада, методът, при който шоколадът се топи и после бързо охлажда.

Именно на този метод се дължат блясъкът, специфичният звук, начинът на чупене на по-малки блокчета, както и начинът, по който се топи в устата. Това са все критерии за определяне на вкусовите качества на шоколада.

Шоколадът се предлага в три разновидности: натурален, който е най-шоколадовият, защото има голямо количество какао, млечен и с крисп.

Много важна е и грижата за шоколада, добавя шоколадирът. Шоколад се съхранява най-добре на тъмно място при стайна температура, а не в хладилник, където губи от аромата си.

Освен това шоколадът е добър източник на редица минерални вещества като калий, магнезий, мед и желязо, които ефективно се усвояват от организма.

И този шоколад има антиоксидантен капацитет. Малко хора знаят, че всъщност шоколадът е по-добър антиоксидант от плодовете и зеленчуците.

ООН: Норвегия с най-добър жизнен стандарт

Страната заема челна позиция по комфорт, сигурност и благополучие в света за пети пореден път.

Норвегия е призната за най-доброто място за живеене в света от програмата за развитие на ООН. Официалния доклад на организацията ще бъде обнародван на 7 септември, но още отсега е известно, че в списъка на държавите с най-висок жизнен стандарт скандинавската страна за пети пореден път е заела челна позиция.

Засега остават неизвестни останалите страни, които делят с нея имиджа на комфорт, сигурност и благополучие, отбелязва ИТАР-ТАСС.

Миналата година я следваха Швеция, Австралия и Канада, а на последно, 177-мо, място бе Сиера-Леоне.

Експертите от ООН отбелязват, че особено успешното социално-икономическо развитие на страната се дължи на разработката на нефтено-газените находища по норвежкия континентален шелф.

Страната разчита най-вече на своята нефтена продукция, както ѝ на високите международни цени на нефта и природния газ, които изнася. Приходите ѝ от сектора напоследък са стигнали астрономически висоти.

Според съобщение на Централната банка на Норвегия, обнародвано в началото на седмицата, размера на Държавния нефтен фонд за второто тримесечие на годината се е увеличил до 181 млрд. долара – което е 39 000 долара на глава от населението.

Средствата от фонда се влагат изключително в ценни книжа и международни компании. Около 60 % се влагат в облигации, разпределени на американските, европейските и азиатските пазари. Останалите 40 % отиват в акции и други чуждестранни фирми.

Въпреки това обаче се говори, че не всичко тече по мед и масло в социално-икономическата сфера на страната. Напоследък населението все по-често изказва недоволството си от социалната политика на държавата. Според много норвежки граждани правителството е длъжно да увеличи инвестициите в образованието и здравеопазването.

Специалистите прогнозираат норвежката икономика да отбележи ръст от 37 % т.г., което е доста добър показател за западноевропейска страна.

Празниците на европейците

56 са дните отбелязани в празничния календар на България, но регламентирани като неработни са общо 16 дни, разказва РФИ в рубриката си „Европейски акценти“.

Все по-често на европейците се случва да не са наясно какво всъщност представляват празничните неработни дни, но все пак се доволни, че ги има. Независимо дали става дума за религиозни празници, за важни исторически дати или просто за езически обичаи празничните дни редовно се критикуват от работодателите.

Средната честота на празничните дни в Европа е 15.

В Испания те са фиксирани на 14, но в същото време изглежда, че дните, в които не се работи, са доста повече.

Общият брой на религиозните и езическите празници в Испания е 3000. Всички те или почти изискват участието на испанците, а следователно и тяхното свободно време. Проблемът обаче се състои в това, че за 14 празници автономните местни власти са свободни да фиксират неработните дни.

Така се получава, че по време на националните празници всички почиват, а по време на местните празници – не работят жителите на съответната провинция.

Така например 11 септември и националният празник на Каталуния. Има и много празници, които не са почивни за всички провинции - Велики четвъртък, Св. Естебан, понеделникът на Великден.

Никой обаче не се заема да изчисли социално-икономическите загуби от липсата несъгласуваните на национално ниво празници.

В Обединеното кралство не се говори за празнични дни, а за „bank holidays“, което идва от „почивни дни за банките“.

Англичаните си имат и свой празник, който не съществува другаде – става дума за „boxing day“, който се пада на следващия ден след Коледа. Никой не знае какво точно е значението на „boxing day“.

Всеки път преди Коледа специалистите започват да дават обяснения на този празник в големите ежедневници. Според едни името му идва просто от бокса, тъй като по традиция на 26 декември се организирани боксови срещи.

Според друга версия името на празника идва от английската дума „box“, което означава кутия, тъй като на този ден опаковали в кутии с панделки останалото от празничната коледна трапеза и го давали на прислугата.

Боксинг дей може би има нещо общо с това, че на този ден богатите семейства пускали прислугата в знак на благодарност и сами приготвяли закуската си и вършели домакинската работа.

И днес, боксинг дей е съхранил народния си характер с традиционните за работническата класа забавления като конните надбягвания и футбола.

Из цяла Англия на следващия ден след Коледа се играе футбол, докато останалата част на Европа стои на топло край печките.

Липсата на зимна пауза в британския спорт най-вероятно се дължи на желанието от страна на викторианците да дадат глътка въздух на онези, които не са знаели какво е почивка.

Днес обаче има много „bank holidays“, а само малка група от богати аристократи разполагат с прислуга, както средната класа в края на 19 век.

Датите 27 април, 22 май, 27 май, 10 юни, 20 декември говорят нещо за много малко французи, но тези дни са празнични в отделните отвъдморски френски департаменти и отбелязват премахването на робството.

Указът за премахването на робството е подписан в Париж на 27 април 1848, но действителното му прилагане в департаментите започва по-късно, разказва Марсел Дорини, историк и специалист по въпросите на робството и неговото премахване.

Това е причината за различните дати. В Мартиника например празнуват на 22 май. На този ден робите от Сен Пиер се вдигат на бунт, който довежда до премахването на робството. В Гваделупа празнуват на 27 май, в Гвиана на 10 юни, когато е пристигнал указът от Париж.

В Реюнино неработен ден е 20 декември. Майот е единственият остров от Коморския архипелаг, останал френски по собствено желание чрез референдум през 1975.

Там също празняват официално премахването на робството. В Майот не е имало някакво забележително събитие, но празничен неработен ден е 27 април, когато е подписан указът за премахване на робството.

До 60-те години на много места в отвъдморските територии тези празници не се отбелязват открито.

През 1983 френската държава превръща тези дати в официални празници, но едва през 1998 тези празници добиват истински смисъл покрай 150-та годишнина от премахването на робството.

56 са дните, отбелязани в празничния календар на България – официални, национални, религиозни.

Това прави месец и половина само празници. Регламентирани като неработни са общо 16 дни.

Още в началото на тази година бе прието предложението на социалният министър четири пъти в годината гражданите да имат по четири почивни дни – за националните и официални празници – 3 март, 24 май, Деня на съединението и Деня на независимостта на България.

Тази практика на групиране на празничните дни от години се прави от години и с мотива, че осигурява пълноценна почивка на гражданите. За съжаление обаче всеки един допълнителен ден още от социалистическо време се отработва.

Затова частните фирми и компании не приемат малките празнични ваканции,

защото техният ритъм на работа се нарушава. На тази „пълноценна почивка“ се отдават само държавните служители.

Заради близо 50 години наложена организираност на празниците българите са позагубили екзалтацията от празниците.

Българите харесват празници, които им носят повече емоция. Затова католическият Св. Валентин стана масов. Затова обичат и първи март – Денят на баба Марта, на който си разменят мартенички.

Все пак на националните и официалните празници българите се сещат за историята си и идентичността си.

Истински се чувства духа на националния празник 3 март на исторически връх Шипка заради тържествата в чест на загиналите там в освободителната война през 1878 година.

На националния празник много българи се изкачват на върха, станал бойна сцена за положителния изход на войната.

Най-хубавият официален български празник е 24 май, не само защото е в разцвета на пролетта. Той е единственият празник, който не е на политици или военни, а на науката и културата и по-скоро обединява, а не разединява хората.

Работното време

В Полша няма обедна почивка, а администрацията затваря в 15 часа, разказва РФИ в рубриката си „Европейски акценти“

Колко време работят действително европейците? Трудно е да се съди по законовите разпоредби.

Европейска директива позволява най-много до 48 работни часа на седмица, но това работно време може и да е повече за служителите, които приемат така наречения „лапт аут“, като например във Великобритания.

На Острова, работното време сред най-екстравагантните в Европа и варира от 43 до над 60 часа седмично за служителите в компаниите от лондонското Сити.

Няма законова разпоредба, която да пречи на британците да работят, колкото желаят. Затова и не е необходимо всеки път, когато се налага извънреден труд да се попълват документи, разрешения и съгласия.

Основната характерна черта на трудовия пазар във Великобритания е гъвкавостта и тя изглежда доста странна в очите на останалите европейци.

Това обаче съвсем не означава, че производителността на британците е най-висока. Ако се сравни ефективността за работен час сред британците тя се оказва

с 10-15 % по-ниска от тази в останалата част на Европа.

Това е поредният британски парадокс за съотношението работно време/производителност. Една от причините за това състояние на нещата е сериозният недостиг на образовани и висококвалифицирани служители.

Удължаващото се работно време, лоши условия на труд – това е положението в Полша, където безработицата елиминира всякакво социални протести.

Чужденците, дошли в Полша се оказват изненадани от ритъма на полското ежедневиe. Няма почивка за обед, администрациите и детските ясли затворят в 16, дори и в 15 часа.

Според данните, публикувани от Националната статистика в Полша през април, поляците били най-работливият народ в Европа. Вярно е, че в повечето случаи те работят без прекъсване от 8 до 16 часа и обядват към 16.30 или 17 часа.

Тези навици се обясняват донякъде и с географското положение, тъй като слънцето в Полша залязва много рано през голяма част от годината.

Тенденцията обаче е към удължаване на работното време, а едва 1/3 от активното население получава заплащане за допълнително изработените часове. Безработицата в Полша продължава да е около 18 % и никой не смее да протестира срещу условията на труд.

Във Франция законоопределеното работно време е най-кратко в Европа – 35 часа.

От въвеждането ѝ 35-часовата работна седмица се представя като социален прогрес, но в предприятията понякога се наблюдава и увеличаване на трудовия ритъм.

Оказва се, че работното време е станало още по-сложно и често по-тежко от преди, както смята социологът Ален Шатрио: „Станахме свидетели на едно масово явление, от което се опасявахме, но което не бе отчетено. Една част от работодателите, за разлика от очакваното, преживяха по-скоро добре преминаването на към 35-часова работна седмица, защото преговорите, които доведоха до това преминаване към 35-те часа, позволиха да се промени ритъма на работа. От тази гледна точка явлението се прояви чрез по-интензивния работен ритъм. В занаятите, където физическия труд продължава да е тежък има движение към намаляване на работното време, но и към увеличаване на трудовия ритъм. Това е и причината за много трудови инциденти.“

У нас с последните поправки на Кодекса на труда работната седмица не може да надвиши 48 часа.

Поправките са изцяло в синхрон с Директивата на Европейската комисия, която ограничава работната седмица до 48 часа, въпреки че в доста от европейските страни работната седмица е 40-часова.

В България според трудовия Кодекс само непълнолетните българи работят до 40 часа седмично. На практика тези поправки създават легалната възможност хората да работят на две и повече места и регламентират отношенията им с работодателя.

Ако човек работи осем часа дневно, той може да продължи още 4 часа допълнително. Задължителната почивка според Кодекса е регламентирана след 12 часа труд.

Допълнителните часове работа се считат и за трудов стаж, ако се плащат съответните осигуровки. За съжаление, не всички работодатели отчитат тези допълнителни часове труд на основното работно място. Статистически погледнато българите са облагодетелствани с продължителността на работния ден, равен на 8 часа, ако той се спазва.

В страни като Кипър, Великобритания, Гърция по закон работният ден е 13 часа.

Дислексията съществува, макар да не се говори за нея

Приемането ѝ не само като проблем, но и като дарба е предпоставка за разработване на по-добри образователни програми, които да подпомогнат засегнатите деца в учебния процес, пише в „Форум“.

„Дислексия“ е първият и основен термин, който се използва, за да бъдат назовани най-различни проблеми, свързани с овладяването на учебния процес.

У нас обаче се говори малко за проблема, което не означава, че той не съществува, пише информационният седмичник за Северна България „Форум“, цитиран от Econ.bg.

В световен мащаб е доказано, че всеки 10-и (а в някои публикации се говори и за всеки седми) човек развива симптоми на дислексия.

Първоначално изследователите са смятали, че хората с дислексия имат някакъв вид мозъчно или неврологично увреждане, или вродена дисфункция, която възпрепятства нормалния умствен процес при овладяване най-вече на четенето и писането.

Всеки случай е различен.

Няма двама души, които да развият абсолютно еднакви форми на дислексия. Това, което е важно да се знае, е, че тя не е резултат от умствено или неврологично увреждане, нито е причинено от мозъчна малформация.

Дислексията е продукт на мисленето и на особения начин, по който някои хора реагират на чувството на объркване.

Широко разпространено е мнението, че хората мислят по два начина: „словесно“

– чрез звука на думите, и „безсловесно“ – чрез въображаеми картини и идеи.

Словесното мислене следва структурата на езика и се осъществява със скоростта, с която човек говори – приблизително 150 думи в минута. Безсловесното е еволюционно – картината „се разраства“, докато мисловният процес добавя нови детайли.

Този начин на мислене е много по-бърз, може би хиляди пъти по-бърз. То е несъзнателно, човек не може да си наложи да мисли или да не мисли по този начин.

Словесно мислещият всъщност води вътрешен монолог от звучащи в ума му съждения, въпроси и отговори.

Дислектиците обаче не водят вътрешен монолог. Те не могат да „чуват“ това, което четат например (освен ако не четат на глас). Вместо това „рисуват“ мислена картина, добавяйки към нея значението (или образ на значението) на всяка следваща дума, която се появява пред погледа им. По света има вече множество разработени техники и програми, които да помогнат на хората с дислексия да преодолеят в по-малка или по-голяма степен проблемите си, а децата да се справят задоволително в училище.

Но това, което е важно да се каже, че такива хора не биха се измъчвали в голяма степен, ако тяхното състояние не беше толкова погрешно възприемано и тълкувано от околните.

Ако учителите и родителите не наказват (по какъвто и да е начин) децата с дислексия заради проблемите им, ако останалите деца не им се подиграват заради трудностите с четенето и писането, дислектиците пак ще трябва да работят многократно по-упорито от съучениците си, но няма да страдат.

Няма друга област (освен четенето и писането), където хората да са третирани така презрително заради затрудненията, които изпитват. Ако не можете да рисувате добре, ако не бягате достатъчно бързо, ако имате проблеми с усвояването на чужди езици, ако пеете фалшиво, никой няма да ви се подиграва за това и да ви третира като „умствено изостанал“.

Приемането на състоянието не само като проблем, но и като дарба, ще ни даде по-задълбочено разбиране на същността му и е предпоставка за повече толерантност, за разработване (и прилагане!) на по-добри образователни програми, които да подпомогнат децата с дислексия в учебния процес, съветва в. „Форум“.

Малко факти

В края на 20-те години на XX век д-р Самуел Т. Ортън дава ново определение на състоянието: „разменени (пресичащи се) функции на двете полукълба на мозъка“, но много скоро се отказва от тази теория и предлага нова, според която дислексията се дължи на „смесване на функциите на мозъчните полукълба“.

Кое то означава, че понякога дясното полукълбо извършва дейности, присъщи на лявото, и обратно.

Днес вече съществуват множество теории, които описват симптомите на дислексията и се опитват да обяснят какво ги поражда.

Обикновено се свързва с проблеми с четенето, писането и математиката, които детето има в училище; с факта, че дислектиците виждат буквите разместени или обърнати с краката нагоре; или с това, че бавно и трудно усвояват учебния материал. Но трудностите в училище са само част от проявленията на дислексията.

И в миналото, и днес има много известни личности, които са били дислектици: Леонардо да Винчи, Ханс Кристиан Андерсен, Алберт Айнщайн, Александър Бел, Уолт Дисни, Нелсън Рокфелер, Куентин Тарантино, Том Круз, Упи Голдбърг, Гуен Стефани, дори американският президент Джордж У. Буш ...

Гениалността на повечето от тях се е проявила не въпреки дислексията, както смятат някои, а благодарение на нея.

Естествено, състоянието само по себе си няма да направи никого гений, но за самочувствието на дислектиците е важно да знаят, че техните умове действат по същия начин като умовете на много гении.

Важно е също да знаят, че проблемите, които имат с четенето, писането или математиката в никакъв случай не означават, че са тъпи или умствено изостанали.

Преди 20-ина години се появява една нова теория, разработена от американеца Роналд Дейвис (самият той дислектик), според която функцията на мозъка, пораждаща дислексията, е дарба. Не всички дислектици развиват едни и същи умения, но всички те притежават тази изключителна функция на мозъка.

Качествата, които са им присъщи, могат, според теорията на Дейвис, да се обобщят така:

1. Дислектиците могат да използват умствените си способности, за да променят и създават възприятия.
2. Те са изключително възприемчиви към заобикалящата ги среда.
3. Много по-любопитни са от обичайното.
4. Мислят основно с картини, вместо с думи.
5. Имат изключително добре развита интуиция и са много проникателни.
6. Мислят и възприемат нещата многоплатно като използват всичките си сетива.
7. Могат да преживяват мислите си като реалност.
8. Имат живо въображение.

Ако тези качества не са подтискани, омаловажавани и дори разрушавани от родителите и от начина на преподаване в училище, те ще доведат до развиването на две основни характеристики – интелигентност над средната и изключителни творчески способности.

Учени: Климатът се променя необратимо

Замърсяването на атмосферата т.г. е отворило почти рекордна дупка в озоновия слой, защитаващ планетата от вредните ултравиолетови слънчеви лъчи, разказва Светослав Стефанов във в. Дневник.

Докато споровете на политическо равнище дали глобалното затопляне е факт или научна спекулация, която да оправдае Протокола от Киото и средствата, изразходвани по целия свят за изследвания на околната среда, учени от американския Национален център за снега и леда към университета в Колорадо заключиха, че

процесът е преминал прага, „отвъд който няма връщане назад“.

Изводът е направен въз основа на данните за топенето и натрупването на леда в Арктика през последните 27 години – от 1978 г. насам, посочва в. „Индипендънт“.

Същевременно Световната метеорологична организация към ООН (UNWMO) съобщи в петък, че замърсяването на атмосферата през тази година е отворило почти рекордна дупка в озоновия слой на Земята, защитаващ планетата от вредните ултравиолетови слънчеви лъчи.

Според експертите на организацията опитите за ограничаване на емисиите парникови газове, предприети през последните 20 години, очевидно са дали засега незадоволителен резултат.

Дупката над Южния полюс и Антарктида е с площ от около 27 млн. кв.км и се очаква да се увеличи с още по милион кв.км през следващите седмици, което ще я доближи до рекордните нива от 2000 г. и 2003 г.

Тя вече е достигала региона Ушуая в Патагония, Южна Аржентина, и там е регистрирано сериозно повишаване на ултравиолетовото лъчение.

Като особено драматично се определя топенето през последните четири години на ледовете в Северното полукълбо, което вече не е в състояние да се върне към нормалния си климатичен баланс.

Учените от Колорадо се опасяват, че Арктика е навлязла в непоправима фаза на затопляне, което все по-бързо ще разтопява полярния лед в Северния ледовит океан, поддържал стабилността на климата в продължение на хилядолетия.

Според тях порочният кръг от топене и загряване в региона през следващите десетилетия само ще се задълбочава. Сателитните данни показват, че през август ледът на Северния полюс е намалял с безпрецедентните 18,2 % под средните си нива в дългосрочен план. Това е четвъртата поредна година, в която се наблюдава подобен сериозен спад на един от естествените охладители на планетата.

Учените от Колорадо отчитат нивата на арктическия лед и през септември, когато обичайно те са най-ниски, но обикновено през следващите зимни месеци обемът се

възстановява. За първи път обаче подобно възстановяване не беше регистрирано в цялост през миналия студен сезон.

Американските експерти са на мнение, че драматичните последици от разтопяването на ледената шапка на Арктика тепърва ще стават все по-видими.

„Промените, които наблюдавахме през последните десетилетия, са твърде впечатляващи“, казва Марк Сърийз, експерт в центъра в Колорадо. Официалните си заключения специалистите ще представят на 20 септември. Топенето на вечните ледове е само една от видимите последици от глобалното затопляне.

То допринася и за интензифицирането на ураганите, които, както се видя през последните седмици в Луизиана и Мисисипи, са в състояние да нанесат катастрофални поражения. Урагани с мащаба на „Катрина“ са станали все по-често явление през последните 35 години, отбелязва в „Таймс“, като се позовава на данни от Технологичния институт в Джорджия.

Като цяло ежегодният брой на ураганите след 1970 г. е непроменен, но вихрите от двете най-опасни категории – 4-та и 5-а, са се увеличи значително, показват сателитни снимки. След 1990 г. всяка година са се проявявали средно по 18 урагана от 4-та и 5-а категория срещу средно по 10 през 70-те години.

Като причина за това учените сочат друго пряко следствие от глобалното затопляне – повишаването на температурата на Световния океан със средно 0,5 градуса по Целзий.

Те все пак не се осмеляват да заключат еднозначно, че промените в климата подхранват зараждането на все по-силни урагани, но приемат, че подобна връзка е възможна, посочва „Таймс“.

Д-р Питър Уебстър, ръководител на екипа, осъществил разработката, публикувана в научното списание „Сайънс“, твърди, че „нашите данни са в унисон с концепцията, че е налице взаимовръзка между повишаването на температурата на моретата и силата на ураганите“.

Налице са и други изследвания, потвърждаващи тезата за пряката връзка между промените в климата и все по-яростните бури. През август сп. „Найчър“ публикува проучване на Кери Еманюъл от Масачузетския технологичен институт, според което разрушителната сила на ураганите нараства право пропорционално на температурите на океаните.

Кевин Тренбърт от американския Национален център за изследване на атмосферата пак заключи през юли, че изпаренията над океаните през последните години са средно с 2 % повече, отколкото през 1988 г. Това означава, че все повече вода участва в образуването на тропическите бури, които ще се движат с все по-силни ветрове и все по-обилни дъждове.

Глобалното затопляне е реална заплаха за Земята, но хората все още са в състояние да укротят тази заплаха, причинена от повишените нива парникови

газове в атмосферата, опитва се да разведри мрачната картина специалистът по климата Ричард Али в лекция в университета във Върмънт.

Според събрани от него и публикувани в „Бостън глоуб“ данни в Гренландия малки промени в атмосферата подлагат на драматично въздействие големи части от земното кълбо, като дори са възможни промени за десетилетия и дори векове напред.

Али изрази увереността си, че ситуацията може да бъде преобърната с намаляването на въздействието на фосилните горива върху атмосферата и намирането на алтернативни енергийни източници.

Ако обаче не бъдат предприети мерки, и то колкото се може по-бързо, в близките години Европа и части от Северна Африка може да се превърнат в студен ветровит регион, чийто климат наподобява Сибир. Глобалното затопляне може обаче да има и добра страна, сочат други изследвания. Според учени от Кралския метеорологичен институт в Де Билт, Холандия, цитирани от в. „Гардиън“, промените в климата може да доведат до увеличаване на дъждовете в района на Сахара, които да сложат край на хроничната суша там.

Глобалното затопляне ще загрее земята повече от морето и ще доведе до промени в атмосферното налягане. Това от своя страна ще увеличи количеството валежи, падащи в Сахара, а този модел ще бъде валиден поне до края на XXI век, твърдят холандските специалисти.

Сателитни данни пък сочат, че тундрата в Аляска видимо позеленява, също вследствие на глобалното затопляне. Това обаче може да послужи като малка утеха на фона на общите нерадостни предсказания, заключават учените.

10-те най-значими научни идеи на човечеството

Списъкът е резултат на проучване сред учени, проведено от сп. „Ню сайънтист“ Американското списание за наука „Ню сайънтист“ публикува списък на 10-те най-значими научни идеи и постижения на човечеството, според анкетираните от тях учени.

Ето и самият списък, публикуван от електронното издание Нюз.ру.

1. Теорията за Големия взрив

Според съвременните представи това е състоянието на разширяващата се Вселена преди около 13 млрд. години, когато средната ѝ плътност многократно е превишавала днешната. Заради разширяването на пространството средната плътност на вселената ни продължава да намалява с течение на времето.

Съответно при връщане назад в миналото плътността нараства, до момента, когато класическите представи за време и пространство вече не са валидни (космическа сингулярност). Този момент учените приемат за началото на отчитането на времето.

2. Еволюцията

В основата на еволюционната теория е развитието на организмите от по-прости към по-сложни форми, или преминаването на едни видове в други под влиянието на някакви фактори. Идеята за еволюцията се свързва с монистичния миروглед, признаващ, че в цялата вселена се извършва велик, единен и необратим процес на развитие, прогрес, усъвършенстване на простите форми. Според учените на еволюцията са подчинени всички състояния и форми на явленията.

3. Квантовата механика

Квантовата механика е раздел от физиката, описващ поведението на микроскопичните частици - атоми, молекули, атомни ядра, както и макроявленията. Редица значителни технически постижения на ХХ век са основани на специфични закони на квантовата механика. Например квантово-механичните закони са в основата на работата на ядрените реактори. Квантовата механика е в значителна степен „инженерна наука“.

4. Megascience – теорията за всичко

„Мегасайънс“ е призвана да систематизира и обобщава всички познания на човечеството за обкръжаващия го свят. Това е науката на всички науки.

5. Рискът

Анкетираните учени смятат, че рискът съществува единствено в съзнанието на хората. Това понятие е тясно свързано с мисленето, с оценката на ситуацията и последствията от нея. В миналото много от човешките действия, довели до неприятни последици, се приписвали на непредвидими обстоятелства.

Сега се смята, че човек има способността и волята сам да преценява своите възможности, а пък с помощта на добър адвокат – винаги реално да преобразува всяка случайност в преднамерена небрежност, шегува се изданието.

6. Хаосът

Учените навярно са били последните сред човеците, узнали за хаоса. В живота всичко ни се струва хаотично, случайно, непредсказуемо. Бенджамин Франклин е казал: „Заради липсата на гвоздей бе изгубена подкова, заради липсата на подкова

бе изгубен кон; заради липсата на кон бе убит ездачът, достигнат от врага, – всичко заради липсата на един гвоздей“.

7. Теорията на относителността на Алберт Айнщайн

Това е физична теория, разглеждаща пространствено-времевите свойства на физическите процеси. Специалната теория на относителността не се поддава на лесно обяснение, тъй като тя борави с крайни, но фундаментални състояния на Вселената, където здравият разум губи способност за преценка. Общата теория обяснява гравитационните взаимодействия, твърдейки, че масата създава гравитационно поле, което изкривява пространството.

8. Изменението на климата

Човечеството трябва да обърне особено внимание на този проблем, тъй като от него зависи оцеляването на хората, категорични са учените. Основната причина за промените е увеличението на концентрацията в атмосферата на въглероден двуокис. През доиндустриалната епоха концентрацията му е била значително по-малка, докато според някои прогнози към края на ХХІ век тя може да се удвои.

9. Тектониката

Тектониката е отрасъл на геологията, който изучава структурата на земната кора и изменението ѝ под влияние на тектонични движения и деформации, свързани с развитието на Земята като цяло. Тектоничните карти, например, са особено полезни при прогнозирането на големите земетресения.

10. Науката изобщо

Науката е систематично обединение и изложение на обективни и достоверни сведения, принадлежащи към която и да е област на човешкото познание; знание за природните явления и човешкия живот от гледна точка на закономерностите и неизменния им порядък. От древни времена хората са се стремили да намерят общо начало за обединяването на всички науки в цялостна и стройна система, където всяка наука да заема достойно място.

„Почти не пуша“ също вреди на здравето

Пушенето на 1-4 цигари дневно увеличава риска от рак на белите дробове или сърдечни заболявания трикратно, показва 30-годишно норвежко изследване

„Пушите ли?“ – „Почти не: само по две-три цигари на ден“.

Проведено в Норвегия научно изследване обаче показва, че и „почти не пуша“ вреди на здравето, и то не малко, разказва френският в. „Фигаро“. Дори 1-4 цигари дневно увеличават риска от рак на белите дробове или сърдечни заболявания трикратно.

Изследването на норвежките учени е първото в света, което обръща внимание на рисковете върху здравето на недотам „заклетите“ пушачи. До момента изследванията на отражението на вредния навик върху пушачите се фокусираха върху предимно върху хора, които пушат над една кутия цигари на ден, разказва „Фигаро“.

Повечето, които наистина не пушат много, смятат, че тютюнът не вреди изобщо или поне съвсем малко на здравето им – убеждение, което се оказва, че не е подплатено с никакви доказателства, напротив.

Статия, публикувана наскоро в британското списание „Tobacco Control“ показва доколко подобно мнение е погрешно.

Изследването на норвежките учени е изключително широко – и по брой на участниците и по време на провеждане. В него участие са взели 23 хил. норвежци от двата пола. Преди 20-30 години, когато е поставено началото на проучването, те са били на възраст от 35 до 49 години.

Тогава им е бил направен основен преглед, като са били взети под внимание факторите, които влияят на състоянието на сърдечно-съдовата система (брой на пушените дневно цигари, хипертония, гликемия, ниво на холестерола, наднормено тегло и пр.).

Редовните прегледи на доброволците продължават до 2002 г. Отчитат се степента на пристрастеност към тютюна, честотата на появата на рак и сърдечно-съдови заболявания, нивото на смъртността в изследваната група.

Резултатите потвърждават вече известната истина – смъртността в следствие на проблеми със сърдечно-съдовата система е правопрпорционална на броя на изпушените цигари. Потвърдена отново е и пряката връзка между тютюнопушенето и рака на белите дробове.

Рискът от рак на белите дробове при мъжете, които пушат над кутия цигари дневно е с цели 33 пъти (3300 %) по-висок, отколкото при непушачите. Жените се оказват по-издръжливи и рискът при тях е „само“ 27 пъти.

Що се отнася до сърдечно-съдовите заболявания, сериозно пристрастените към тютюна са четири пъти по-склонни към тях, отколкото хората, които не пушат.

Главното, което норвежкото изследване показва, обаче е, че и дори „безобидното“ пушене на три-четири цигари дневно, или дори по-малко, влияе твърде негативно върху здравето: повишава риска от сърдечно-съдови заболявания три пъти, т.е. последиците от пушенето на „няколко цигари“ дневно и повече от кутия в това отношение са почти еднакви.

Пушенето на малки количества тютюн повишава с пет пъти риска от рак на белите дробове при жените и с три пъти при мъжете. Рискът подобен „слаб тютюнджия“ да умре преди навършване на 50 години е с 1,5 пъти по-голям, отколкото при непушач, показва още изследването.

Ягодите и чесъна в списъка на 10-те „суперхрани“

Макар да не е панацея, храната е изключително важна за здравословното състояние на организма, напомнят учените

Пресните плодове и зеленчуци отдавна са обявени за ключа към борбата с рака. Миналата седмица обаче екип от учени заявиха, че когато става дума за превенция на болестта, няма такова нещо като „суперхрани“, пише британският вестник „Дейли Телеграф“.

Много хора изобщо не осъзнават, че силата на посланието не съответства на силата на фактите, казва д-р Бамет Крамър относно преекспонираното значение на диетите.

Макар значителна част от раковите заболявания да са свързани със неправилна диета, не е доказана пряката връзка на нито една конкретна храна с предотвратяването на болестта, обяснява той.

Въпреки това благотворното влияние на редица храни, най-вече плодове и зеленчуци, върху състоянието на организма съвсем не е за пренебрегване.

Как „суперхраните“ допринасят за човешкото здраве? Ето списък на 10-те топ здравословни храни:

1. Ягоди

При хората, които ежедневно консумират ягоди (около 8 бр.), се наблюдава значително увеличение на количеството фолиева киселина в кръвта и намаление на систоличното кръвно налягане. Ягодите са богати на антиоксиданти, а червеният пигмент предпазва от сърдечно-съдови заболявания.

2. Боровинки

Съставката птеростилбен, която се съдържа в боровинките и гроздето, спомага за намаляването на холестерола и триглицеридите в кръвта. Тя

предпазва сърцето с почти същия успех, както медикаментите за понижаване на холестерола.

В боровинките се съдържат и най-много антиоксиданти от всички популярни плодове. Те забавят „остаряването“ на мозъка. Стари опитни мишки, хранени с плодовете в продължение на два месеца, не само се ориентирали по-бързо в лабиринт, но имали и по-добър баланс и координация.

3. Мазна риба

Ползата от честата консумация на скумрия, херинга и риба тон се дължи на високото съдържание в тях на омега-3 мастни киселини.

Ако консумирате поне 300 г на седмица от тези видове риба, рискът да умрете от сърдечносъдова болест може да спадне до три пъти. Освен това хората, които редовно си хапват мазна риба, се по-малко предразположени към атеросклероза.

Омега-3 мастни киселини имат противовъзпалително действие и са особено полезни при артрит, особено в съчетание с малки дози аспирин. Не на последно място, те влияят благотворно и при справянето с депресията.

4. Орехи

Орехите имат подобно действие върху нивото на холестерола и С-реактивния протеин, чиито увеличаване в организма предвещава развитие на диабет, атеросклероза или сърдечен проблем.

Орехите съдържат алфа-линолиева киселина, от групата на омега-3 мастните киселини, която понижава нивото на холестерола и намалява риска от внезапна смърт в резултат на аномален сърдечен ритъм.

5. Чесън

Десетки изследвания са установили, че чесънът е „пазител“ на сърцето. В последното от т.г. учените са открили, че активната съставка алицин в него помага при повишено белодробно налягане, което води до болки в гърдите, недостиг на въздух и припадъци. Две ядки чесън на ден са достатъчна предпазна мярка в това отношение.

Чесънът унищожават бактерията, която води до язва. Всеизвестно е, че е и прекрасно средство за предпазване от стандартна настинка.

6. Гъби

Изключително ефикасни срещу настинки и вируси. Гъбите са най-богати сред храните на засилващи имунната система антиоксиданти. Дори обикновените бели печурки съдържат 12 пъти повече антиоксиданти от пшеничния зародиш и четири

пъти повече от пилешкия дроб, следващия най-богат източник. В по-екзотичните видове гъби съдържанието е дори още по-високо.

7. Ананас

Бромелинът в ананаса има мощен противовъзпалителен ефект, който облекчава болките при артрит и др. Ензимите в бромелина действат като мощни болкоуспокояващи, тъй като намаляват производството на брадикинин – вещество, което причинява болка и „спукани“ кръвоносни съдове, водещи до подуване. Бромелинът има и силен противовъзпалителен ефект.

8. Броколи

Съдържа вещества, които имат ефект, подобен на този на лекарствата за лечение на болестта Алцхаймер. Картофите, портокалите, ябълките и репичките също са полезни в това отношение. В дългосрочен план употребата на зеленчуци от семейство зелеви намалява опасността от спадане на ацетилхолиновите нива в централната нервна система, на което се дължи заболяването.

9. Зехтин

Отдавна е известно, че зехтинът е балсам за сърцето и понижава холестерола. Последните изследвания показват, че съдържа и съставка, която има подобно на „ибопруфена“ болкоуспокояващо действие.

Съдържа мощно противовъзпалително вещество – олеокантал. Пресният и скъп зехтин съдържа значително количество от олеокантал, което обаче се унищожава при термична обработка.

10. Домати

Те са сред най-богатите източници на антиоксиданта ликопен - пигмент, който придава червения цвят на плодовете и зеленчуците, и който понижава риска от рак на простатата и сърдечносъдови заболявания.

Намалява до 50% опасността от инфаркт при мъжете. Ликопенът обаче се приема най-добре от организма под формата на доматино пюре, салца и др. производни, отколкото чрез пресните домати.

Глобалното затопляне заплашва много животински видове с изчезване

Животните нямат време да се приспособят към твърде бързите климатични промени, алармират британски учени

Промените в климата може да доведат до изчезването на много животински видове, алармира доклад, изготвен от Британското дружество на орнитолозите (BTO.org).

Глобалното затопляне вече е станало причина за изменение на миграционните маршрути на прелетните птици, някои риби, както и морските костенурки, обясняват еколозите. Много животински видове успяват да се приспособят към новите условия, като се преместват по-близо до полюсите, но има такива, които просто не могат да използват подобна тактика – белите мечки или тюлените например, чиято естествена среда на живот просто изчезва.

Дори съвсем малки промени в температурата на световния океан може да има значителни последици, предупреждават учените.

Планктонът, който е основна храна за много морски обитатели, става все по-малко. Повишаването на нивото на океаните застрашава местата, по които костенурките снасят яйцата си, а затоплянето може да доведе до популация изцяло от женски костенурки, тъй като определянето на пола на новоизлюпените се влияе твърде много от температурата на водата.

Все по-нарастващата площ на Сахара пък може да обърка миграцията на птици, прелитащи дълги разстояния – например лястовиците, тъй като те вече няма да могат да „презаредят“ на обичайните места – плодородните райони в края на пустинята.

Природата се намира в постоянен процес на приспособяване към съществуващите условия. Това именно е и една от причината за еволюцията, довела до огромното многообразие на живота на Земята.

Учените обаче се страхуват, че климатичните промени в наши дни стават твърде бързо и животните нямат време да се адаптират към тях, което поставя съществуването им под въпрос.

Възможностите за оцеляване пред тях стават още по-малко, като се има предвид колко блата се пресушават, колко гори се изсичат и как се променят крайбрежните ивици.

Така, дори и да се опитат да се приспособят към промените, предизвикани от глобалното затопляне, като напуснат досегашните се ареали, животните просто няма къде да отидат.

Макар да се смята, че все още нито един вид не е изчезнал само заради промените в климата - може би с изключение на златната крастава жаба, имаме

всички основания да допуснем, че това скоро ще започне да се случва, обясняват еколозите.

Златната крастава жаба (Bufo periglenes) живее само в една планина в Коста Рика, но екземпляр от този вид не бил забелязван от 1989 г. насам.

Проучване: Европейците си падат най-много по синьото

Зад всеки цвят се крие определен имидж, обясняват специалисти

Синият цвят е любим на европейците, сочат данни на Германския център на цветовете във Ваймар (Deutschen Farbenzentrums). „Сините дрехи са класическото компромисно решение за много хора, които не искат да се набиват на очи“, обяснява директорът на центъра Карл Шавелка.

Всеки втори жител на стария континент заявява, че синият е най-предпочитаният от него цвят. На второ място се нарежда червеното, разказва германският вестник „Ди Велт“.

„Зад всеки цвят се крие определен имидж. Така например предпочитанието на интелектуалците и художниците към черното в облеклото изразява потребността им да се отличат чрез външния си вид“, посочва той.

В избора на тази багра е залегнало посланието „аз съм различен“, обяснява изкуствовед от ваймарския университет „Баухаус“. Ако пък човек предпочита топли, земни цветове като охра и кафяво, то това разкрива неговото равнодушие към техниката и любовта му към природата. Сивите тонове пък се свързват с черти като благоразумие и солидност.

Удивително е, но цветовете наистина оказват огромно влияние върху имиджа, затова и използването на определени багри при смяната му крие рискове, предупреждава експертът.

Той дава за пример „цветовата политика“ на партиите. В последната си предизборна кампания ХДС (германската Християндемократическа партия) за пръв път заложи на плакати на оранжев фон, като поддръжниците на Ангела Меркел също бяха облечени в оранжево (традиционния цвят на християндемократите е черният – бел. ред.).

Посланието на този цвят е младост, оптимизъм, бъдеще и динамика, но от друга страна избирателите възприеха промяната като нарушаване на стила, уточнява Шавелка.

Основаният през 1962 г. център се занимава със всички аспекти на цветовете, включително влиянието им върху околната среда.

Карибски племена пекат риба и дивеч върху скара на димящи въглени

Колумб открива тайната на барбекюто

Президентът Вашингтон организира първото парти на открито през 1796 г

Барбекюто се смята за един от символите на Америка. Думата „барбекю“ се използва както за скарата, върху която се пекат деликатесите, така и за месото, приготвено по специална технология. Печенето на месото зад океана се е превърнало в цял ритуал. Приготвянето на месо върху горещи въглени е било използвано още от дълбока древност. Тогава храната била поставяна директно върху жарта. Месото обаче се замърсявало, нападали го буболечки и този метод на готвене постепенно бил забравен и до средата на XV век никой вече не го използвал. Варенето било основен начин за приготвяне на храната в повечето държави по света. Според една от легендите известният мореплавател и изследовател Христофор Колумб никога не бил опитвал месо, изпечено направо върху горещи въглени. Когато пристига на Карибите в края на XV век, Колумб открива, че местното племе Тайно приготвя уловените риба и дивеч, като ги поставя върху специално изработена дървена поставка над огъня и по този начин месото се опушва и изпича. Колумб бил силно впечатлен от вкуса на приготвения специалитет. Местните наричали този начин на готвене „барбакоа“. Със завръщането си в Европа испанските завоеватели донасят със себе си и новия метод за готвене, наречен „барбакоа“. Новата технологията за приготвяне на месото заедно със своето название бързо се разпространява из Европа. Когато английските колонизатори пристигат на територията на днешните Щати, те донасят и думата „барбекю“, която е леко променена фонетично, но значението ѝ се запазва. Така сред преселниците в Америка постепенно се разпространява методът за приготвяне на различните видове месо и барбекюто се превръща в една от най-любимите храни. Известно е, че дори US президентът Джордж Вашингтон обожавал да похапва месо, изпечено на барбекю. През 1769 г. той организира първото барбекю на открито в Александрия, щата Вирджиния. През XIX век барбекюто в Америка вече е изключително популярно и се превръща в традиционен ритуал, който съпътства църковните пикници, политическите митинги и семейните тържества. Барбекюто било широко разпространен и сравнително евтин начин за привличане на избирателите. Организаторите на партийни митинги привличали гласове, като предлагали на събралите се хора печено месо, лимонада и уиски. По този начин се установявали и социални контакти. Постепенно в началото на XX век се появяват и първите заведения, в които специално се предлага печеното месо. Първите подобни ресторанти били откривани от чернокожи, обитаващи южните

щати. Югът придобива славата на мястото, където са най-големите майстори на барбекюто. Това продължава да е валидно и в наши дни. Дървените въглища са предпочитано средство за запалване на барбекюто. За техни откриватели се смятат Хенри Форд и Томас Едисън. През 1920 г. въглищата били направени от дървени стърготини и различни лесно запалими примеси в завода за автомобили на Форд. Ей Джи Кингсфорд купува откритието и по-късно пуска дървените въглища в масово производство.

Тексасците хапват говеждо, в Ню Йорк наблягат на риба

Американците са издигнали барбекюто в култ. Не минавалято, в което приятелите да не се събират в задния двор и заедно с домакините да приготвят угощението. Повечето от щатите имат своя малка тайна при приготвянето на барбекюто. В югоизточните щати например предпочитаното месо е свинското. Освен това специфични са и маринатите, които употребяват американците. В Северна Каролина и Вирджиния широко използвани са леки винегрети, които придават невероятен вкус на свинското. В другите щати на почит са различни доматени сосове. Типично е, че месото се залива с маринатата, докато е върху скарата, и се сервира също с такъв сос. В Тексас барбекюто се приготвя основно с говеждо месо. Предпочитани са ребърцата, обилно полети с лютиво-сладък сос. Тексасците обожават пикантните специалитети. Жителите на Чикаго си падат по сладките сосове, направени с много подправки. Лютото печено месо преобладава в тяхната кухня. В края на миналия век в Ню Йорк печена костенурка на барбекю била на особена почит. Днес обаче нюйоркчани пекат различни риби на скара, като не прекаляват с подправките.

Холандци: За европейците не съществува единна европейска идентичност

От 40 000 анкетирани в 33 държави на Стария континент едва 2000 се самоопределят по този начин

Понятието „европеец“ (като идентичност) за жителите на Стария континент не съществува.

Най-„истинските“ европейци живеят в Холандия и Скандинавия – толерантни, особено що се отнася до хомосексуализма и разводите. Най-щастливите пък са ирландците.

В това уверява Европейският атлас на ценностите, издаден неотдавна от група учени от холандския университет Тилбург. Събраната от тях информация се базира на проучване сред 40 000 души от 33 страни в Европа. От тях едва 2000 се самоопределят като европейци.

Идеята е била да се определят общите европейски ценности от религия, семейство и работа до разбирането за демокрация и толерантност.

Европа е единна само в политическо отношение и в икономическите си оценки, но по отношение на моралните ценности не може да се твърди същото, смята Лоек Халмън, един от авторите на изследването.

Разликата е най-видима, когато стане въпрос за жените. От една страна те са длъжни да дават своя дял в семейния бюджет – така мислят 70 % от германците. Но в Белгия например и във Великобритания с подобно твърдение са съгласни едва 1/3 от запитаните. Т.е. там предпочитат жените да се грижат за семейството като си седят повече вкъщи, макар че според 50 % от анкетираните за финансовото състояние на дома трябва да допринасят и двамата партньори.

Що се отнася до децата, изследването установило, че европейците заемат твърде консервативни позиции. На въпрос „Страда ли детето в предучилищна възраст от това, че майка му работи?“ 70 % от интервюираните в Гърция, Италия, Малта и Полша отговарят утвърдително, докато в Дания например процентът на тези хора е 18.

Друг пример. 90 % от литовците и латвийците са убедени, че за да е щастлива една жена, ѝ е нужно дете. Същото твърдение подкрепят едва 8 % от холандците, според които дамата ще се чувства добре, ако успее да се реализира в някаква професия.

Явно изказаното преди време становище на италианеца Роко Бутильоне, който не успя да стане еврокомисар по вътрешните работи на ЕС тъкмо заради твърдението си, че жените трябва да си седят в кухнята край печката, се споделя от повече европейци, отколкото се предполага.

Мащабното проучване на холандските учени показва също, че по отношение на ценностите Европа се разделя не само на „източна“ и „западна“, но и на „северна“ и „южна“.

Подобно делене важи най-вече за разводите. По скалата от 1 до 10 (10 означава „приемам“, а 0 – „не приемам“) шведите събират 7,8 пункта, холандците – 6,6, а германците – 5,9. Ниски са оценките на поляците и арменците.

Разликите, когато се заговори за хомосексуализъм, също са доста драстични. Само 10 % от португалците приемат еднополовите партньорски отношения, процентът в Холандия е 80.

Учените използват за сравнение проучване, правено през 1981 г. от същия университет.

След първите избори за Европейски парламент през 1979 г. беше интересно да разберем съществуват ли общи европейски ценности, припомня Халмън. Подтикът да се направи подобно изследване тогава бил даден от учен йезуит, за когото било важно да си обясни действително ли секуларизацията в Европа се движи със „страшна“ скорост. По това време религиозните въпроси играели второстепенна роля, но винаги са били в кръга на разискваните теми, които предизвикват разногласия в Европа.

Така например 36 % от французите приемат религията като важна, а 55 % твърдят, че никога не са се молили. Съвсем различна е ситуацията в Полша и Малта. 44 % от поляците се смятат за религиозни, а 78 % от малтийците се молят за опрощение във от църквите поне два пъти седмично.

Турците като цяло са най-религиозни и консервативни спрямо останалите европейци. Гражданите на страната кандидатка за ЕС дават най-ниската оценка от всички 33 държави за развода – 3,6 по десетобалната скала. 12 % от турците смятат, че жената и мъжът трябва да са с равно участие в оформянето на семейния бюджет. В други сфери разликите са по-големи от очакваното: 1,5 % се приемат като европейци, но пък същото може да се каже за португалците и румънците, при които процентът е 1,6.

Има един критерий, по който обаче турците биха могли да се нарекат членове на ЕС – там е много силно съзнанието за „трудов морал“. На картата в атласа на ценностите с тъмночервен цвят е отбелязана само тази страна – 75 % от турците вярват в думите „хората, които не работят, стават лениви“. Средно за Европа на това мнение са 63 %, като за 60 % от мюсюлманите работата е на първо място, дори за сметка на личното време. Техният пример следват част от шведите и холандците.

На базата на всички тези данни учените заключават:

„Единна европейска идентичност няма. Допитването прави подобна формулировка за самоопределяне дори смехотворна. Със същия успех можем да си говорим за общото ни с китайците.“

За европейци се смятат най-вече в Люксембург, а най-зле е положението с европейската идентичност в Русия, Украйна и Румъния.

„Хералд трибюн“: Мизерия в сърцето на елитарна Европа

Най-бедното население на континента – предимно имигранти и бежанци, живее в условия, които повечето „нормални“ европейци трудно могат да си представят

Улиците на Париж, Рим и Берлин, с тяхната внушителна историческа архитектура, бутици и оживени ресторанти, може би внушават стереотипното усещане за благоденствие и комфорт в Европа на XXI век. Но зад богато украсените фасади и атрактивните булеварди на повечето европейски градове се крие една друга реалност. За нея разказва Катрин Бенхолд във вестник „Интернешънъл хералд трибюн“.

Предлагаме текста на статията с малки съкращения:

Много често тази реалност – на пренаселени жилищни кооперации в старата градска част, запуснати сгради в кварталите за социално слаби и дори лагери на открито без никакви санитарни условия, накърнява европейското самосъзнание.

На континента, който традиционно се гордее с ценностите си и щедрите си разходи за благосъстоянието на своето население, най-бедната част от обществото – съставена предимно от имигранти и бежанци, живее при условия, които повечето „нормални“ европейци трудно могат да си представят.

Докато някой фатален инцидент не ги изстреля във водещите заглавия на новините.

В Париж поредица от унищожителни пожари през август отне живота на 48 африкански емигранти и буквално остави Франция със зяпнала уста, разкривайки разнебитените и опасни за обитаване жилищни постройки, в някои от които няма дори течаща вода, но затова пък има оголени електрически жици. И всичко това в самото сърце на Града на светлината.

Във Великобритания смъртта на 23-ма китайски работници в Ланкастър м.г., които се удавиха, докато вадеха раковини при изключително опасни условия на работа, шокира обществото, което дотогава сякаш не осъзнаваше, че е обичайна практика да се използва труда на нелегални имигранти срещу мизерни заплати.

Лагерите край Милано и бедняшките квартали в покрайнините на Лисабон, както и палезите на домове на бегълци в Белгия и Германия, също извадиха

на показ уязвимостта на Европа, що се отнася до нарастващия брой легални и нелегални емигранти.

Няма никакво извинение хора да живеят по такъв начин в началото на XXI век, казва Жоаким Соар, директор на спешна мрежа за приютяване на хора в неравностойно положение. По думите му тези нечовешки жизнени условия илюстрират неуспеха на богатите европейски общества да се справят с аспектите на глобализацията.

В изгорелите стълбищни шахти в Париж, в холандските необзаведени квартири с незаконно настанили се, в италианските лагери и португалските коптори се сблъскват едни от най-големите предизвикателства за Европа: растящия брой на имигрантите, растящите цени на жилищата и растящата безработица.

Броят на легалните имигранти в 25-те страни членки на ЕС се е увеличил почти двойно през последното десетилетие – от 826 000 през 1993 г. до 2,1 млн. през 2003 г., според последните данни на Евростат.

Отчаяният порив на хората в бедните развиващи се страни да търсят късмета си в Европа бе изобразена по покъртителен начин през последните седмици, когато стотици африканци се опитаха да прескочат оградите от бодлива тел, разделящи Мароко от испанските анклави. Десетки души загинаха.

Междувременно цените на европейските жилища нарастват средно с около 7 % на година през последните пет години, отваряйки място за спекулации, а безработицата в ЕС се движи около 9 %.

Там, където и трите фактора са налице, като във Франция и Италия, състоянието на жилищата за социално слабите изглежда най-отчайващо. На други места смекчаващи фактори, като по-ниска безработица (Великобритания) или застой в жилищния пазар (Германия), донякъде са ограничили мизерията.

Следвоенната традиция за субсидирани от държавата квартири в много европейски държави осигури прилични условия на живот за семейства, които в противен случай биха живели в пълна нищета в родните си страни. Но подобна практика вече е рядкост.

Никъде в ЕС проблемът не е бил така остър, както във Франция. Там цените на имотите нараснаха с над 15 % миналата година и нивото на безработицата от три десетилетия е застигнало на 10 %. Това затруднява двойно повече хората при търсенето на жилище, което да могат да си позволят.

60-милионната Франция харчи 1,9 % от своя БВП за субсидирано жилищно строителство – сред най-големите проценти в ЕС, и качеството му там е смятано за сравнително високо. Търсенето на субсидирани квартири обаче значително превишава предлагането им.

В Париж имигрантите съставляват 1/3 от кандидатстващите, те са склонни да чакат по-дълго и да търпят по-тежки условия на живот междувременно. 85 % от

2400 семейства, изнесени от опасни за обитаване сгради през последните четири години са имигранти, сочат данните. Някои от жертвите на пожарите в Париж са чакали за жилище от 14 години, други са били незаконно настанили се квартиранти, очакващи документите си за жителство. През последните години Южна Европа, и най-вече Испания, Гърция, Португалия и Италия, са се превърнали в особено атрактивни дестинации за имигрантите, опитващи се да влязат в ЕС главно от Северна Африка през Средиземно море.

Италия в момента има 1,3 млн. легални имигранти, неизвестен брой нелегални и поскъпващ пазар на имоти, където цените растат с около 9 % на година. Поради невъзможността да си намерят жилище, някои имигранти се съгласяват да живеят в импровизирани лагери в изоставени индустриални зони или близо до железопътни разпределителни станции край големите градове, включително Рим, Милано и Турино.

Според скоросен доклад на „Нага“, италианска благотворителна организация за подпомагане на имигранти, от 6000 до 8000 души са живели в подобни лагери в Милано по-рано т.г., някои от които са били сринати с булдозери. В тези „къмпинги“ обикновено няма вода, отопление, електричество и тоалетни, посочва директорът на организацията Фабио Паренти. По думите му семействата са се настанили там просто защото няма къде другаде да отидат.

Макар условията на живот да не толкова потресаваци във Великобритания или скандинавските страни, високите наеми и цени на имотите там допринасят за нарастващата етническа изолация в големите градове.

Доклад от септември предупреждава, че Великобритания се превръща в общество тип гето с „черни дупки“ в градовете. Документът предизвика дебати за интеграцията на имигрантите в страна, известна с толерантността си към чужденците. В бедния квартал Bermondsey в Източен Лондон родените извън страната са нараснали с 155% за едно десетилетие. Повечето обитават големи социални сгради - мърляви, безлични, 4-5-етажни блокове, но успели все пак да запазят приличен вид.

Качеството на жилищата за имигранти е може би най-високо в скандинавските страни, но и там чужденците живеят наблъскани натясно в най-неприветливите крайни квартали, строени в края на 60-те и началото на 70-те години. Но макар сградите да са бездушни и еднообразни, липсват белезите на бедността. По улиците няма боклук, а детските площадки са добре подържани.

В Германия бедността се е увеличила и сред имигрантите, и сред самите германци поради икономическа стагнация и безработицата от 1,4 %. Но заради бума на строителството, започнал от началото на 90-те след обединението на страната, цените на жилищата са се запазили сравнително ниски.

Според Георг Класен от берлинска неправителствена организация по въпросите на бежанците имотите са толкова евтини в днешно време, че субсидираните квартири са смятат за скъпи в сравнение с предложенията на частния жилищен пазар.

В Берлин съществува обратния проблем - трябва да разрушаваме сгради, тъй като имаме твърде много жилищни зони, обяснява Класен. По думите му квартирите за бежанци се съобразени с основния жизнен стандарт, макар някои от изискванията да не са така строги.

Проблемът в много страни от ЕС не са средствата, а наличието на достатъчно политическа воля за промяна на положението. Във Франция правилото 20 % от всеки нов строителен проект в градските райони да се отделят за социално настаняване редовно се пренебрегва. Кметовете често предпочитат да платят символична сума за глоба, 150-180 долара, отколкото да пуснат имигранти или бедни в квартала.

В Италия е отменен данък, предназначен за строежа на нови обществени жилища. Според Жоаким Соар въпросът в крайна сметка е дали медийното и общественото внимание, които фаталните инциденти като този в Париж, концентрират, ще окажат достатъчно натиск върху политиците, за да подобрят нещата.

Открийте лъжливия политик

Как да разкрием неискреността в публичните фигури чрез езика на тялото обяснява изданието Men's Health

Ясно е, че повечето политици крият нещо. Но определено има значение дали това е бяла лъжа от коректност или нагло изопачаване на истината. Според специалистите езикът на тялото може да ни е от изключителна помощ, когато искаме да отличим искрения от лъжливия политик.

Няколко примера. Във важни публични интервюта Ясер Арафат засмукваше устните си и изплезваше език, Бил Клинтън свива многократно рамене – движение, което може да се види само на забавен кадър, а Джон Кери се взира с пресилен израз на разбиране и вживяване. В интервю за Ей Би Си след залавянето на Саддам Хюсеин, Джордж Буш пък буквално е „прихванат“ от най-различни невербални тикове – от бързо премигване до стискане на устни.

Във всички тези случаи описаните мимики и жестове са невербални сигнали за прикриване на истината, пише Марк Салем в американското списание Men's Health.

Езикът на тялото си служи с около 1000 сигнала във всяка една минута на общуването – самото ни несъзнавано се разкрива чрез телесното поведение. Без значение до каква степен човек умее да контролира себе си, невербалните движения разкриват как той наистина се чувства.

Ето няколко улики към разкриването на лъжците:

1. Резки паузи

Когато някой лъже, той прави по-дълги паузи в средата на изречението, дава по-кратки отговори и му трябва повече време, за да започне да говори, отколкото на човек, който просто се притеснява. Просто казано – за да се измисли лъжа е нужно време.

Очите също говорят. Хората обикновено поглеждат нагоре вдясно, за да съчинят отговор, и надолу вдясно, за да изнамерят звуци. Търсим или си припомняме истината, ако отправяме поглед нагоре или надолу вляво.

2. Прекомерно жестикулиране

Когато говорят неистина, хората жестикулират усилено с ръка и използват „адаптери“ – т.е. нервни движения като почесване по тялото или игра с химикалката. Ако на някой кандидат за президент и т.н. му зададат въпрос, а той веднага грабне химикал и започне да го върти в ръката си - определено нещо не е наред със съвестта му.

3. Липса на жестикулация

От друга страна обиграният лъжец неизменно ще се опита да контролира жестовете си. Ричард Никсън е бил обучаван как да стои неподвижно по време на телевизионните му интервюта след аферата „Уотъргейт“. Той държеше лицето си безизразно, торса – скован, а краката си – кръстосани.

В началото изглеждаше като замръзнал, а когато не можеше повече да стои така, движенията му, като размахване на пръст и движения тип „хващане с ръка“, ясно указваха за потисната агресивност. Тези жестове рядко съответстваха на неговите думи, припомня авторът.

4. Свити устни

Наблюдавайте за необичайни мимики с уста, устни или език, ако искате да хванете някого в лъжа. В интервю за Ен Би Си относно иракските оръжия за масово поразяване, вицепрезидентът Дик Чейни стисна и засмука устните си на няколко пъти.

Свитите устни са един от симптомите на неискреността. Ако човек ги засмуче навътре, навярно сдържа гнева си. Когато някой е нервен, устата му пресъхва и

затова той облизва устни и преглъща. Клинтън например помоли за сода при появяването му пред съдебните заседатели (във връзка с аферата Моника Люински).

5. Създаване на бариери

Точно както пускаме щорите в къщи, така „затваряме“ и телата си, за да не проличат истинските ни чувства. Лъжците често пъхат ръце в джоба, свиват ги в юмрук или ги поставят зад гърба си. Някои държат различни предмети (дори химикал) пред тялото си, кръстосват ръце или застават настрана.

6. Неадекватно на ситуацията поведение

Предвид обвиненията спрямо Бил Клинтън, човек би очаквал бившият президент на САЩ да е емоционално разстроен или поне засрамен. Вместо това обаче, той започна да отрича всичко съвсем спокойно. Липсата на адекватност между поведение и обстоятелства е знак за неискреност.

7. Полуусмивка

Истинската, пълна усмивка преобразява цялото лице. Очите блясват. Челото се набръчква, веждите и бузите се повдигат, около очите и устните също се образуват бръчици, а ъгълчетата на устата се повдигат нагоре. Тази усмивка се появява и изчезва бавно.

При неистинската усмивка не се движи нищо друго, освен ъгълчетата, които обикновено се извиват надолу. Тази полуусмивка се появява бързо и също така внезапно изчезва от лицето.

Ако подобно поведение ви напомня за някой политик, проследете поведението му по телевизията и едва тогава решете как да гласувате.

Доклад: Настъпва ерата на единаците

До 2021 г. над 1/3 от домакинствата ще бъдат от един човек, а милиони ще носят на плещите си финансовото бреме на самостоятелния живот

Повече от всякога хората живеят сами и до 2021 г. над 1/3 от домакинствата ще се състоят от един човек, а милиони ще носят на плещите си финансовото бреме на самостоятелния живот, сочи доклад на британския Institute for Public Policy Research. Според отчета промяната в начина на живот ще се отрази на всеки човек, на средата, на икономиката и дори на феминизма. Хората без партньори ще плащат много повече за всичко, отколкото двойките - от наема и автомобилната

застраховката до абонамента им за фитнес и почивките, пише „Дейли Телеграф“.

Статистиката сочи, че броят на домакинствата от един човек е нараснал от 18 % през 1971 г. на 29 % и ще се увеличи до 35 % през 2021 г.

Най-много самостоятелно живеещи има сред мъжете под 65-годишна възраст, като преди 30 години те са били три пъти по-малко. В тази група най-увеличен е дялът на 25 до 44-годишните, от които над 10 % живеят сами в сравнение с едва 2 % през 1971 г.

Мъжете страдат повече от този начин на живот, отколкото жените, които често виждат в него възможност за освежаване и независимост. Живеенето сами освобождава жените от домакинската работа, която се налага да вършат, ако живеят с партньор, докато мъжете, свикнали да се грижат за тях, се чувстват изключително уязвими.

Според повечето представители на силния пол самостоятелният живот е самотен живот. Само 26 % от тях са на мнение, че той се е отразил положително на отношенията със семейството и приятелите им. Цели 38 % от представителките на нежния пол се чувстват по същия начин, което показва, че жените по-добре оползотворяват и запълват времето си. Но докато мнозинството мъже и жени твърдят, че понякога се наслаждават на самотния живот, всички признават, че той представлява огромно финансово неудобство. Повече от половината са категорични, че ефектът върху средствата им е крайно негативен, като по-бедните хора по-рядко избират да са сами заради високата цена на живота.

Според друго изследване възрастните без партньор и деца съставляват най-голямата част от обществото, живееща в бедност, тъй като правителствената политика е съсредоточена върху бедността при децата и пенсионерите.

По отношение на жилищата е особено трудно за сам човек поради високите цени на квартирите и имотите. Тук следва да се добави и цялата тежест на наемите, данъците, сметките за консумативи и т.н. – планирани за типичното „семејно домакинство“.

Дори и почивките се оказват нелеки за хората без семейство или партньор – много често двойките получават намаление и всичко, което е „за двама“, излиза по-евтино и достъпно, отбелязват експертите.

Да бъдеш жена на поет, или как да съжителстваме със хората на изкуството

Освен забележителни качества, творческите натури притежават изключително особен и труден характер, отбелязват психолози

Всички творчески личности са уникални и неповторими създания, много често горди, амбициозни и най-вече с огромно количество луди идеи. Те по-често се замислят за въпросите на битието и смисъла на съществуването. Защо?

От гледна точка на учените, при творческите натури, склонни към хуманитарните науки, е по-развито дясното полукълбо на мозъка, което определя развитието на творческите способности. От гледна точка на психолозите – всичко е далеч по-просто, разказва руският електронен журнал Клио.ру.

Във талантливите или гениални хора, колкото и добре да контактуват със заобикалящия ги свят, непременно съществува свой собствен свят на мисли, образи и фантазии. И това е прекрасно, ако освен забележителните качества и таланти, те не притежаваха и изключително особен и труден характер.

Много често хората на изкуството са капризни и дори непоносими създания във личния си живот. Ако партньорът ви е човек на изкуството или е творческа личност в най-общия смисъл на думата, ето няколко професионални съвета как да съжителствате с него:

Актьор

Дайте му пространство. На актьорите е нужна сцена не само в театъра, но и в живота. Разбира се, не е нужно жената да му издига специален подиум. На мъжете артисти им е необходима някаква малка площадка, свободно място – и в буквален смисъл на отделно помещение, и по отношение на междуличностните отношения.

Актьорът определено обича да има свобода на действие. Ако винаги вижда една и съща реакция в различни ситуации – това може да му дотегне и досади. Реакциите на половинката му спрямо негови, дори едни и същи, постъпки пък трябва винаги да бъдат различни.

Например ако на закуска си е надянал мрачен образ и се е вживял в тази роля, е най-добре партньорката му на свой ред да надене маската на загрижена маминка, която утешава обидено дете. След минута това ще му омръзне и ще смени ролята.

Жената на актьора трябва да като него. За това не се иска особен талант. Възможностите са две – или да се държи в съответствие със собствения си стил, или напълно да промени линията си на поведение.

Писател. Художник. Поет.

Техните половинки трябва да бъдат тяхна муза. Повечето творци по света обезателно са изобразявали възлюбените си в своите произведения. Живата муза от плът и кръв, която въображението им да може да досъздаде, е жизненоважна необходимост за тях.

Главното обаче – за да останете съпругата им единствен източник на вдъхновение и да не тръгнат да го търсят по стрийптиз клубовете – е тя да си останете вечна загадка за тях.

Това се отнася най-вече за партньорките на поетите и художниците, докато на писателите им е нужна повече опора и грижа. Жената на Толстой три пъти преписвала „Война и мир“, например.

Музикант

Търпете! Запасете се с огромно, неимоверно търпение, тъй като тези хора често пъти не просто са талантиливи, а са буквално „обзети“, съветват психолози. Ако мъжът не само съчинява и свири музика, а пише текстове и излиза на сцена, то това е поет, музикант и артист в едно.

От това следва, че и функциите на жените, които са с тях, ще трябва да са повечко. Много от музикантите обаче се оказват хора улегнали, спокойни, семейни, макар че за да творят музика периодически са им необходими „емоционални взривове“.

Така например е възможно след шумен скандал, той с наслада да седне да композира, докато половинката му продължава да плаче в кухнята. Ако работи в група – няма повод за тревога – по цял ден ще е на репетиции.

Според психолозите рецептата е проста – запасете се с търпение и чакайте, привиквайте към това да бъдете сама или пък си намерете работа при него, за да сте един до друг.

Гениалният мъж и сивият бит

Творческите личности се отличават със изключителна чувствителност. Много често те са естети, предпочитат излишеството във всичко. При това подсъзнателно те смятат, че истинското щастие е в страданията, макар на съзнателно ниво да се стремят към щастие и благополучие.

За да работят, на творческите натури просто им е нужен някакъв вид стрес, напрежение, събитие, което да повлече след себе си ярки емоции, били то удивление, ярост, радост, несигурност, екстаз...

Главният стимул на гения е вдъхновението. Талантливите хора са склонни към идеализации, те търсят симетрията, хармонията. Въпреки че нещата, които са способни да възхитят творческата личност, често предизвикват силно отвращение у „нормалните хора“.

Например гениалната ви половинка може да бъде доведена до възторг от ярко изявените емоции по време на скандал между вас, но истински да страда, ако ви види в мръсен халат и с ролки на главата.

Творческите натури са силно одухотворени хора и сивият, равен бит ги ужасява. На тях им е нужна красота и хармония, но това не значи, че в чист и подреден дом такъв човек ще се чувства комфортно. Той може във всеки един момент да реши, че за него хармония и щастие означава да се скита по света бос и дълга, немита брада.

Жените на такива хора трябва да се научат да усещат каква обстановка в кой момент е най-подходяща за капризния им и талантлив възлюбен. Макар понякога се случва такива мъже да обичат да домакинстват – което по своему може да ги вдъхновява.

Гениалният мъж и женското творчество

А има и такъв вариант, който напоследък се среща доста често – талантливи, творчески личности да са и двамата партньори. Уважават ли се взаимно хората на изкуството? Разбира се, стига да се обичат.

Общите интереси сближават, но работата е там, че ако и жената е „гениална по рождение“, тя ще бъде не по-малко капризна и чувствителна. Най-общо подобни отношения следват „принципа на магнита“ – заедно им е тясно, а далеч един от друг – скучно.

Трябва да правите отстъпки и компромиси, тъй като когато и двамата са ярки и чувствителни натури – винаги има скандали с много страсти и емоции, напомнят специалистите.

ДОБРИТЕ МАНИЕРИ

“Дори в такова гостоприемно и приветливо място като Голямата Гора, съществуват правилен и погрешен начин на общуване. Понякога и на онези с Ужасно Много Мозък им е трудно да разберат Какво точно Трябва да Правят.”
А. А. Милн

Възпитанието в добри маниери започва вкъщи. Всички родители предават някакъв код на поведение на децата си. Замисляли ли сте се защо понякога несъзнателно повтаряте маниерите на майка си или баща си, защо се питате какво биха казали те, защо правите някои от техните грешки? Защото като деца сте ги наблюдавали как:

- се хранят на масата,
- говорят по телефона,
- ходят на гости и домакинстват,
- се държат с баба ви и дядо ви, с приятелите, съседите, с вас,
- общуват помежду си,
- говорят с шефа и колегите си,
- се държат в ресторанта, в киното, на екскурзия,
- и т.н.

По същия начин вие сте модел на поведение за вашето дете още от първите години на неговия живот. Когато го напътствате: “Кажете добър ден!”, “Кажете благодаря!”, “Извини се на чичкото.”, “Дръж се добре.” и т.н., не забравяйте да спазвате и вие същите напътствия. Защото детето ще запомни най-добре не думите ви, а вашите дела в негово присъствие.

Какво означава да възпитаваме детето на добри обноски?

Да възпитаваме детето на добри обноски означава да го научим как да общува правилно с другите, как да се държи на различни места и в различни ситуации, как да владее правилата за културно поведение. Изграждането на добри маниери е част от цялостния възпитателен процес – изкуството да ръководим детето през цялото време на неговото израстване, да му помогнем да се развива хармонично, да реализира своите заложи, да намери своето призвание и да се изгради като пълноценна личност.

Защо са толкова важни добрите маниери?

Всички правила за добри обноски се основават върху уважението към личността, с която се общува. Потребността от общуване е еволюционно заложена у детето. Счита се, че усмивката е началото на неговото емоционално и социално развитие. От най-ранна детска възраст чак до дълбока старост уменията за правилно общуване с околните предопределя житейския път на човека. Добрите маниери са предпоставка за успех.

Кога да започнем да възпитаваме детето на добри маниери?

Колкото се може по-рано. Всички сме чували за значението на първите 7 години от живота. Не ги пропускайте. Обикновено на година и половина детето вече може да ходи само, казва първите си думички и ви имитира, прави опити да се храни само с лъжичка, опознава заобикалящия го свят и наблюдава с огромно любопитно всичко, случващо се около него. Нека първите думички, на които

го научите, бъдат добри и вежливи. То ще ги разбере най-добре в конкретната ситуация : “Кажи “Благодаря!” на баба за чудесния подарък.”, “Кажи ”Здравей!” на какичката.”, “Кажи “Моля!”, когато искаш да ти се даде нещо.” и т.н. Бъдете добър пример за вашето дете, казвайте му и вие “Моля” и “Благодаря ти”. Казвайте му “Наздраве!”, когато кихне и “Извинявай!”, ако искате да се премести. Хвалете детето, когато се държи културно. Кажете му “Благодаря ти, че си толкова учтив.” или “Какви добри обноски имаш!”. Правете му забележки, ако не се държи добре. Обсъждайте поведението на другите и му посочвайте хора, които са пример за добри обноски. Четете му книжки и гледайте филмчета за добрите маниери. По някакъв начин го учете на учтивост всеки ден.

Кои са първите правила за културно хранене?

Важно е и да приучвате детето на добри хигиенни навици още от самото начало – то ще запомни, че храненето започва, когато е с измити ръчички, поставена му е салфетка и масата е добре подредена. Можете да учите 3 годишното дете да се храни бавно и чисто, да ви казва дали храната му харесва (но да не говори с пълна уста) и да иска помощ, ако се затруднява.

Ето един пример. Пицария, неделя на обяд. Две семейства, немско и българско, с малки деца, обядват заедно. На германчето – момченце на около 3 години – сервират чиния със спагети. Майката не прави никакви опити да му помогне в нелеката задача да се справи с дългите макарони, в следствие на което половината отиват по покривката и на земята. Детето все пак успява да хапне от другата половина след геройски усилия. Българската майка не спира да храни детето си – момиченце на приблизително същата възраст – като му реже малки парченца пица, полива ги със сос и му ги дава с вилицата. Вие като кое семейство постъпвате? И в двата случая имайте предвид следното: развиването на самостоятелността на детето е също толкова важно, колкото и това то да изяжда с удоволствие всяка хапка.

На какво трябва да научим детето за говоренето по телефона?

На първо място, научете детето да пази тишина, когато някой говори по телефона. Така то ще уважава правото на двама души да водят личен разговор, без да бъдат прекъсвани. Установеният етикетен израз за поздрав по телефона “Ало!” е лесен за запомняне и произнасяне. След него детето ще усвои и други изрази, които чува от вас всеки ден, когато говорите по телефона. То следи с интерес всичко, което правите и ви подражава много успешно, докато си играе на “голямо”. Не се учудвайте, ако го чуete да бърби по любимия си телефон-игралка твърде неразбираеми неща, но с вашата интонация. А по-късно – и с вашите фрази.

Какво представлява речевия етикет?

Във всеки език има строго установени изрази, които се употребяват в определена обстановка и по определен повод. Те са свързани с правилата за речево поведение и съставят т.нар. речеви етикет. Ние запознаваме детето с него, като го учим:

- да поздравява: “Здравей!”, “Добро утро!”, “Добър ден!”, “Добър вечер!”, “Привет!”
- да се обръща към някого: мамо, татко, лельо, госпожо, господине и т.н.
- да си кани гости: “Заповядай, влез.”, “Ела у нас”, “Каня те на рожден ден.” и т.н.
- да отправя молба: “Моля те.”, “Ако обичаш”, “Би ли ...” и т.н.
- да се извинява: “Извинявай.”, “Не ми се сърди.”, “Повече няма да правя така” и т.н.
- да благодари: “Мерси.”, “Благодаря ти.”, “Много си мил.” и т.н.
- да прави пожелания: “Лека нощ!”, “Приятни сънища!”, “Приятен ден!”, “Добър апетит!”, “Наздраве!”, “Честит рожден ден!” и т.н.
- да казва довиждане: “Довиждане!”, “До утре.”, “Всичко хубаво!”, “Целувки!” и т.н.

В българския език има готови етикетни изрази и за много други случаи. Подходящото им използване е показател за общата култура на един човек. А тя се овладява още в детството.

Как се проявяват добрите обноски чрез езика на тялото?

Езикът на тялото е нашето поведение при общуването без думи. Проява на добри обноски чрез езикът на тялото са: ръкуването при запознаване, отварянето на вратата и наместването на стола на някой друг, отстъпването на място на по-възрастен човек, правенето на път, изправянето в знак на уважение и т.н. Те са също толкова важни, колкото и речевия етикет. Най-добрият начин да научим на тях детето е като ги вършим ние самите.

Пушенето на обществени места

Във Франция законът за тютюнопушенето в баровете и ресторантите, гласуван преди почти 15 години, изобщо не се спазва, разказва РФИ в рубриката си ‘Европейски акценти’

Кое е общото между Ирландия, Швеция и Италия? И трите страни наложиха тотална забрана за пушене на обществени места. Ирландия бе първата, която прие мярката през март 2004 г.

Но да видим как стоят нещата в Италия, където забраната е в сила от януари. Администрация, офиси, предприятия, влакове, метро, кафенета и ресторанти - всички тези обществени места са засегнати. Те разполагат с две години, за да отделят специално място за пушачи.

Глобите, предвидени в новия италиански закон, са доста солени. Те достигат до 265 евро за пушача и 2 200 евро - за съдържателя на бар или ресторант например.

От четири години насам Юбер държи бистро в самия център на Рим. Юбер е пушач и не може да се каже, че горещо подкрепя новия закон:

„За нас това не е кой знае каква промяна. Но се приема зле, защото както е изработен законът, малките собственици срещат трудности при подготвянето си за неговото изпълнение. Аз лично не смятам, че имаме загуба на клиенти. Посетителите на даден ресторант са доволни, че там не се пуши. Тези, които не могат да издържат, просто излизат навън да изпушат една цигара. Ако ли не, чакат да си тръгнат оттам, за да пушат. Според мен обаче е жалко, че законът можеше да бъде така изготвен, че да ни позволи да се подготвим, както е редно. Не е възможно да се поддържа персонал за салона за непушачи и отделен за салона за пушачи. Ако имате голям ресторант с много зали - да, но в противен случай не може да се подготвите.“

Само на стотина метра от бистрото на Юбер се намира типично римски ресторант. Той е доста голям, но собствениците не са пожелали да отделят салон за пушачи.

Сервитьорът Марко е доволен: „Мечта, истинска мечта. Още не мога да повярвам. Страхотно е! И за клиентите, дори за пушачите. Мисля, че всички го оценяват.“

Според най-нови проучвания пушачите в Италия са 12 милиона, но истинската изненада за всички е общото подчинение на новия закон, забраняващ пушенето на обществени места, който влезе в сила на 10 януари. Страхът от санкции, но може би в по-голяма степен гражданската отговорност и съзнание, са изиграли решаваща роля.

Само че животът на пушачите продължава да се усложнява навсякъде в Европа. Британското правителство вече представи проектозакон, подобен на този в Италия. Може би забраната все пак няма да засегне баровете и пбвовете, които не предлагат храна и разполагат със салон за пушачи.

Във Франция законът за тютюнопушенето в баровете и ресторантите, гласуван преди почти 15 години, изобщо не се спазва.

Франция е една от първите страни в Европа, приела със закон отделянето на пушачите в добре проветряеми салони. На практика малко са кафетата и ресторанти, предлагащи специално място за пушещите. Едва 15-20 % от заведенията спазват пълната забрана за пушене, наложена от закона.

През май 2005 г. Касационният съд постанови, че не е достатъчно собствениците просто да закачат табели „непушачи“, а трябва да демонстрират реални резултати при опазването на персонала от пасивното тютюнопушене.

Парламентарното мнозинство и синдикатът на ресторантьорите и съдържателите на кафенета са на мнение, че прилагането на този закон трябва да бъде засилено, като едновременно се отдели повече внимание на превенцията и информираността във връзка с последиците от пушенето.

Има обаче и още един лагер, към който принадлежи и депутатът от ЮМП Ив Бюр. Той се оказа изолиран от политическите си партньори, но пък го подкрепи левицата. Бюр представи свой проектозакон, в който е заложена абсолютната забраната за пушене на всички затворени обществени места - кафенета, барове, ресторанти, администрация и офиси.

Депутатът е категоричен, че трябва да бъде гласуван безкомпромисен и ясен текст в тази посока, който да включва и санкции. Изглежда, че и общественото мнение стои зад предложението му.

Сондаж на Ифоп сочи, че осем от десет французи искат забраняването на цигарите на всички обществени места. Към това можем да прибавим и научните изследвания, според които всяка година във Франция заради пасивно тютюнопушене умират три хиляди души.

Сега всички очакват действията на правителството.

Докато броят на пушачите в България расте, 86 % от българите подкрепят предприеманите от държавата действия за ограничаване на тютюнопушенето на обществени места.

Интересно е, че голяма част от тези хора са бивши пушачи. Всички, подкрепящи мерките против пушенето, са мотивирани от здравословното значение на забраните, показва национално представително изследване на НЦИОМ.

Забраната обаче не засегна болниците. Бившият министър на здравеопазването се аргументира с това, че по принцип болните не трябва да пушат, но не могат да бъдат изписвани от болницата, за да изпушат по цигара.

Ролята на здравните професионалисти в контрола върху тютюнопушенето не е значима, защото самите те пушат много. Прилагането на забраните на останалите обществени места е доста слабо. България си остава рай за пушачите и се нарежда на трето място по брой на изпушени цигари на глава от населението.

Най-много пушат тинейджърите – 73 %. Стряскащите надписи върху цигарените кутии им се виждат безобидни и не влияят на мотивацията за спиране на цигарите.

Обществените кампании покрай 31 май, световният ден за борба против тютюнопушенето, също са неефективни.

Затова страната е принудена да поеме определени мерки за въвеждане на данъчна и ценова политика за намаляване на търсенето и предлагането на цигари.

България е задължена да упражнява такава политика с оглед на подписаната Конвенция, валидна за всички страни от ЕС. Сувеличаване на акциза на тютюневите

изделия кутия български цигари ще струва 4 лева или около 2 евро през 2009 година. Засега пушачите се пренесочват към ниския клас цигари.

Всеки, който прояви инициативност за собственото си здраве би могъл да се обърне към специалист за отказване от лошия си навик.

На пазара на медикаменти се предлагат различни препарати за спиране на тютюнопушенето, включително българският „Tabex“, който е дал много добри резултати при 8 клинични проучвания в Германия, Полша и България.

„Лекарствата определено помагат, но трябва желание и постоянство“, твърдят хора, които са ги изпробвали.

Уханните зърна, които завладяха планетата

Годишно в света се изпиват приблизително 400 милиарда чашки кафе – единствено петролът има по-голямо икономическо значение като суровина в световен план

Никак не е лесно да се проумее до каква степен кафето е променило света. Щом европейците за първи път опитали вкуса му през XV век, то започнало да завладява глобуса.

То е втората най-консумирана течност в нашия свят след водата – факт, който е горещо оспорван от любителите на чая. Годишно в света се изпиват приблизително 400 милиарда чашки кафе – единствено петролът има по-голямо икономическо значение като суровина в световен план. В добавка към прекрасния му аромат и вкус кафето е и добър стимулант за ума и тялото. Откакто е станало популярно, модата му сякаш никога не е залязла и за миг. Едва ли има друга храна или напитка, която да се е превърнала в митологема от подобно значение. Можем да изброим десетки изрази, които започват с кафе: кафе бар, кафе клуб, кафе пауза, кафе аперитив, кафе маниак, кафе специалист, кафе сладкарница, и какви още не кафе неща.

По ирония на съдбата обаче кафе в английски говорещите страни често се използва за заведения за бързо и не твърде качествено хранене, а така наречените в Холандия coffeeshops всъщност продават марихуана.

Кафето през вековете е било муза за много хора на изкуството. Достатъчно е да споменем Йохан Себастиан Бах, който през 1734 написва Кантата за кафето, или Боб Дилан с неговия хит *one more cup of coffee* или пък десетките холивудски и европейски филми, чийто сценарий се върти около култа към уханното кафе като „Казабланка“, където Ингрид Бергман страда по кафето в Rick’s бар, или дори „Танцуващият с вълци“, в който Кевин Костнър използва кафето като разменна монета със сиуксите.

Произходът, откриването и разпространението му по света са сред най-любопитните и спорни истории, изпълнени с миризми от Ориента и пъстри образи на търговци, кораби и пристанища. За ботаническият му произход на практика е постигнат консенсус между учените, че кафето е родом от Етиопия, по-рано Абисиния – там са открити най-древните диви кафеени храсти. Жителите на Абисиния сушали и изпичали кафеените зърна, а после им добавяли сол и масло и така омесвали ароматни хлябове, които носели по време на номадските си странствания.

Този обичай все още се практикува от някои африкански племена. Изобщо историците считат, че африканските племена наистина познавали кафето от най-древни времена. Те смилали зърната на паста, с която хранили животните си. Същата пастообразна каша служела за храна на воините преди битка. Вярвало се, че тя им дава сили и смелост. Робите, отвеждани в арабските страни, пренесли странната храна на своите племена и тя станала достояние на арабите.

Факти и легенди

Една от безбройните легенди приписва откриването на кафето на един пастир на име Калди, който живеел по земите на днешна Етиопия. Въпросният Калди с удивление забелязал как един ден козите му станали подчертано по-игриви и активни от обичайното, след като дъвкали малките червени плодчета на едни храсти.

Воден от любопитство, козарят решил да опита сам странните плодчета-зрънца и установил, че те възстановяват енергията му и му дават нови сили. Чудотворният ефект на растението скоро достигнал до слуха на монасите от християнските манастири в Етиопия. Те изсушавали зърната, за да могат да ги пренасят по-лесно. По-късно просто експериментирали, като ги сложили във вода, оставили ги да покиснат и изпили течността.

Отварата ги задържала бодрост по време на дългите молитви и религиозни церемонии. Те я нарекли кава в чест на персийския владетел Кавус Кая, който според преданието възторжено се възнесъл на крилатата си колесница в небето. Чувствали се въодушевени, докато пиели. Друго обяснение на името на глобалната напитка е свързано с Каффа, област в Етиопия – родното място на растението, чието местно име иначе е буна. Най-известният и считан за най-добър вид кафе арабика Мока, е наречен така на името на йеменското пристанище Мока, откъдето тръгнало разпространението на кафето. Само че първи от арабите започнали да пият кафе не йеменците, а жителите на изчезналия град Джулфара на територията на емирата Рас ел Хайма.

При разкопките на този легендарен град археолозите открили вероятно най-древните зърна на Арабския полуостров, които се отнасят към началото на XII столетие от нашата ера. Джулфарахците си приготвяли напитката, варейки цели зърна и изсушени листа. Този начин на приготвяне се използва и до днес на някои места в Арабския полуостров.

Бедуинското светло кафе далля (по името на медния съд, в който се приготвя) е изключително силно и се пие в специални миниатюрни чашки за по 2-3 глътки. С далля и фурми бедуините посрещат желани и скъпи гости и до днес.

Кафето и коранът

За арабите било жизненоважно да съхранят тайната на откритието си и не изнасяли сурови семена кафе, от които единствено можело да се разсади кафето. Но множеството ислямски поклонници, посещаващи Мека, станали горещи почитатели на местната напитка и отнасяли по родните си места зърна кафе. Именно в Мека били създадени първите кафенета, наречени Kaveh Kanes, в които арабите пиели тъмната течност, докато играели на шах, разменяли клюки и слушали музика. През 1511 висшето ислямско духовенство създадо в Мека Съвет по кафето, който след дълго обсъждане решил, че напитката развращава разума и чувствата на правоверните.

Кафето, както и виното, били забранени. Не след дълго обаче забраната постепенно била забравена. В средата на XVI век предприемчив арабин от днешна Сирия преплавал морето с голям запас сурови зърна кафе и засадил първата градина с кафеени храсти на брега на Босфора. Начинанието му се увенчало с огромен успех. Ароматната напитка изключително много допаднала на турците, които с удоволствие започнали да се събират в кафенетата - на уханно кафе и приказки. Естествено явили се и противници на тази наслада. Отоманската столица се разделила на 2 лагера – единият на горещите привърженици на кафето, възхваляващи чудесните му свойства, другите пък го заклеймявали и твърдели, че коранът позволява единствено джамията да бъде сборен пункт на правоверните.

Султан Мурад IV бил зле настроен към кафеманите. Всички кафенета били затворени, а посетителите им заплашени със смъртно наказание, ако не се съобразяват със заповедите на падишаха. Въпреки това в течение на векове в задните дворове на къщите продължили да съществуват тайно малки кафененца, които събирали на размисъл и ароматно питие поклонниците на кафето. От XVIII век гоненията били прекратени. Кафенетата веднага започнали да процъфтяват и се превърнали в светски клубове, където на чашка уханно кафе и сред упоиващия дим от наргилетата турците обсъждали всякакви въпроси, най-често тези от политиката.

От Арабия до пиаца „Сан Марко“

Славата на арабските кафенета била пренесена в Европа чрез венецианските търговци през 1615, точно навреме, за да бъде завършен триумвиратът на топлите напитки на Стария континент – шоколадът стъпил в Европа през 1528, а чайт – през 1610.

Първото европейско кафене било открито именно във Венеция през 1683, следвано малко по-късно от легендарното Кафе Флориан, открито през 1720 на пиаца „Сан Марко“, което все още предлага кафе. Италианците така се влюбват в кафето, че много скоро то се превръща в елемент от ежедневието им. Става и тема на редица театрални представления, като например известната пиеса на Карло Голдони „Магазинче за кафе“.

Дълго време търговци, пътешественици и дипломати се опитвали тайно да пренесат и засадят в Европа ценните семена. През 1616 пръв постигнал заветната цел холандецът Петер ван дер Брок, който се занимавал с търговия в йеменското пристанище Мока.

Завръщайки се в родината си, той посадил няколкото откраднати зърна в ботаническата градина в Амстердам, а шведският учен и негов приятел Карл Линей се погрижил по-нататък за тях и отгледал от тях няколко фиданки кафе арабика.

Холандците започнали да култивират кафе в Индия (първите зърна били пренесени в Азия от Йемен от мюсюлманските преселници). През 1699 започнало отглеждането на кафе в днешна Индонезия и скоро холандските колонии се превърнали в главен кафе снабдител на Стария континент.

Християнска напитка или дяволска чернилка

Някои висши католически сановници се опитали да забранят кафето, като го обявят за отвара на неверници, но папа Климент VII му дал благословията си. Според историята свещениците твърдели, че „кафето е сатанинско дело, клопка на дявола и християните рискуват да се хванат в нея и за изгубят душите си“. Те се аргументирали с факта, че дяволът бил забранил виното на своите последователи, защото било благословено от Христос и използвано в светото причастие, а в замяна им бил дал тази дяволска черна смес, която наричали кафе. Папата обаче решил сам да проучи въпроса и поръчал да му поднесат една чашка. Опитал кафето и казал: „Тази сатанинска напитка е толкова хубава, че ще бъде жалко да я оставим единствено на неверниците. Ще се пошегуваме със сатаната, като я благословим и я превърнем по този начин в християнско питие.“

Кафенетата никнели като гъби из цяла Европа и през XVIII век се превърнали в средища на интелектуалци и места за обмяна на идеи.

Първият контейнер

Габриел Матьо де Клиу, офицер от френската флота, служещ в Мартиника, си поставил за цел да пренесе кафето от Франция на американския континент. След отпуск в Париж Габриел се сдобил, както разказва сам, по нелегален начин с кафеен храст, който поставил в стъклена кутия, за да го транспортира безопасно до Америка.

Според дневника на офицера плаването не било от лесните: пирати от Тунис се опитали да нападнат кораба, силна буря ги връхлетяла и накрая при сбиване на Матьо с друг пасажер се отчупил един клон от храста. При това на кораба имало режим с оскъдни дажби на вода, но самоотверженият французин поделял своята с малкия товар.

Дойдох, опитаха ме, победих

Ценният товар достигнал своята цел и храстчето било пресадено в Пребер, където за неговото култивиране се грижели роби. През 1726 получили и първата реколта от кафе. А през 1777 в Мартиника вече растели между 18 и 19 милиона кафеени дръвчета. Иначе първите сведения за потреблението на кафе на новия континент датират от 1668 г.

Много бързо след разпространението на ароматното растение там жанрът кафене станал популярен в Ню Йорк, Филадельфия и Бостън. Холандците първи помислили за изгодата от създаването на нови кафеени плантации в Централна и Южна Америка.

След Мартиника новата ценна култура стигнала първо до холандската колония Суринам, после във Френска Гвиана и Бразилия. Англичаните пък го пренесли и в Ямайка, където днес се отглежда един от най-прочутите и скъпи гурме видове кафе, Blue Mountain. Когато в средата на XIX век странна болест нападнала растенията в плантациите на Югоизточна Азия, Бразилия изплувала като главен световен производител на кафе – позиция, която пази и до днес.

Първи сняг – пътната обстановка у нас

За цялата зима са затворени проходите „Върбишки“, Етрополе-Златица и Твърдица-Елена

В планинските части на Северна и Централна България вали сняг и пътищата се чистят и опесъчават, а в равнинните райони настилките са мокри, на места със заледени участъци, съобщават от изпълнителна агенция „Пътища“.

Като цяло пътищата са проходими при зимни условия.

От агенцията напомнят, че за цялата зима са затворени проходите „Върбишки“, Етрополе-Златица и Твърдица-Елена.

Временни ограничения са въведени през прохода „Петрохан“ за товарни автомобили, а през „Шипка“ и „Република“ камионите трябва да са с вериги.

Това е изискването и за пътя Батак-Доспат, Пампорово, Разлог, Девин и Троян. Мъгла и намалена видимост има в Разградско.

Европа застрашена от цунами

Експерти планират изграждането на система за ранно предупреждение

Съществува по-голяма вероятност да се появяват вълни цунами в Средиземно море, отколкото в Индийския океан.

Това твърди Кейт Алверсън, директорка на Глобалната системата за наблюдение на океаните към Междуправителствената океанографска комисия (Intergovernmental Oceanographic Commission – IOC), цитирана от сп. „Нейчър“.

Цунами биха се надигнали, ако се активизират многобройните сеизмични зони и подводните вулкани в близост до Средиземноморското крайбрежие, както и големите свлачища.

На 21 и 22 ноември експертите от комисията заседавали в Рим и достигнали до извода, че е необходимо изграждане на система за ранно предупреждение за поява на цунами по Североизточното атлантическо и Средиземноморското крайбрежие на Европа.

Тя трябвало да бъде напълно автоматизирана, тъй като ако в Индийския океан вълната убиец можело да бъде засечена часове преди да удари брега, то в Средиземно море гъсто населеното крайбрежие ще бъде пометено в рамките на минути след като бъде забелязана.

В момента такава система липсвала, ако не се брой локалната, изградена край Стромболи, Италия, заради активизиралите се преди три години свлачища.

Историята на Европа пази горчиви спомени за смъртоносни вълни. През 1755 г. земетресение предизвиква гигантско цунами, което отнася Лисабон и убива около 60 000 души. Крайбрежни райони от Нова Скотия до Норвегия също са били връхлитани от цунами. През 1410 г. пр. Хр. вълна помита Гърция и отнема живота на повече от 100 000 души.

В днешни дни удар от цунами с такава мощ ще има несравнимо по-ужасен ефект за цивилизацията на континента. Почти година от смъртоносния удар на цунами в Индийския океан германски и индонезийски учени изграждат система за ранна сигнализация. Засега са поставени шамандури край бреговете на Суматра

и дълбоководни сензори за отчитане на океанското налягане.

Междуправителствената океанографска комисия планира до края на годината да бъдат изградени 23 станции за наблюдение на морското равнище в реално време. Дали Европа ще има скоро подобна система оставало под въпрос.

Десетте най-безумни „научни“ изследвания, финансирани в САЩ

За тях са похарчени хиляди долари от американския държавен бюджет, твърди организацията „Данъкоплатци за здрав разум“

Списък на десетте най-безумни и безполезни научни изследвания, за които са били похарчени хиляди долари от държавния бюджет на САЩ, е съставила американската обществена организация „Данъкоплатци за здрав разум“.

Този неофициален конкурс е наречен „Златното руно“, което на английски (Golden Fleece) звучи двусмислено, тъй като fleese означава още и обирание, ошушкване, обяснява руското електронно издание Рокфелер.ру.

Ето и изготвеният от организацията списък:

10. През 1975 г. Националният научен фонд изразходвал 84 000 долара за изследване, в рамките на което учените се опитали да открият тайната на появата на влюбеността.

9. Министерството на земеделието заплатило 46 000 долара, за да узнае колко време е необходимо за приготвянето на закуска.

8. Същото ведомство отделило 500 000 долара, за да получи отговор на въпроса: „Защо плъховете, маймуните и хората скърцат със зъби и стискат челюсти?“ Наемните учени установили, че човекът го прави в състояние на ярост, при силен шум и след като е отказал пушенето.

7. Националният научен фонд и Националният институт по психическо здраве похарчили 107 000 долара за изследване на сексуалното поведение на японските пъдпъдъци в условия на строг лабораторен контрол.

6. Националният институт по психическо здраве освен това прахосал значителна сума за провеждането на научен опит, чиято цел била да установи защо се усмихват играчите на кегли, хокейните запаянковци и пешеходците.

5. През 1977 г. Националният фонд за хуманизъм дал 25 000 долара, за да се изясни защо на тенис кортовете в щата Вирджиния играчите лъжат и се държат грубо.

4. През 1981 г. министерството на търговията предоставило на кметството на град Хонолулу, столицата на Хаваите, 28 600 долара, за да проучи то как най-добре

могат да се похарчат 250 000 долара (такава сума била отпусната за оборудването на плажовете тъй, че да бъдат те удобни за сърфистите). От своя страна запалените по сърфа били склонни напълно безплатно да разкажат на чиновниците за своите предпочитания.

3. Федералната авиационна администрация съкратила 57 800 долара от бюджета за проучването на особено важен проблем: какви трябва да са телесните параметри на стюардесите.

2. През 1975 г. Националният институт за изследване на алкохолизма дал милиони долари за да бъде установено: пияните риби по-агресивни ли са от трезвите, младите плъхове по-склонни ли са да употребяват алкохол за успокоение и може ли да бъде систематизиран процеса на алкохолизиране на един плъх.

1. Изследване на Администрацията за съдействие на реда и порядъка на стойност 27 000 долара търсило отговор на въпроса: Защо заключените искат да избягат от затвора?

2005 била най-сухата и най-горещата година в историята

Две трети от България бяха потопени от рекордни валежи и побесняли реки. Годината, в която две трети от България беше наводнена от безкрайни валежи, побесняли реки и скъсани язовирни стени и диги, беше обявена днес от Програмата за промените в климата към Световния фонд на дивата природа (WWF) за най-горещата, най-сухата, но и с най-много бури през последните 160 години.

За тази статистика се използва официални данни на правителството на САЩ, на Световната метеорологична организация и на метеорологични служби от цял свят.

Още през октомври Американската агенция за космически изследвания НАСА съобщи, че през 2005 г. ще бъде наминат рекордът на 1998 г. за най-висока средногодишна температура. В доклада на Програмата се казва, че всяка година арктическият лед намалява с 9,8 процента и през септември т.г. е достигнал своя исторически минимум.

Експерти прогнозираят, че е напълно възможно в края на 21 век в Арктика да не остане нищо от сегашното ледено покритие. Това показва колко е сериозен проблемът с глобалното затопляне, напомнят от ВВФ.

Преди три седмици на световна междуправителствена конференция за глобалното затопляне в Монреал отново не беше постигнато съгласие за необходимите действия.

Над 100 000 протестиращи от над 30 държави демонстрираха с настояване да се предприемат спешни мерки срещу глобалното затопляне. Конференцията в Монреал беше първата след влизането в сила на Протокола от Киото през февруари тази година.

В Канада 10 000 представители на 189 страни разискваха начините за ограничаване на затоплянето на планетата след посочения в протокола от Киото краен срок за ограничаване на вредните емисии - 2012 г.

Протестите са главно лично срещу президента Джордж Буш, който отказва страната му да се присъедини към протокола от Киото със законово обвързващи мерки за съкращаване на емисиите газове с парников ефект.

Талисманите

В Неапол, южната столица на суеверието, съществуват няколко признати метода за постигане на щастие, разказва РФИ в рубриката си „Европейски акценти“

Французите са вдъхновени от азиатската култура при избора на талисмани, докато италианците – особено тези от южна Италия, са верни на собствените си традиции. Макар и да са дискретни в това отношение, неаполитанците са силно суеверни и не е изненадващо да откриете в джоба на някой от тях сол. По време на една европейска среща на върха самият Силвио Берлускони излезе по първите страници на вестниците заради свой не съвсем протоколен жест. Всички италианци разбраха за какво става дума: Берлускони насочи показалеца си към небето – суеверен жест на заклинание срещу лошата съдба.

В Неапол, южната столица на суеверието, съществуват няколко признати метода за постигане на щастие. Коралът е един от вълшебните предмети за прогонване на злото. Може да се използва и пластмасов вариант, чиято също ефикасност е гарантирана. Много добре действа и чесънът. Хората вярват и в „лошите“ очи. Срещу лошите помисли най-сигурното средство е насочването нагоре на показалеца на ръката, както направи Берлускони пред целия свят.

Ако никое от вече съществуващите средства за късмет не действа във вашия случай, може да помислите за свое. Поне така направиха играчите на „Реал“ (Мадрид). Клубът на века, както го нарекоха някои, имаше нужда да повярва в шанса. Раул например никога не излиза на терена без своята брачна халка, обвита с пластир, защото пръстените на терена по принцип са забранени. Той обаче вярва, че без халката си не може да бележи голове. Други футболисти носят щастливите си тениски или различни амулети под официалните екипи. Никой от играчите не се притеснява да прибегва до свръхсили, тъй като страхът от сриване на отбора им или омразата на публиката са по-силни от всичко останало.

През 1999 година Раул преживя лош сезон, наложи му се дори да спре да играе. Журналистката Кармен Колина е специалист по „Реал“ (Мадрид).

Тя разказва: „Поведението на Раул е лесно за обяснение. Преди време той мина през лош период. Неговите родители и жена му помогнаха да преодолее трудностите. За да им се отблагодари, той целува пръстена си всеки път, когато отбележи гол. Друг играч на Реал – Гути, прави същото при всеки гол.“ Колина разказва още, че при едно пътуване до Египет Мичел Селгадо си взел малък скарабей, който винаги носи със себе си.

В миналото обаче е имало повече суеверни играчи на „Реал“. Някои имат татуировки, други стъпват на терена винаги първо с десния си крак.

Роберто Карлуш си бръсне главата два часа преди мач и вярва, че именно това му носи късмет. Има и неща, които носят късмет на целия отбор – черния екип например, с който тима дълго време нямаше загубена среща.

Мартеницата в България от векове се смята за мощен магически талисман и затова всички се окичват за здраве на 1 март. Вярата, че тя предпазва и помага при изпълнение на желанията, кара някои хора да я носят целогодишно. Твърдят, че желанията им се наистина сбъдват.

Специални талисмани у нас се правят на Еньовден. Те представляват билки, здравец и паричка, които се съхраняват в къщи до следващия Еньовден. Според традицията не всеки може да прави подобни талисмани, особено ако има материални проблеми, или не може да преодолее материалното начало в себе си, без значение на коя дата е роден.

Въпрос на лично виждане е дали човек вярва в талисманите и амулетите или ги отрича. Има хора за които усещане за закрила и духовен комфорт е носенето всеки ден на семпло колие с образа на Богородица, християнско кръстче или някакъв друг символ - подкова, котва, слонче с вирнат хобот.

Носят се и странни талисмани като руната, буква от древното писмо фехут, която означава успех. От талисманите се очаква да помагат в трудни момент – например при кандидатстудентски изпити.

Тогава започва и парада на плюшените играчки, които зорко бдят техният притежател да се представи добре. Много често се срещат хора, които се кълнат, че точно този пръстен или този медальон им носи късмет и ако го свалят всичко тръгва наопаки. Има хора, които предпочитат да носят сребро, защото в древността се е твърдяло, че поема негативната енергия – затова и с него се прави светена вода.

Доста жени носят много сребърни гривни. Весела носи на ръката си 7 на брой. Смята, че всяка от гривните има различно излъчване и предпазва. Така гривните образуват пантакъл. Всички пръстени, синджири, огърлици образуват един или няколко защитни кръга, които предпазват от външни енергийни въздействия.

Запознати твърдят, че дори един пръстен може да стане магически, когато човек сам си измисли модела. Най-важното било независимо дали предметът е скъпоценен или най-обикновен, да се носи с убеждението, че помага.

Няма нищо по-лесно от това да спрете цигарите

Никотиновата зависимост има два аспекта – физическа пристрастеност към никотина и психична, свързана с поведенческите реакции и навици на пушача

„Няма нищо по-лесно от това да спрете цигарите. Аз самият съм го правил над 100 пъти.“ Зад това на пръв поглед хумористично изказване на Марк Твен (известен американски писател и хуморист) стои горчивата истина за отказването от цигарите – това не е никак лесно, защото никотинът води до зависимост така както наркотичните вещества!

Повечето пушачи използват тютюневи изделия редовно именно защото са пристрастени към никотина. Пушенето на цигари е най-преобладаващата форма на никотинова зависимост. Пристрастяването се характеризира с невъзможност за въздържане от употреба на дадено вещество и използването му дори при пълното съзнание за отрицателните последствия за здравето – тютюнопушенето със сигурност отговаря на това определение. Добре документиран е фактът, че повечето пушачи определят тютюна като вреден и изразяват желание да намалят или спрат пушенето.

Всяка година само в САЩ повече от 35 милиона пушачи правят опит да спрат, но за съжаление по-малко от 7 % от тези, които се опитват да се справят сами, без допълнителна терапия („само силна воля е достатъчна...“) успяват да постигнат и една година на въздържане. Повечето възобновяват навика (рецидивират) в рамките на няколко дни от опита да спрат. Според речника на Националния институт на САЩ по зависимостите пристрастяване или зависимост е хронична рецидивираща болест, която се характеризира с натрапчиво търсене и употреба на дадено вещество и с неврохимични и молекулни промени на мозъчно ниво.

Проучване, проведено напоследък, показва в детайли как никотинът въздейства върху мозъка и какви поведенчески ефекти предизвиква. От първостепенна важност, за да се обясни как никотинът води до пристрастяване, е откритието, че той активира мозъчни структури, т.нар. „пътища на възнаграждението“, предназначени за осигуряване на важно за оцеляването на индивида като цяло поведение – хранене, сексуална дейност и т. н. Стимулирането на невроните в тези структури води до усещане за удоволствие и щастие, което предизвиква поведението, довело до стимулацията (пушенето на цигара) да се случва отново и отново.

Ключовият химикал в мозъка, който опосредства това желание е невротрансмитерът допамин. Данните, установени при откритието, показват, че никотинът увеличава нивото на допамина в „пътищата на възнаграждението“. Употребата на кокаин например има същия ефект. Разбира се, това не е единственият механизъм, който създава зависимостта. Никотинът предизвиква отделяне на глутамат, който участва в изграждането на паметовата връзка между приемането на никотин и приятните усещания, описани по-горе. Хроничната му употреба променя серотониновите рецептори, причина за депресията при спиране на цигарите. Начинът, по който никотинът се приема и разпределя в тялото, също увеличава потенциала му да води до злоупотреба.

Повечето цигари съдържат 10 mg никотин. Чрез вдишване на дима пушачите получават средно 1-2 mg никотин от цигара. Никотинът се абсорбира през кожата и лигавицата на устата и носа или чрез вдишване в белите дробове. Пушенето на цигари предизвиква бърза дистрибуция на никотин в мозъка с пикови нива до 10 минути след поемането на дима.

Това, което повечето пушачи не разбират, е, че цигарите са високотехнологична и ефикасна система за доставка на химични агенти. Вдишвайки, пушачът бързо вкарва никотин в мозъка с всяко дръпване. Типичният пушач дръпва около 10 пъти от цигарата в рамките на 5-те минути, в които тя гори. Така човек, който пуши 1-1½ кутии дневно (30 цигари), получава 300 никотинови „удара“ в мозъка всеки ден.

Тези фактори допринасят значително за пристрастяването към никотина. Първоначалният му бурен ефект започва да изчезва до няколко минути, карайки пушача да продължи честото дозиране през деня, за да поддържа удоволствието, което никотинът предизвиква, и да предотврати прекъсването му.

Как никотинът осъществява ефекта си?

Никотинът има парадоксален ефект върху човека – действа едновременно като стимулант, т.е. тонизира, активира и седира (успокоява). По това той прилича на остро действие на алкохола, като ефектът също като при алкохола е дозозависим.

Веднага след поемането на никотина организмът се „разтърсва“ от отделения в резултат на стимулацията на надбъбречните жлези адреналин. Той причинява освобождаване на глюкоза в кръвта, както и повишаване на кръвното налягане, учестяване на дишането и пулса.

В допълнение, както вече казахме, индиректно никотинът води до освобождаване на допамин в тези части на мозъка, които регулират чувството за удоволствие и мотивацията. Тази реакция е подобна на наблюдаваната при употребата на други химични агенти, водещи до пристрастяване, като кокаин и хероин и злоупотребата с тях, и се смята, че е в основата на удоволствието, което изпитват пушачите.

И обратно - никотинът може да има и седативен ефект в зависимост от степента на възбудимост на нервната система на пушача и дозата на поетия никотин.

Какво се случва, когато се приема никотин дълго време? Хроничната употреба на никотинови изделия води до пристрастяване и развитие на зависимост. Едва отскоро в изследванията се описват всички неврологични промени, които придружават развитието и поддържането на никотиновата зависимост. Поведенческите последици от тези промени обаче са добре документирани. Повтарящото се излагане на въздействието на никотина води до развитие на толерантност – необходими са по-високи дози никотин, за да се предизвика същия първоначален стимулиращ ефект.

Никотинът се метаболизира доста бърза и изчезва от организма в рамките на няколко часа. Така през нощта се загубва част от привикването и повечето пушачи казват, че първата цигара за деня е най-силната и „най-хубавата“. С напредване на деня отново се развива привикване и по-късните цигари имат по-слаб ефект. Прекъсването на приема на никотин е последвано от симптоми на никотинов глад, които продължават месец и повече. Възможно е те да върнат пушача обратно към употребата на никотин.

Симптомите на отказване от никотина включват раздразнителност, силно желание за пушене, трудно концентриране, нарушения на съня, повишаване на апетита и започват няколко часа след последната цигара. Най-силни са в първите няколко дни и могат да продължат месеци. Много важен, но слабо разбран компонент на синдрома на отказването е силното желание за пушене – необходимостта от приема на никотин, която е описана като главна пречка за успешното отказване. Това желание може да продължи 6 месеца и повече. Докато синдромът на отказването е свързан с фармакологичните ефекти на никотина, много поведенчески фактори също могат да повлияят остротата на симптомите. Ето защо се смята, че никотиновата зависимост има два аспекта - физическа зависимост и пристрастеност към никотина (дължаща се на ефектите, които никотинът има в мозъка) и психична, свързана с поведенческите реакции и навици на пушача. За някои хора миризмата, усещането на цигарата и ритуалът по изваждането ѝ, държането, запалването и пушенето са свързани с удоволствието от пушенето и могат да утежнят значително преборването с желанието за пушене.

Има ли ефикасно лечение на никотиновата зависимост? Да, интензивни проучвания показват, че най-ефективна е комбинацията от медикаментозно лечение и поведенческо консултиране.

Медикаментозната терапия включва използване на никотинови препарати – заместителна терапия. Идеята при този вид лечение е организмът да получава посредством друг източник, а не чрез цигара, количество никотин, близко до това,

което е свикнал, и ежедневната доза никотин постепенно да се намалява до нула.

Така се лекува зависимостта от никотина и същевременно човек се разделя с навика да пуши. Такъв вид терапия са никотиновите пластири, известни и като никотинови „лепенки“. За хората, които са мотивирани да спрат пушенето, комбинацията от поведенческа и никотин-заместваща терапия с никотиновите пластири увеличава повече от два пъти успеваемостта. Доказателство за това са проучванията, които показват два пъти по висок процент на успешно отказване спрямо плацебо (лечение, при което пушачът получава същия по вид и форма пластир, но без истинска активна съставка).

Целите на програмите за поведенческа терапия са да идентифицират ситуациите, които крият най-голям риск за връщане към цигарите; да предизвикат отвращение към пушенето, да помогнат на пушача да се самонаблюдава и контролира и да създадат алтернативни образци на подражание. Поведенческото консултиране включва помощ в съставяне на дневна програма за заместване и преодоляване на ситуациите, които провокират запалването на цигара, стратегии за справяне с депресивността и раздразнителността, включване на нови занимания (спорт, разходки и т.н.). Особено е важна подкрепата на семейството и приятелите. Шансовете за успех на мотивираните да откажат цигарите значително нарастват при комбиниране на никотин-заместваща и поведенческа терапия.

И естествено много важно условие за успех при отказването на цигарите е личната мотивация, за да може поведенческата и никотин-заместващата терапия да изиграят своята роля и да помогнат за преодоляване на физическата и психологичната зависимост от никотина.

Алкохолизъмът

Франция е на първо място в Европа по смъртни случаи, свързани с пиенето, разказва РФИ в рубриката си „Европейски акценти“

Как може алкохолизъмът да бъде преборен? В Полша на помощ идва религията: тези, които имат проблеми с алкохола, се заклеват пред църквата и бог да се въздържат от употребата му.

Проблемът е изключително сериозен. Доказват го цифрите – милион и половина от общо 38 млн. поляци злоупотребяват с алкохола. Католическата църква взе под крилото си Асоциацията на анонимните алкохолици.

Използваните методи са доста странни, разказва Матеуш. Той прекарва всичките си отпуски в североизточната част на страната, в селски район, силно пострадал от безработицата, а оттам и от алкохолизма. „Нашите съседи са

земеделци. Те имат обичай да си организират алкохолни празници всяка вечер. Единственият начин да се избегне това, но пък и да не ви помислят за странник, е да кажете, че сте се заклели пред бог да не пиете.

Свещениците активно се борят срещу алкохолизма. Те раздават малки бележници, в които се отбелязват обещанията за въздържание. Но когато казах, че съм се заклел пред църквата да не пия, съседът ми каза: „Що за глупост си направил?“. Оказва се, че свещениците преминават през специално обучение, за да помагат на хората да се откажат от чашката. Църквата работи в тясно сътрудничество с Асоциацията на анонимните алкохолици.

Ето какво споделя отец Томаш: „Създадохме т.нар. „книги на трезвеността“. Много хора идват да ни видят и да се опитат да се въздържат една седмица. Понякога периодът е един месец, една година... Спомням си, че когато бях в град северно от Варшава винаги имаше по някой, който да звъни на портата на манастира. Отговаряше някой от отците, следваше разговор, а накрая човекът се заклеваше повече на не пие, като се записваше в книгата“.

Понякога обещанието е сериозно, в други случаи клетвата се нарушава още на следващия ден. Важно е обаче желанието за борба. То е голяма крачка по пътя на оздравяването. „Книгата на трезвеността“ остава в църквата, тя не може да попадне в нечии други ръце. Става дума за нещо само между Господ и човека с проблем.

Не може да се твърди със сигурност дали църквата е оказала най-голямо влияние, но статистиката сочи, че поляците предпочитат все повече бира и вино за сметка на силноалкохолните напитки.

Франция е на първо място в Европа по смъртни случаи, свързани с алкохолизма. Годишно умират 45 хил. души, които имат проблеми с пиенето. Наред с това Франция държи 20% от световния пазар на вино. Добрата бутилка вино е част от културата на всеки уважаващ себе си французин. Вероятно нещата са на път да се променят, ако се вярва на доклад, публикуван наскоро. В него се посочва, че алкохолизмът като проблем не се разглежда внимателно във Франция. Алкохолът не е обикновен продукт, а дрога, отбелязва авторът на изследването, който е директор на телевизионната агенция КАПА. Освен това е и бивш алкохолик.

Вероятно затова текстът е толкова ясен и разбираем. Очевидно има и до кого да достигне. Един от всеки десет французи има болест, свързана с алкохола, 5 млн. души злоупотребяват със спиртните напитки, а 2 млн. са напълно зависими от тях.

Според някои в България пиенето е като спорт. Неслучайно и един от любимите празници тук е Трифон Зарезан. Мнозина смятат, че употребата на 100 мл алкохол дневно не вреди, дори напротив – полезна е. На практика ежедневната почерпка далеч надвишава 100-те мл. Според статистиката 450 хил. българи системно прекаляват с консумацията на алкохолни напитки.

Жените развиват зависимост към спиртните напитки по-бързо от мъжете, а лекарите твърдят още, че отделенията по токсикология са пълни с препили тинейджъри.

Най-малкият пациент в токсикологията на института „Пирогов“ е бил на 13 години. Масовото предлагане на фалшив алкохол у нас води до алкохолни натравяния. Според анонимни любители на чашката има разлика между зависимостта от алкохола и простото напиване: Пияниците живеели, за да пият, а зависимите от алкохола пиели, за да живеят.

Тези, които са осъзнали порока си, са се подложили на лечение в клиниката в Суходол. Ако там успеят да надмогнат зависимостта си, продължават борбата в клубовете на анонимните алкохолици. В София те се събират на три места. Подобни структури – американски „патент“, съществуват и в страната.

Отскоро в борбата срещу алкохолизма се е включила и православната църква. В няколко храма се чете акатист на Пресвета Богородица „Неопиваща чаша“. Задачата е трудна, но се очаква зависимите да направят първата крачка и да отидат на църква, за да слушат молитвата в петък.

Сняг по поръчка

Росен Босев разказва във в. Капитал как зимните курорти произвеждат изкуствено покритие за пистите си

Пробвали ли сте да карате ски (или борд) върху камъни, кал, растителност или асфалт? Не е много забавно. Още по-малко ако ските са ваша собственост.

За съжаление в подобна неловка ситуация може да попаднете всяка безснежна зима. Но не и ако собствениците на ски курорта, в който сте решили да отидете, са екипирани пистите с машини за произвеждане на сняг. По данни на Techno Alpin – най-голямата компания в областта на снегопроизводството, цитирани от Economist, близо 98 % от ски курортите в Западна Европа са оборудвани с подобни съоръжения. В България такива машини вече има почти на всички популярни за каране места – Банско, Витоша, Боровец и Пампорово.

Как точно обаче функционират те?

Обяснено по най-простия начин, естественият сняг се образува, когато водните пари в облаците кондензират. Това обикновено се случва, когато температурата е под 0 градуса.

Принципът е идентичен и при „фабричния“ сняг. Малки водни капчици се разпръскват във въздуха, замръзват и се превръщат в снежинки, преди да стигнат до земята. Разликата между естествения и „изкуствения“ (не много точно понятие)

сняг е в структурата на снежните кристали. Натуралните са симетрични и имат шест малки разклонения.

Снежните кристали, които са произведени от някое съоръжение, нямат подобни разклонения. Те са с шестоъгълна форма, имат компактна и плътна структура и съдържат значително по-малко количество въздух.

Натрупаният сняг от „произведени“ снежни кристали е много по-твърд и издръжлив от естествения. Съществуват две различни системи – тези, които използват вода и сгъстен въздух, и тези, които са снабдени с перка, за да разпръскват водата.

Въздух под налягане

Първите съоръжения за произвеждане на сняг, които са се появили на пазара (и все още са най-разпространени), са тези, които използват сгъстен въздух. При тях водата излиза под високо налягане от малки дюзи. Тя бива изтласквана от сгъстен въздух. Процесът е двояк – въздухът хем я разбива, хем след това изстрелва получените малки капчици нависоко. Така им се дава възможност да се изстудят, замръзнат и впоследствие да зарадват народонаселението, като паднат на земята във вид на снежинки.

Както бихте могли да се досетите, този тип устройства имат нужда от два ресурса, за да функционират - вода и сгъстен въздух. Те достигат до самото съоръжение посредством специални маркучи. Един компресор е достатъчен за осигуряването на сгъстен въздух за няколко съоръжения.

Влажността на въздуха е от пряко значение за това дали ще вали сняг или не. Когато въздухът е сух, сняг може да се образува дори и когато температурата е над нулата, и обратното – когато влажността е по-голяма, ниската температура не гарантира формирането на снежинки.

Това, което е решаващо за успешното произвеждане на сняг по този начин, е съотношението на количествата вода и въздух. То определя колко мокър или колко сух ще бъде направеният сняг или дали въобще той ще има време да замръзне, преди да стигне до земята. Каква точно ще е тази пропорция зависи от температурата и влажността на въздуха в конкретния момент.

Тези параметри варират през денонощието и в зависимост от надморската височина, на която е разположено съоръжението. Поради тази причина всяко устройство за произвеждане на сняг от този тип трябва да бъде постоянно и индивидуално настроено.

Оръдие за сняг

Алтернатива на устройствата, които използват сгъстен въздух, са т.нар снежни оръдия. При тях водата бива изстрелвана посредством множество малки дюзи, разположени върху огромна метална перка. Последната от своя страна ги разпръсква във въздуха, където те замръзват и се трансформират в снежни кристали.

Основното предимство на този тип устройства е, че са способни да произведат почти двойно по-голямо количество сняг от съоръженията, които използват сгъстен въздух и вода. За 12 часа едно снежно оръдие може да покрие (при температура от -12 градуса и влажност около 60 %) близо пет декара с 30 см сняг.

При такъв режим на работа са необходими около 1500 литра вода на минута. Освен това снежните оръдия са по-тихи и не се нуждаят от компресор.

Слабостта на този тип устройства е, че снегът, който те произвеждат, е много по-мокър и тежък. Друг недостатък на снежните оръдия е това, че са неудобни за транспортиране, т.е. затруднено е разпределянето на снега по цялата дължина на пистата.

Това обикновено се решава по два начина. При първия оръдието се качва на превозно средство (ратрак) и се премества през определен период от време.

При втория съоръжението е фиксирано на едно място (в горната част на пистата), а купчината сняг, която се образува, се избутва и разпределя посредством машините за обработване на пистите (по този начин се процедира на пистата „Витошко лале“). Средната цена на едно оръдие за сняг е около 8000 евро.

По-модерните съоръжения за произвеждане на сняг все по-често са екипирани с хардуер, който позволява дистанционно командване. Така всички машини за сняг в един курорт са свързани в мрежа и се управляват централизирано.

Снежен допинг

Когато температурата на въздуха не е достатъчно ниска (над -5 градуса), производителите на сняг прибегват до употребата на помощни средства. Това най-често са вещества, които се прибавят към водата с цел да бъде улеснен процесът на образуване на снежни кристали.

За целта могат да се използват сребърен йодид, каолин, сапун, както дори някои видове лишеи и плесен. От 1990 г. насам американската компания York Snow започва произвеждането на една добавка, която впоследствие става най-популярният подобен продукт – Snomax.

Тя е съставена от протеин, който е извлечен от бактерията *Pseudomonas syringae*. Изследване от 1970 г. показва, че въпросният микроорганизъм, който се среща в тревните растения и дърветата, допринася за образуването на лед по растителните видове.

След като бъде добавена към водата, Snomax играе ролята на „кондензационен център“ за капчиците. Друг често използван продукт е Drift, но поради синтетичния си произход има и много противници.

Бяла сметкоразписка

Според френски специалисти в областта, работната ръка е най-скъпото перо в процеса на снегопроизвеждане.

На второ място е електричеството, което е необходимо за хранването на компресорите (много малко курорти използват дизелови компресори, за да произведат сгъстен въздух) или съответно перките на снежните оръдия.

На трето място идват разходите за вода. В по-големите курорти в Алпите водата се черпи от изкуствени езера, които са разположени около пистите. Въпросните водни басейни се хранват по естествен път от водата, която се образува при разтапянето на „направения“ сняг.

Произвеждането на сняг от курортите много често предизвиква гнева на природозащитниците. Причините са много: изразходването на природните ресурси (вода), замърсяването, причинено от машинното масло, което попада в маркучите за сгъстен въздух, повишената консумация на електроенергия, нарушаването на ландшафта при изграждането на системите за произвеждане на сняг.

Въпреки това ваканционните селища продължават да инсталират подобни съоръжения. В началото на лятото управата на френския курорт Tignes дори взе решение да започне изграждането на снежни оръдия върху известния ледник La Grand Motte, но след множеството протести прекрати намеренията си.

Съоръженията за произвеждане на сняг обаче не са решение на последиците от глобалното затопляне. Тяхната функция е да произведат сняг в сухите зимни дни, а не през горещите летни такива.

Причината за все по-явното им навлизане (до този момент те са масово явление единствено в планините в Западна Европа, но не и в САЩ) е по-скоро обяснена с амбициите на зимните курорти да предоставят оптимални условия за клиентите си, удължавайки ски сезона.

Чашата чай и Алиса са сред 12-те икони на английската култура

В списъка, съставен от британското правителство, влизат още Стоунхендж, двуетажните автобуси, портретът на крал Хенри VIII и т.н.

Чашата английски чай и книжката за малки и големи „Алиса в страната на чудесата“ са сред 12-те „икони на английската култура“. Списъкът е съставен

от Министерството на културата, спорта и медиите на Великобритания, а информацията за тях е публикувана на специалния сайт Icons.org.uk, създаването на който е струвало 1 млн. лири на данъкоплатците.

В скоро време посетителите на сайта ще могат да гласуват за „най-английските“ предмети и явления от културата, обществения живот, езика, националната кухня и традициите на страната. В окончателния си вид списъкът ще съдържа 120 точки, като се планира той да бъде разширен с паметници на културата от Шотландия, Уелс и Северна Ирландия.

Засега, „за закуска“, британското правителство е подбрало 12-те топсимвола на нацията. Сред тях са прочутият мегалитен комплекс Стоунхендж край град Солсбъри, който се посещава всеки ден от хиляди туристи и поклонници на древните религиозни култове. В класацията влизат две книги: Библията на крал Яков I (първият пълен превод на священото писание на английски език от 1604-11 г.) и приказката „Алиса в страната на чудесата“, написана през XIX век от оксфордския математик Луис Карол.

Портретът на крал Хенри VIII, нарисован през XVI век от художника Ханс Холбейн-младши, влиза в легендарния списък заради майсторското пресъздаване на чертите на личността му.

С особено висока популярност в Англия се ползват три транспортни средства. Едното е военният самолет „Спитфайър“, прославил се през Втората световна война, а другото – легендарният двуетажен автобус „Рутмастер“ с открита задна площадка, пътувал по улиците на Лондон от края на 50-те години до края на 2005 г. Третото прочуто превозно средство е корабът SS Empire Windrush, с който във Великобритания пристигат мнозинството имигранти от карибските колонии.

В списъка на 12-те икони на английската култура е включена и чашата истински английски чай, превърнал се в неотменима част от ежедневието на Острова, и обвързан с търговията, пътешествията, колониалното минало и развитието на светските навици в страната. Сред номинациите британците отдават почит и на неизменната телефонна кабина, черното такси, Биг Бен, бомбето, картата на метрото, Робин Худ, пълбовете, и т.н.

6960 са жените депутати по света

Асошиейтед прес изброява ‚малките‘ победи на нежния пол през 2005-та година

Жените по света постигнаха значителен напредък в областта на политиката през 2005 г. - от избора на първата жена президент в Африка до първите избори

с участие на жени в Саудитска Арабия, където на дамите е забранено да шофират, отбелязва „Дарик радио“, като цитира материал на Асошиейтед прес.

В Ирак и Афганистан голям брой жени гласуваха и се кандидатираха за първите следвоенни парламенти, а в Либерия и Германия жени за пръв път застанаха начело на страните си. В саудитския град Джеда жените получиха безпрецедентната възможност да гласуват и да се кандидатираха на избори, а две дори спечелиха места в управителния съвет на градската търговска камара.

Също този месец в Япония се разглежда законопроект, който дава право на жени да се възкачат на императорския трон.

През 2005-та година жените подеха борба за основни права и ги превърнаха в нещо по-значимо, като развиха добре обмислена политическа стратегия. Преди десет години искахме закони, които да защитават жените. Сега казваме, че искаме и жени законодатели, заяви Кавита Рамдас от базирания в Сан Франциско Глобален фонд за жените, който отпуска парични помощи на организации за защита на женските правата по света. Броят на жените депутати в света достигна 6960, или 16,1 % от общия брой народни представители през 2005 г., сочат данни на Интерпарламентарния съюз в Женева.

Ето най-значимите постижения на жените в политиката през изминалата година:

Либерия: Елън Джонсън-Сърлиф стана президент на Либерия на втория тур на изборите през ноември. Тя е първата жена президент на африканска държава. Джонсън-Сърлиф е бивш финансов министър и е работила в Ситибанк и ООН. В речта си при поемането на поста тя заяви, че ще сложи край на периода на корумпирано мъжко управление в измъчената от войни Либерия и призова всички жени в Африка да помагат при управлението на държавите им.

Афганистан: Афганистанките увеличиха политическото си влияние през септември, когато 68 жени спечелиха места в 249-членния парламент – първият законодателен орган на страната от повече от 30 години. Съгласно следвоенната конституция на Афганистан 1/4 от депутатските места бяха запазени за жени. Дамите в парламента ще са гласът на тази половина от населението, която толкова дълго пазеше мълчание, каза една от депутатките Сафия Сидики.

Саудитска Арабия: Две бизнесдами станаха първите избрани на ръководни постове в страната. Това е голяма крачка напред за държава, където на жените е забранено да шофират или да пътуват в чужбина без разрешение от настойник мъж. Лама ас Сюлейман и Нашуа Тахер станаха членове на борда на търговската камара в град Джеда. Първоначално градската Търговско-промишлена камара отхвърли издигането на кандидатурите на десет жени за управителния ѝ съвет, но под натиска на саудитски бизнесдами министърът на търговията разреши на жени да се кандидатираха и да гласуват.

Германия: През ноември Ангела Меркел стана първата жена канцлер на Германия, два месеца след силно оспорвани парламентарни избори, в които нито една от двете големи партии не постигна решаващо мнозинство в новия парламент. Меркел, която е бивш научен работник и сегашен председател на консервативния Християндемократически съюз, е и първият германски канцлер от бившата Източна Германия.

Ирак: Новата конституция на страната гарантира на иракските жени основни права като гласуване и притежаване на имущество. Съществуват обаче опасения, че конституционно утвърдената роля на исляма при решаването на проблеми, свързани с разводи, бракове и наследяване може да ограничи правата на жените. Точният състав на новия иракски парламент, излъчен след изборите на 15 декември, все още не е ясен, но най-малко 25 % от местата в него са отделени за жени.

Япония: Японското правителство планира да внесе този месец в парламента законопроект, който разрешава на наследник от женски пол на монарха да се възкачи на императорския трон. От 1947 г. само мъже, в чийто бащин род е имало император, могат да седнат на Трона на Хризантемата. Японското императорско семейство в момента преживява криза поради липсата на мъжки престолонаследник от 60-те години насам. Законопроектът се ползва с голяма обществена подкрепа. Според неотдавнашни допитвания около 71 % от анкетираните японци подкрепят разчупването на традицията императорът да бъде мъж.

Български рекорд е сред най-старите в елитния спорт

Феноменалното постижение на висок скок от 2.09 м на българката Стефка Костадинова е един от рекордите в леката атлетика, които остават недостижими от доста дълго време, става ясно от анализ във в. „Лос Анджелис таймс“, посветен на тенденциите в „царицата на спортовете“. Въпреки непрекъснатия напредък на технологиите, които позволяват на спортистите да се приближават все повече до лимита на възможностите на човешкото тяло и да постигат резултати, немислими за обикновените хора, някои от рекордите все още са недосегаеми, коментира авторът Сюзън Бринк.

Темпото на постиженията

През първата половина на ХХ век е изглеждало невъзможно една миля (1500 м) да бъде пробягана за по-малко от 4 минути, но на 6 май 1954 г. Роджър Банистър постига време 3 минути и 59,4 секунди, а 46 дни по-късно Джон Ланди подобрява постижението с още шест стотни от секундата.

От тогава до днес 964 мъже от 60 страни са слизали под границата от четири

минути на тази дистанция, а рекордът е на мароканеца Хишам ел Геруж – 3 минути и 43,13 секунди от 7 юли 1999 г. Темпото, с което се подобряват най-добрите спортни постижения, обаче непрекъснато се забавя, и то не само в леката атлетика, но и в спортове като вдигането на тежести и плуването. Когато се поставят нови рекорди, подобрението обикновено има минимални измерения – ако в средата на миналия век е ставало дума за десети, днес вече се измерват в стотни. „Скоро ще трябва да въведем трети знак след десетичната запетия, след това четвърти“, казва Алън Невил, статистик към университета в Уулвърхемптън, Англия.

Все по-малко по-добри

Въпреки че хората се доближават все повече до оптималните си постижения, елитните атлети продължават да намират начин да бъдат малко по-добри от предшествениците си. „Непрекъснато се доближаваме все повече до максимума на физиологичните възможности на нашия вид, казва Майк Сондърс, директор на лабораторията за човешките постижения на университета „Джеймс Мадисън“. Но този максимум е теоретичен и времето за достигането му граничи с безкрайност. Колкото повече се приближаваш до съвършенството, толкова по-трудно е да правиш подобрения.“ Според него най-трудно и най-бавно ще бъдат подобрявани съществуващите рекорди в спортовете, в които трябва да бъде повдигнато собственото тегло - бягане, спортно ходене, скок на височина – без помощта на водата или на екипировка. Доказателство за това е и рекордът във високия скок при мъжете, който също е поставен преди повече от 10 години – на 27 юли 1993 г. от кубинеца Хавиер Сотомайор.

Спортовете, които все още отчитат спорадични рекорди с големи разлики, са тези, в които се появяват нови участници или могат да се правят съществени промени в съоръженията и екипировката. Лекоатлетическите писти вече не са покрити със сгурия, плувните басейни имат супресори, а велосипедите са по-леки и по-добре балансирани. Цялото население на Третия свят едва отскоро има забележимо присъствие в състезанията, като част от тези хора са повлияни от тренировките в екстремни климатични условия или на планински или пясъчен терен. При жените има по-голяма възможност за прогрес през следващите години спрямо мъжете най-вече защото те по-късно са се включили в спорта. Едва през 1972 г. е приет федерален закон в САЩ, който изисква момчетата да получават същите спортни възможности в американските училища като момчетата.

Новите технологии

Най-обещаващите средства в старанието за увеличаване на човешките възможности в спорта са в сферата на хранителните добавки и биомеханичните технологии, казват изследователите. Проучва се всеки отделен спорт, всяко отделно движение, изобретяват се подобрени храни и напитки, експериментира се с различни диети преди състезания. Едва в края на 60-те години е установено, че не е вредно да се пие вода по време на тренировки и мачове, а дехидратацията е опасна и дори може да бъде смъртоносна. През 70-те и 80-те е установено, че дозирането на вода и въглехидрати при продължителна физическа активност подобрява резултатите, а след това е установена и ползата от протеините. При цялото развитие на науката и технологиите обаче важен остава и човешкият фактор, заради който някои хора се раждат с изключителни физически способности като естествен резултат от уникални генетични комбинации, подчертават учените.

„Който няма спешна работа, да не идва с кола!“

Битката между лондонското кметство и шофьорите за паркиране и преминаване през центъра на града неочаквано завърши на 17 февруари 2003 г., когато беше обявено решението на местната управа всички моторни превозни средства, които влизат в централната част на Лондон, да плащат такса от 5 лири. От нея са освободени само инвалидите, таксиметровите шофьори, бърза помощ, собствениците на газови коли и електромобили, както и мотоциклетите, мотопедите и велосипедите.

Заплащането може да стане по телефона, с кредитна карта или в магазин. При всички случаи обаче това трябва да стане до 22 часа. В противен случай се налага глоба.

В рестриктивната 20-километрова зона влизат Уайтхол, Бъкингамския дворец, Уест енд - кварталът на театрите, клубовете, ресторантите, главните търговски улици и лондонското Сити. Мярката важи за часовете от 7 до 18.30, като през цялото време регистрационните номера на автомобилите се записват от повече от 200 камери, свързани с централен компютър.

Така властите проверяват дали шофьорите са платили таксата си. За да избегнат критиките срещу скъпото нововъведение, хората на кмета Кен Ливингстън обясниха, че денонощното наблюдение ще бъде и в помощ на службите в борбата с тероризма, които могат да проследяват всяко съмнително превозно средство.

Драстичната мярка, предизвикала недоволството на лондончани, беше предложена и прокарана от самия Ливингстън, който в продължение на години се опитваше да въведе ред в претоварения трафик. Две години след въвеждането

на платеното влизане в центъра на града статистиката сочи, че автомобилите са намалели с около 15 %, с 20 % е намалела употребата на горива. Когато в първия ден на забраната трафикът в града спадна с една трета, скептиците го отдадоха на шока и казваха, че ще мине време и ще стане още по-зле. Но по-зле не стана. Дори вече в центъра, освен че няма задръствания, може да се кара с 50-60 км/час.

Преди да се случи това обаче, революционната идея на червения Кен беше посрещната на нож. „Това е закон за богаташи, лошо подготвен проект, неработещ и несправедлив“, опонираха противниците на кмета. Те изчислиха натоварването, което ще понесе семейният бюджет, ако „издържа“ две коли, които всеки ден влизат в централната част на британската столица. „Работещите жени не могат да се откажат от колите си, защото вземат децата от училище“, беше един от аргументите на противниците на мярката, който изчислил, че само само за тази кола семейството трябва да плаща около 100 лири месечно.

Дори привържениците на проекта си даваха сметка, че той е доста рискован политически. Но застанаха зад идеята, тъй като положението вече беше непоносимо – средната скорост на движение по централните улици спадна до 6 километра в час, което на свой ред усложни работата на фирмите за доставки и извозване. По данни на британската Търговска камера задръстванията водеха до загуба годишно от около 4 млрд. лири. Пътуването с автобус също беше мъчение. В района на площад Трафалгар, Пикадили и Оксфордстрийт автобусите се движеха по-бавно от пешеходците.

Въпреки това Ливингстън не отстъпи от решението си. „Който няма спешна работа, да не идва с кола в града“, отсеке той тогава. След налагането на таксата е регистриран спад с 15 процента на автомобилния поток, което пък е отчетено като победа за кмета. За сметка на това обаче автобусите, преминаващи през центъра на града, стават по-чести, ревизиран е и графикът на метрото, за да бъде съобразен градският транспорт с нуждите на лондончани и на практика забранителната такса „задръстване“. За това си постижение Ливингстън е определен през 2003 г. за политик на годината от Асоциацията по политически науки.

Две години по-късно се оказа, че проектът всъщност е бил добър. Трийсет процента от лондончани престанаха да използват колите в града, а пътниците на обществения транспорт се увеличиха с 400 хиляди души. Пътуването с автобус също стана по-приятно, тъй като от „данък задръстване“ кметството купи нови автобуси и пусна допълнителни маршрути.

И други претоварени от движение градове като Сингапури и Осло също практикуват такси за колите, които влизат в централните им части. От миналата седмица към компанията се присъедини и Стокхолм.

В интерес на истината е да се признае, че аргументите на противниците на таксата, че „е за богаташи“, също се оказаха основателни. Само година по-късно

хората с ниски доходи масово започнаха да напускат центъра на града, подгонени вече не само от увеличаващите се наеми, но и от транспортната такса, наложена върху площ от 28 квадратни километра. Медицински работници, полицаи, хора на изкуството, които са принудени да използват колите си поради работния си график, не искат да влизат в центъра.

А надбавките, давани от компаниите за жилище, са недостатъчни за наем в сърцето на Сити или студио. И бездруго тристайна къща в предградията струва по-евтино. Центърът на Лондон вечер опустява, а на 15 километра от него пъбовете са препълнени, писа в „Гардиън“. Търговията в центъра също пострада, тъй като тези, които пазаруваха в центъра, вече го правят в търговските центрове извън града, разполагащи с огромни безплатни паркинги. Известни магазини и модни бутици се оплакват, че след „данъка“ бизнесът им е претърпял значителни загуби. Друг сериозен проблем е сумата от 130 млн. лири, която властите се надяваха да съберат. Всъщност в касата на кметството влизат едва половината.

Опустял или не, Лондон си остава градът с най-добри условия за бизнес според авторитетните анализатори. И това се дължи до голяма степен на реформата в движението и на подобрената вследствие на това транспортна инфраструктура. Така беше преодоляна тенденцията компаниите да бягат от центъра на града заради проблеми с придвижването и паркирането.

Котешки марш

... или какво е правил домашният ви любимец през последните няколко милиона години

Ако в последните дни вашата котка изглежда дори по-самодоволна от обикновено, това не е защото се е разправила с кожените ви ръкавици. Или поне не само заради това. Отскоро нейният биологичен вид официално си има собствено подробно родословно дърво. Екип учени от Мериленд от години се занимава с генетични изследвания на различни представители от семейство коткови.

Резултатите от проучванията сочат, че семейството произлиза от общ прародител, живял преди 11 млн. години в Северна Азия. В последвалите хилядолетия котките започват да се разселват по съседни континенти и днес живеят почти навсякъде.

В търсене на истината

Стивън О'Брайън и екипът му от коткоизследователи работят в Националния институт по ракови заболявания в щатския град Фредерик. В първите дни на 2006

г. те публикуват резултати от котешки ДНК анализи, които разкриват много за произхода и еволюцията на вида.

Сега вече можете да разберете точно колко близки роднини са вашият домашен любимец и тигърът в зоологическата градина.

Фактът, че учените се занимават с изследване именно на тази част от животинското царство, не е случаен. В лабораториите често се правят изследвания върху мишки, маймуните пък са интересен обект, защото приличат на нас.

Според Стивън О'Брайън обаче „котките са най-сполучливите хищници, оцелели до наши дни... изпреварени в това отношение единствено от човека“. Затова и ученият се занимава с тях вече над 30 години.

Още през 70-те той започва да изучава котешката левкемия. Днес изследователската група се надява да научи повече за онези наследствени болести, които са подобни при животните и човека.

При котките са описани близо 200 такива. О'Брайън има намерение да изследва котешкия вариант на СПИН с надеждата събраните данни да помогнат в борбата с вируса ХИВ.

Покрай тези си занимания учените успяват да помогнат много и на колегите си биолози. След декодирането на котешкия геном те успяват да разберат по-точно как са се развили 37-те животински вида от семейство котки.

Стари и нови похвати

Да декодираш историята на домашната котка (*Felis catus*) се оказва доста по-трудна задача, отколкото човек би си помислил. Традиционният метод е изследването на вкаменелости.

Понастоящем са открити много такива, но за съжаление се оказва твърде трудно да се определи възрастта на повечето от тях. Сложно е също да се разпознае видът, от който са останали – котешките фосили често се различават помежду си само по размер.

Друг проблем е, че много от днешните видове котки са се появили сравнително скоро. Това означава, че от тях почти няма откриваеми вкаменелости.

Бързото развитие на много различни представители на семейството също не помага на изследователите. То обаче показва, че котките са много приспособими и отлично се справят с еволюцията.

Въпреки това обаче много от тях днес са заплашени от изчезване заради човешка намеса. Всъщност изключение правят само домашните любимци и някои от по-малките диви котки.

За да научи истинската история на мяукащите ни приятели, екипът на О'Брайън се заема с изследвания на ДНК (дезоксирибонуклеинова киселина – молекули, носещи генетичната информация на клетъчните организми).

Учените изследват материали от всички 37 подразделения на семейство котки, които съществуват днес. Анализирани са само ДНК от половите хромозоми Х и Y, но и такава от митохондриите – енергийни депа на клетката.

Именно това позволява на О'Брайън през 1997 г. да раздели 37-те вида котки на осем различни групи в зависимост от произхода им. Преди ДНК изследванията семейство Котки е разделяно само на малки, големи и гепарди.

От континент на континент

Според учените от началото на развитието си насам котките са извършили през поне десетина миграции от континент на континент.

Това е било улеснявано, а в някои случаи - и предизвикано от големи промени по земната кора (разделяне и събиране на континенти, повишаване и понижаване в нивото на океаните и т.н.).

Днес котките живеят на всички континенти без Антарктика. Според теорията на Стивън О'Брайън и екипа му „модерният“ предшественик на домашния ви любимец и тигъра в зоопарка се появява за пръв път преди 10,8 млн. години в Азия.

Любопитството и любовта към пътешествията го подтикват да изследва нови и нови земи. Първите еволюирали видове са представители на подсемейство пантерови, в което влизат лъвовете, тигрите и леопардите.

Ниските нива на моретата по онова време позволяват на котките да прескочат до Африка (където се развиват каракалите) и в Северна Америка (където се появяват оцелотите, рисовете и пумите). За да стигнат до Северна Америка преди 9 млн. години, животните използват Беринговия мост (земята, свързваща по онова време Аляска и Сибир).

Панамският мост пък им помага да преминат в Южна Америка. Преди 6 млн. години нивата на моретата се вдигат отново. При повторното им падане 3 млн. години по-късно вече еволюираните видове започват нови разходки от континент на континент.

Някои американски котки се завръщат в Азия. Гепардът, който впоследствие се разпространява в Африка, е сред тях.

Праотците на днешните леопарди се раждат преди 6,5 млрд. години в Азия. Групата котки, чиито наследник сега си остри ноктите във вашите мебели, се появява преди 6,2 млрд. години в Азия и Африка.

Не се знае дали тя произлиза от първите азиатски котки или от други, завърнали се от Америка. Така мустакатите ни любимци се оказват малко по-възрастни от нас самите.

Маймуните постепенно се превръщат в хора едва преди 6 млн. години. Кучетата пък започват да еволюират от последния си общ предшественик преди 20 млн. години.

Котките и ние

Днес ни се струва, че човечеството от дълго време познава котките. В различни периоди те са обожествявани, използвани за магии, просто за компания или за борба с гризачите.

Все още не е ясно обаче кога са били първите ни срещи с днешните домашни любимци и кога е възникнало разбирателство между тях и нас. Предполага се, че това се е случило преди около 10 000 години.

Днешните породи домашни котки са се пък появили съвсем наскоро – през последното хилядолетие. Изследванията на О'Брайън не хвърлят много светлина по този въпрос.

Ученият казва само, че днешните ни любимци са в близка родствена връзка с европейската дива котка. Не е сигурно и къде са били опитомени първите котки.

Доскоро се смята, че първи в това отношение са египтяните. Преди няколко години обаче археолози откриват в Кипър гроб на 9500 години, в който до погребания човек е открита и котка.

Понеже подобни животински видове не са характерни за острова, предполага се, че животното е било опитомено и пренесено от континента благодарение на собственика си. Известно е също, че 4000 г. пр. н.е. в Египет са използвали котки, за да спасяват събраното жито от плъхове.

Древните обитатели на района около река Нил смятали тези животни за възплъщение на своята богиня Бастет. Затова и убийството на котка се наказвало със смърт.

Впрочем въпреки всичко, казано дотук, опитомяване не е много точно описание на отношенията ни с котките – и днес те са изненадващо независими създания, които следват само собствената си воля. Според Уинстън Чърчил те ни гледат отвисоко и с леко снизхождение.

„Кучето те гледа с възхищение, котката те гледа с презрение и само прасето те гледа като равен“, казва той.

Как вечерят в Белия дом

Строгите правила изискват: VIP гости, докарани с черни вратовръзки и четири изкусно приготвени и елегантно поднесени ястия

Официална вечеря в Белия дом, това ще рече VIP гости, само с покани, издокарани с черни вратовръзки и меню, включващо четири ястия, изкусно приготвени и елегантно поднесени. Такива са строгите правила, пише Дарлин Супървил от Асошиейтед прес.

Има и забрани. Никаква миризма на чесън. Колкото може по-малко соя. И абсолютно никакви фламбирани десерти.

„Веднъж на Коледа една гостенка се запали. Носеше лисича кожа около врата и когато се наведе над масата с фламбираните десерти, лумна като факла“, си спомня бившият главен сладкар на Белия дом Ролан Мение, забранил тези пожароопасни десерти след инцидента през 2002 г.

Подобно на всяка добра домакиня или домакин, Белият дом се съобразява с културните, хранителните и религиозните навици на гостите си и им поднася подходящи ястия.

Поради тази причина сегашният и бившите главни готвачи на Белия дом избягват блюдата, които в по-интимна обстановка биха могли да се харесат, но в претъпкана с високопоставени гости зала могат да обидят някои от тях.

Рибата с натрапчива миризма е изхвърлена от менюто на Белия дом. Спорен е и въпросът дали изобщо трябва да се сервира хляб на официалната трапеза.

„На изискано облечените гости не бива да се поднася храна, която плува в сос“, казва Мение. И наистина прекалено много сос би могъл да изцапа и дори да повреди фината материя на някоя елегантна дреха. Но защо да не се сервира хляб?

Мение, който се пенсионира през 2004 г., след като бе сладкар на петима президенти, твърди, че по негово време в Белия дом не са гледали с добро око на хляба, защото не е било желателно да се ронят трохи.

Спокойно, хлебарите могат да си отдъхнат поне засега. Говорителката на американската първа дама Лора Буш – Сюзан Уитсън каза, че няма забрана да се сервира хляб в Белия дом.

„Понякога не сервираме хляб на масата, защото просто няма място за него. Трохите не са проблем“, каза тя.

На всяко място на официалната маса в Белия дом има чиния, заобиколена от двете страни от много вилици и ножове и от четири високи чаши – за червено и бяло вино, за вода и шампанско. На всяко място има и картичка с името на човека, който трябва да седне там и меню. В средата на масата са поставени аранжирани цветя, заобиколени със свещи.

Днес това, което се сервира на трапезата в Белия дом, зависи до голяма степен от избора на Лора Буш. Главният готвач и секретарят за кореспонденцията също имат принос, за да съставят меню, следвайки идеите на първата дама.

Но гостите също имат какво да кажат по въпроса. Когато се обаждат, за да потвърдят присъствието си на вечерята, някои от тях уточняват и хранителните си навици.

Уолтър Шайб Трети, допреди година главен готвач на Белия дом, си спомня за случаи, в които е подготвял до 50 алтернативни ястия, след като потвържденията на поканите за вечеря са започвали да валият.

„Някои гости биха казали: „Не мога да ям това или онова, или бих искал да хапна едн какво си. Ние се стараем да им угодим, както във всяка обикновена къща“, казва Шайб Трети.

„Малцина са обаче гостите – само един-два процента, които уточняват какво биха предпочели да не ядат и повечето от тях го правят заради алергии към определени храни, отколкото заради лични предпочитания, като например спазването на нискомаслена диета“, казва Сюзан Уитсън.

По времето на Летисия Болдридж, секретар за кореспонденцията на Джон Кенеди, подобни компромиси бяха забранени.

„Гостите с известни претенции само показват колко са разглезени и егоцентрични в действителност“, смята тя. „Готвачите в кухнята на Белия дом не могат да готвят различно ядене за всеки гостенин“, възмущава се Болдридж. Тя съветва гостите да не вдигат много шум и просто да оставят настрана ястието, което не им харесва.

Както изглежда, при митичното управление на Кенеди официалните вечери в Белия дом са били доста по-прости, отколкото днес.

„Единственото нещо, за което се притеснявахме, бе да не обидим мюсюлманите и евреите. А самите гости не се осмеляха да се обаждат предварително, за да ни казват какво искат или не искат да ядат“, спомня си секретарят по обществените въпроси на Белия дом от времето на Кенеди.

Болдридж, смятана за авторитет по въпросите на протокола и етикета, е убедена, че нещата са се променили – днес хората са свикнали само да се оплакват, защото гледат да задоволят единствено собствените си интереси.

Българите говорят чужди езици наравно с европейците

През последните две години едва 18 % от българите са започнали да учат чужд език или са подобрили знанията си, сочи изследване на „Евробарометър“

Българите се изравняват със средното за Европа ниво на владеене на чужди езици, показва проучване на „Евробарометър“. Делът на говорещите немски и френски у нас е забележимо по-голям от този в други европейски държави.

Макар че по владеене на английски език страната изостава от някои от десетте новоприети в ЕС, като цяло нивото на подготовка е съизмеримо. България чувствително изпреварва по многоезичност кандидатката за еврочленство Турция.

Най-популярният чужд език у нас е английският, на който 23 % от населението са способни да проведат разговор, става ясно от анкетите на „Евробарометър“, проведени през есента на м.г. Добри познания по немски и френски имат съответно 12 % и 9 % от анкетираните, а владеещите два европейски езика са 27 %.

България е на четвърто място сред изследваните държави по популярност на руския език. Около 35 % от анкетираните са отговорили, че могат да поддържат разговор на руски. Страната е изпреварена само от Литва, Латвия и Естония, където обаче има големи руски малцинства, отбелязват авторите на изследването.

8 % от българите са посочили, че майчиният им език е турски. Останалите чужди езици, на които могат да общуват, са испански (2 %), гръцки (1 %), румънски (1 %) и италиански (1 %).

Броят на владеещите екзотични езици като арабски, китайски, малтийски и други в България е практически равен на нула, каквато е ситуацията и в останалите европейски страни.

През последните две години едва 18 % от българите са започнали да учат чужд език или са подобрили знанията си.

Над 70 % са отговорили, че нямат такова намерение. Българите, които не говорят друг език, са 41 %. През последните пет години гражданите на ЕС, които знаят поне един чужд език, са се увеличили, сочи „Евробарометър“. Най-много полиглоти има в Люксембург (99 %), Словакия и Латвия.

Честит първи март! Здраве и късмет!

Ако имате късмета да сте където и да е в България на първи март, то със сигурност ще забележите, че всеки човек си е закичил на дрехата малки украшения, направени от червени и бели вълнени конци. От края на март до средата на април ще видите същите червено-бели пискюлчета да висят по плодови дръвчета и храсти. Първи март е денят на Баба Марта – на първи март, както и на следващите няколко дни, хората си подаряват червено-бели гривни или миниатюрни червено-бели кукли от вълнени конци, наречени Пижо (мъжката кукла) и Пенда (женската кукла), известни под названието “Мартеници”. Това име идва от названието на месеца –

“март”. Според преданията, Марта е сърдита старица, която рязко променя времето от лошо на хубаво, и обратно. Тя носи името Баба Марта.

Има много предания за тълкуването на червено-белия символ на мартеницата – и тук ще ви разкажем най-популярното от тях:

Преди хиляди години, прабългарският хан Аспарух (известен също като Исперих) тръгнал от дома си в далечните Тибетски планини, за да дири плодородна земя за народа си прабългарски. Той преминал през много реки и планини, докато стигнал земите на славяните, които го посрещнали като скъп гост. Славянки, с бели дрехи му носели бокали с напитки, а трапезите били отрупани с ястия – всичко, което се ражда по тази благословена земя. Но на хана не му било весело, защото той тъгувал за дома си и за своите близки – за майка си и за сестра си Калина. Седнал той на брега на голямата река и сълзи покапали по загорялото му лице, а взорът му се отправил молитвено към боговете и към слънцето за чудо. И чудото станало! На рамото му кацнала лястовичка – на нея хана разказал болката си. Лястовичката отлетяла към земите, откъдето дошли прабългарите, и разказала с човешки глас на Калина, че брат □ е намерил нови земи за царството си, но много тъгува за нея и праща много здраве...

Зарадвала се Калина и решила да изпрати хабер на своя брат. Свила зелена китка, усукала с вълнен конец и направила възелчета за поздрав – и изпратила лястовичката да отнесе китката на брат □. Като мълния се понесло птичето и скоро кацнало на рамото на Исперих. Ханът радостен взел китката, разчел по възелчетата поздрав на сестра си и накичил гърдите си с китката. Ханът повелил на народа си – всеки да си върже малка китка от пресукаан бял и червен конец, и на този ден да се кичи винаги – за здраве и небесна благословия. Това се случило на първи март и останало и до наши дни.

Според традицията, на първи март сутринта, във всеки дом се пали огън на двора, с много дим. След това всички прескачат огъня по три пъти, с лице към изгрева, за да се пречистят от зли сили и да се пазят от болести. После стопанката изнася червени дрехи и тъкани, и ги мята по клоните на дърветата и по оградата. След това тя закичва децата и новородените животни с изработени от нея мартеници от вълнена или памучна прежда.

В традиционните български мартеници има вплетени различни предмети – парички, скилидки сух чесън, синци и мъниста, железни халки, косми от конска опашка, черупки от охлюви – затова мартениците са смятани за амулет, прогонващ злите сили. Според най-древните традиции, децата трябва да носят мартеници на дясната ръка, шията или гърдите си, а момите и младите невести – на шията или вплетени в косите им. Мъжете могат да носят мартеници над левия си лакът или над левия си глезен (т.е. да не се вижда!), а в някои райони я поставят в обувката на

левия крак, под петата – поради вярването, че ако ги видят с вързана мартеница, ще им се върже и мъжествеността...

Традициите и вярванията са се запазили през вековете, макар че българите също вярват и че носенето на червено-белите мартеници ще умилостивят Баба Марта – да не ни праща студ. Така се надяваме, че топлата пролет ще дойде възможно по-скоро. Всички получени мартеници ние закичваме на дрехите си или завързваме като гривни на китките си (обикновено на дясната китка) и ги запазваме до първия знак на пролетта – например щъркел или лястовица, или цъфнало дърво. След като сме видяли такъв знак, вече можем да свалим мартениците, защото се смята, че пролетта вече е дошла. В различни райони на страната поверията се различават. След като се види щъркел, повечето хора вързват своите мартеници на плодно дръвче, пожелават си нещо и вярват, че то непременно ще се сбъдне!

Пролетни празници: март: Баба Марта – 1 март

Този ден се приема за начало на пролетта и затова той се посреща с голяма радост. Над вратата или под стряхата се закача червено платно, което стои там до Младенци. Вярва се, че червеното ще развесели Баба Марта и времето ще е хубаво. Бабите не излизат рано, за да не я разсърдят и времето да се развали.

На този ден се палят и прескачат огньовете, като това се прави с цел да се изгонят змиите и гущерите. Жените не перат и не простират бели дрехи, за да не падат слани и градушки. Не се тъче и вари нищо, за да не пада гръм. По стара българска традиция на този ден се изработват мартеници от усукани червен и бял конец. Всеки вързва на ръката си или закача на врата си мартеница, за здраве и сила, а също и против уроки. Мартеници се вързват още и на домашните животни и на овощните дървета – за здраве и плодовитост.

Мартениците се носят, докато дойдат щъркелите и лястовиците. Като види щъркел, всеки сваля своята мартеница и я закача на цъфнало дръвче или я хвърля към птицата и казва: „Отнесете зимната грозотия, донесете ми пролетната хубосия!“ Също така, мартеницата може да се остави под камък. След няколко дни се гледа какво има под камъка и се гадае – ако под него има мравки, през годината ще се родят много агънца, ако има червеи – коне, а ако има божи кравички, ще има много теленца.

Традиционните мартеници са червено-белите, но в различни райони на страната се провят още и червено-сини, червено-бяло-жълти, червено-бяло-зелена или даже от седем цвята.

Големите промени идвали на всеки седем години

Малко са тези, които преминават от един цикъл в друг безболезнено и незабележимо; как да се справим, съветва Zdrave.bg.

На всеки седем години от живота ни той се променя кардинално, смятат астролозите и обясняват това със съдбовното влияние на тайнствената планета Сатурн, а психолозите – с естественото развитие на личността. Всеки може да избере обяснението, което му харесва повече, смята Zdrave.bg.

Всички седемгодишни цикли завършват със „съдбоносните“ години: 7, 14, 21, 28, 35, 42, 49 и т.н. На 7 и 14 години родителите помагат за преодоляването на всички трудности – един вид подготовка за „истинския живот“, а от 21 години нататък всеки носи отговорност за делата си.

Малко са тези, които преминават от един цикъл в друг безболезнено и незабележимо. На повечето, съзнателно или не, се налага да осмислят следващия период, за да може той да бъде успешен.

От 21 до 27 години: Време е да заживееш свой живот!

На 21 г. мечтите, протестите и демонстрациите на самостоятелност отстъпват място на важните, определящи живота решения, а времето на пробите и грешките неусетно отминава. На 21-а някои дори създават семейство или заживяват самостоятелно със своя партньор.

Накарай времето да работи за тебе, помисли какво наистина искаш да правиш и го прави, съветват психолозите. Според тях следващите седем години, а и не само те, ще зависят от това.

Не се страхувай от неправилния избор или от това, че ще извършиш някаква глупост – животът няма да свърши. За сметка на това ще придобиеш опит, който ще ти бъде полезен цял живот. А ако не направиш нищо... всичко в твоя живот ще настъпи със седем години по-късно, твърдят специалистите.

От 28 до 34 години: Вземай каквото искаш, но си плащай за това!

На 28 години човек вече осъзнава, че за всяка постъпка се заплаща. Семейство с две деца се разпада, защото единият е убеден, че се нуждае от любов. След половин година загубва работата си, после губи някой от родителите си, разделя се с новата си половинка. Може да се каже, че това е верига от трагични съвпадения, но „всяка случайност си има своята причина“ гласи източната мъдрост.

Принципът „проба-грешка-проба“ не може да е до безкрайност. Колкото по-рано се осъзнае, че преди вземането на важно решение трябва добре да помисли, толкова по-рано ще се освободи от стреса на вечната промяна. В противен случай

се достига до състояние на т.нар. “безумна и вечна турболентност” – състояние, когато на всеки седем години ще трябва да поправяш поредните си грешки.

На 28 вече е време да се създава и постига, а не да се губи. Няма значение дали става дума за служебния или личния живот.

От 35 до 41 години: Време е за съвършенство, хармония и равновесие

Дори и на тази възраст животът понякога поднася неприятни изненади. Но се очаква, че след 35-та си година човек вече е доста философски настроен и приема нещата по-спокойно.

Ако си на 35 години и нямаш деца, не е време за това, съветват специалистите. Ако нямаш професия, време е да учиш. Ако нямаш шофьорска книжка, изкарай я. Ако си заобикалял кухнята, изучи кулинарията.

Цел на всичко трябва да бъде възстановяване на равновесието в живота, защото в противен случай през следващите години вместо възход човек ще бъде съпътстван от поредните спадове.

От 42 до 48 години: Време е за големи промени

Много вероятно през този период да се появят първите бръчки, да се натрупа някой и друг килограм. Жените все по-често се замислят за приближаването на климакса, започва депресия, появила се от усещането за настъпващата старост.

Това си е почти втора пубертетска криза, само че сега човек се разделя не с детството, а с младостта. Затова психолозите смятат, че това е възраст особено подходяща за коренни промени в личността и живота – този път обаче „като за последно“.

Именно на тази възраст повечето имат усещането, че едва сега започват да познават истинското си „Аз“, харесва им да правят неща, които преди не са и подозирали, че могат да им носят удоволствие. Някои именно в тези години създават семейство, защото са се научили на мъдрост и търпимост. Други правят решителна стъпка в кариерата си.

Според специалистите това е периодът, който бележи началото на нов подем, човек „отваря нови врати“ и се осъзнава като зрял и мъдър човек.

49 години: Вече съм друг

Ако все пак не си успял да се промениш, те чака тежък и мъчителен период, с депресивни състояния и неконтролируема агресия – особено при жените, твърдят психолозите. Децата ти не се нуждаят вече от съвети, не молят да се грижиш за внуците, на работното ти място всички са млади и активни, а теб вече те мъчат разни болести. И логично – на фона на това очакваш само страдание и самота.

Най-глупавото, което може да се направи, е да се живее със спомени, отбелязват още експертите. Още по-малко трябва да се съжالياва за миналото. Наслаждавай се на живота, съветват те. Поглези се с непознати досега удоволствия – според възможностите: нова книга, нова чанта, а защо не екскурзия в чужбина. Общувай само с тези, с които имаш общ език и които те одобряват какъвто си.

Животът, както и преди, може да е интересен и вълнуващ.

Нашето здраве

Ежедневието на съвременния човек се характеризира с ниска физическа активност и неговите неблагоприятни последствия за здравето. Според някои изследвания между 9 и 16 % от смъртните случаи в САЩ се дължат на заболявания дължащи се на обездвижване и заседнал начин на живот. В Европа приблизително 37 % от мъжете имат ниска двигателна активност. Ако този процент се намали до 25 % смъртните случаи ще намалее с 3-6 %.

Установено е, че физическата активност и здравословното хранене са най-важните фактори за постигане на пълноценен начин на живот. Трябва да се подчертае, че редовните физически упражнения допринасят не само за поддържане на нормално телесно тегло, но също така и за предпазване от редица заболявания, както и за подобряване на физическото и психическо здраве. Хората, които са физически активни страдат по-рядко от хронични дегенеративни заболявания – коронарна болест на сърцето (гръдна жаба), високо кръвно налягане, мозъчен инсулт, остеопороза, не-инсулинозависим диабет. Има данни, че редовните физически упражнения подпомагат имунната система и намаляват риска от рак на дебелото черво, подобряват настроението и самочувствието.

Редовните физически упражнения имат редица благоприятни ефекти върху обмяната на веществата. Хората, които са физически активни имат по-малък риск да заболееят от сърдечно-съдови заболявания или да загинат от инсулт. Те имат по-еластична сърдечно-съдова мускулатура, по-ниско кръвно налягане и по-високо ниво на липопротеини с висока плътност (добър холестерол) в кръвта. При тях се наблюдава по-ефективно усвояване на глюкозата от кръвта и по-добър ефект на инсулина. Лицата, които от детските години са се занимавали с физически упражнения имат по-масивна и по-малко чуплива костна система и по-рядко страдат от остеопороза в зрялата възраст. Жени, които преди менопаузата повишат физическата си активност за повече от една година имат достоверно повишаване на костната плътност и намаляване риска от счупвания на костите. Популярно е схващането, че високата физическа активност води до намаляване на

теглото. Тя действително води до доброволно увеличаване на разхода на енергия, но за да подпомогне отслабването е необходимо натоварването да е значително и с продължителност повече от шест месеца. Умерената физическа активност, примерно, разходка от 3 км три пъти седмично в продължение на 3-6 месеца не е в състояние да доведе до отслабване. Физическите упражнения имат антидепресивен ефект при здрави хора, както и при лица в депресия.

Как може да се повиши физическата активност?

Физическа активност не означава единствено упражняване на различни видове спорт. Това са всички видове физическа дейност – ходене пеша, домакинска работа, градинарство, танци. Повишаване на физическата активност се постига чрез смяна на заседналия начин на живот с ежедневни физически упражнения.

Колко трябва да продължават физическите упражнения за да има положителен ефект?

Препоръчват се 20-30 минути аеробни упражнения, 3 или повече пъти седмично и упражнения, натоварващи мускулите – най-малко 2 пъти седмично. Ако не е възможно да се изпълнява тази схема, положителен здравен ефект оказва умерената физическа дейност от 30 минути не по-малко от 5 пъти седмично. В случай, че не може да се упражнява ежедневно, в някои дни може да се прилага по-дълго натоварване, но общо за седмицата трябва да се съберат не по-малко от 150 минути физическа работа.

Как да се започне?

Ако човек отдавна не се е занимавал с физическа дейност е добре да се започне с ходене пеша или плуване с бавно темпо.

Преминава се към физическа активност с умерена интензивност, която включва домакинска работа, занимания в градината и др. Когато ежедневно продължителността от всички тези дейности достигне 30 минути, вече може да се очаква положителен ефект. Съществуват почти неизчерпаеми възможности за повишаване на физическата активност – кратка разходка около дома, събиране на нападали листа, изкачване на стълбите пеша, без асансьор, косене на трева и редица други.

Когато вече сме се адаптирали преминаваме към аеробни физически активности. Аеробните упражнения задълбочават дишането поради това, че се натоварват големи мускулни групи. Такива упражнения заздравяват сърцето и правят дейността му по-ефективна. При тях се изразходват повече калории отколкото при другите физически занимания. Аеробни активности са бързо ходене,

тичане, колоездене, плуване, танцуване, аеробика, тенис, кънки, ски, упражнения с уреди във фитнес зала. В тези случаи се наблюдава ускоряване на пулса, което не трябва да бъде повече от едно определено ниво, различно за различните възрасти. Тези спортни натоварвания трябва да се контролират от специалист, особено за лица в зряла възраст, които не са тренирани.

Важно е да се знае, че с физическите упражнения трябва да се започне постепенно, да се изберат спортове, които доставят удоволствие, да се упражняват в такова време от денонощието, което е удобно и съответствува на ритъма на живот на конкретния човек. Упражненията трябва да бъдат редовни и след приключването им възстановителният период трябва да продължи не повече от 10 минути, в противен случай организмът е претоварен.

Независимо каква е целта на физическата активност – намаляване на тегло, борба със стреса или просто поддържане на добро здраве, физическите упражнения са добър подход. Те трябва да се превърнат в част от ежедневието на съвременния човек.

„Време да убиваш“: Старите привычки се забравят трудно

Старите привычки се забравят трудно. Дори и днес, в бързопроменящия се американски Юг някои от тях се изкореняват по-бавно от други.

Такъв е урокът, който научава Карл Лий Хейли (Самюъл Джаксън) – работник във фабрика в щата Мисисипи, след като десетгодишната му дъщеря Тоня става жертва на брутално насилие от страна на двама пияни расисти. Същия урок научава и младият, енергичен адвокат Джейк Бриганс (Матю Макконъги) – защитникът на Карл Лий в съда. Търсейки мъст за опорочената невинност на своята малка дъщеря, бащата застрелва двамата насилници. Този урок научава и Елън Роарк (Сандра Бълок) – енергична и амбициозна студентка по право от Бостън с остър ум. Привлечена както от делото, така и от самия Джейк, пренебрегнала рисковете, тя решава да му помогне в правните процедури.

Процесът срещу Карл Лий Хейли възпламенява куп противоречиви чувства у жители край Мисисипи – бели и черни, бедни и богати, копнеещи за старата си „слава“ членове на Ку-Клус-Клан и неуморими борци за граждански права – един микрокосмос, едно непоторимо място в американския пейзаж, където времето вече не стои неподвижно.

Докато Джейк води битка в защита на Карл Лий, неговият живот, семейството и колегите му стават обект на все по-засилваща се заплаха. Макар и напътстван от стария и вече загубил положението си адвокат Люсиен Уилбанк (Доналд

Съдърланд), младият юрист се колебае дали да се опълчи срещу безмилостния и долен прокурор Ръфъс Бъкли (Кевин Спейси).

Докато пожарът тлее под повърхността и заплашва да избухне, в малкото южно общество Джейк и Карл Лий трябва да съумеят да пренебрегнат основните си различия и да заработят заедно в името на общата кауза – справедливост за всички.

„Време да убиваш“ на “Warner Bros.” и “New Regency Prod.” е трилър, заснет по световния бестселър на Джон Гришъм. Филмът отново събира Гришъм с Джоуел Шумахер – един от водещите американски кинорежисьори, заснел и хита по романа „Клиентът“.

Софтуер пресъздава човешкото настроение в компютърна графика

Емоции и технологии се преплитат в научен експеримент, при който гримасата на лицето се изразява в цвят и щрихи, информира Technews.bg.

Наскоро учени представиха технология за електронно „изкуство“, което отразява промените в човешкото настроение. Очаква се авангардната разработка на екип от британски и американски специалисти да намери приложение в усъвършенствани програми за компютърна графика.

На практика учените от университетите в Бат (Англия) и Бостън (САЩ) са реализирали процес, който е обратен на въздействието на изкуството върху човека.

Един вълнуващ филм, картина или музика може да промени настроението, като предизвика възторг, гняв или друго чувство. Новата технология прави обратното – човешките емоции и настроения създават електронно изкуство. Как става това? Изглежда просто. Уебкамера приема изражението на лицето на човека пред нея и го подава към компютъра, където специален софтуер анализира осем ключови характеристики - доколко са отворени очите, в каква позиция и форма са устните, какъв е ъгълът на веждите и др.

Резултатът от изследването се използва за определяне в реално време на емоционалното състояние на човека и се представя на екрана на компютъра. Така създадената електронна творба променя своя цвят или щрихи в зависимост от промените в човешкото настроение.

Софтуерът използва сложна технология за рендеринг, благодарение на която изображенията на екрана изглеждат така, сякаш са нарисувани на платно с маслени бои.

Логиката, заложена в софтуера, съпоставя цвят и щрихи на настроенията. Ако човешкото лице излъчва щастие, изображенията на екрана са по-светли и ярки,

а щрихите – изтънчени. И обратно, сърдитото лице генерира мрачни картини и груби, силни щрихи.

По-нататъшните усилия на учените биха могли да се насочат към добавяне на звук като важен компонент за изразяване на моментните състояния на хората. Дори да се отиде още по-далеч – към композиране на музика, която „следва“ в реално време човешките настроения.

В друг, по-опростен сценарий за развитието на електронното изкуство, софтуерът, който анализира гримасата на лицето, би могъл да активира на екрана последователност от абстрактни шаблони или фотографии.

Според анализатори обаче технологията не само пасивно отразява настроението, но би могла да задълбочи конкретната емоция. Виждайки на екрана сърдитото си лице, човек може да стане още по-сърдит, и обратно – ако се усмихва леко, да избухне в неудържим смях.

В тази връзка са възможни контролирани въздействия чрез софтуера, така че човек да подобри настроението си, а не, гледайки се, да го влоши още повече.

Британците били най-нервните шофьори в Европа

Раздразнени от нахален колега на пътя островитяните обикновено жестикулират, гърците най-често „съветват“ другите водачи с неприлични думи

Англичаните са най-нервните шофьори в Европа, белгийците са най-спокойните, а французите са най-големите „кибритлии“ зад волана, сочат резултатите от проучване на британската автомобилна фондация RAC (RACFoundation.org).

В изследването участие са взели над 13 хил. автомобилисти от 23 страни.

Фондацията призовава островитяните да шофират внимателно, когато са в чужбина. По нейни данни 3 млн. британци годишно кръстосват пътищата на Стария континент. Понякога обаче, особено младите шофьори, са неприятно изненадани от местни особености.

Отпускарското настроение и липсата на познания за правилата на движение в чужда страна могат да се превърнат в причина ваканцията вместо на плажа, да завърши в спешното отделение, подчертават от RAC.

Смъртността по гръцките пътища например е пет пъти по-висока от средната за Европа. По-ниски максимално разрешени скорости могат пък да изиграят лоша шега на чужденците във Франция, Люксембург и Португалия.

В Италия, Испания, Австрия, Хърватия и Португалия шофьорите са задължени да носят светлоотразителни жилетки, ако закъсат и им се наложи да ремонтират

колата си на пътя. В Унгария и Словакия не е разрешено шофирането при каквато и да е употреба на алкохол.

Повечето европейски страни изискват водачите освен свидетелството си за правоуправление, да носят у себе си и своята застрахователната полица.

В Германия е извън закона да ти свърши внезапно бензинът, докато се движиш по магистрала. В Гърция пък е забранено в колата да има туба с допълнително гориво.

Изследването на RAC показва, че британците са най-нервни зад волана – 87 % от тях признават, че лесно излизат извън кожата си, ядосани от поведението на другите участници в движението. На противоположния полюс са белгийците, от които само 55 % заявяват, че проявяват нетолерантност към уменията и навиците на шофиране на останалите водачи. 60 % от французите споделят, че твърде лесно кипват и си позволяват да се държат агресивно зад волана.

За да изразят негодуванието си, германците най-често примигват със светлините или се „лепват“ на малка дистанция зад нервирания ги колега, за да го „притискат“ в своеобразна наказателна акция. Британците обикновено предпочитат да жестикулират, докато гърците най-често „съветват“ нахалниците на пътя с неприлични думи.

Най-много европейските шофьори се дразнят, ако някои ги е „затворил“ на паркинга, когато колегата в насрещната лента не изключва дългите светлини при разминаване или някой водач решава да изпревари дълга колона, за да се намести най-отпред.

Навлизането в задръстено кръстовище дори и при зелен светофар, престрояването в последния момент и „спестяването“ на мигач при маневри също лесно могат да вбесят автомобилистите на Стария континент.

Фантомът на московското метро

„Метрото е много скучна организация. Тук няма привидения, още по-малко – призраци. Търсих по нощите, виках: „Къде си?“ Никога не намерих.“

Така се пошегувал Дмитрий Гаев, началник на Московския метрополитен, цитиран от Lenta.ru. Изказването той направил на пресконференция, дадена по повод разпространени слухове за призраци, живеещи в подземните тунели.

Ръководителят на подземната железница нарекъл всичките истории „модерни ужаси“ и заявил, че за 18 години работа в метрото нито веднъж не се е срещал с паранормални явления. Но ако Дмитрий Гаев не е виждал в московското метро привидения, това изобщо не означава, че там няма такива. Той обаче греши, като

смята разказите за отвъдни същества в подземията за „модерни“. Тези слухове са по-стари дори от самото метро, което през 2005-а отбеляза своята 70-годишнина.

Разказват, че по време на строителството на станциите и тунелите намирали човешки останки и наново ги закопавали. Като че ли разтревожените от строителите души не давали покой на пътниците и служителите на метрото – спъвали пътуващите по ескалаторите, чукали по стъклата на вагоните, бутали хората, а някои по-лабилни хора дори посягали на живота си.

Една от най-страшните истории е тази за влак с души на затворници, загинали по време на строителството на обходна линия. Разказват, че един път месечно нощем минавал влак, който спирал на всяка станция, но много рядко отварял врати. В кабината на машиниста, седял човек с униформа от едно време, а вагоните според една версия били празни, а според друга – пълни със смазани от умора мъже в сиви дрехи. С времето легендата се поу Красила. Разказват, че затворниците били зазидани в стените на тунелите и хвърляни във вентилационните шахти.

Друга класическа история е легендата за Черния машинист. Според нея преди много години машинист от аварийна група силно обгорял, спасявайки живота на пътниците от влака си. По-късно починал в болницата, а ръководството на метрото го обвинило за случилото се. Оттогава неговият призрак обикалял тунелите, а късно вечер можело да бъде срещнат и на станциите.

Най-плашещата история е свързана с авария на ескалатор. Това станало през 1982 г., когато загинали 8 души, а 30 били ранени. Причина за аварията били неправилно настроени аварийни спирачки и конструктивни грешки на ескалатора. Въпреки че всички загинали се задушили под тежестта на телата на падащите върху тях (по време на аварията върху ескалатора имало 100 души), в Москва тръгнали слухове, че всъщност те били захванати от подвижната част на механизма. Оттогава се носят легенди за окървавени призраци, които се появяват на мястото на инцидента.

И накрая в интернет може да бъде намерено голямо количество абсолютно сериозни разкази как пътниците на метрото са се срещали с хора от други времена: московчани от петдесетте години на XX век, войници от Гражданската и Великата отечествена война, със строители на метрото и дори с конници.

**Образец на молба за вписване на приемане
или отказ от наследство**

До: Районен съд – Варна

МОЛБА

От, ЕГН....., /трите имена на наследника-
-молител/

Г-н /Г-жо/ районен съдия,

Моля да бъде вписано в особената книга, водена съгласно чл. 49, ал. 1 от ЗН във ВРС приемането /респ. отказа/ на /респ. от/ наследството на, починал нав /трите имена на наследодателя/ гр./с..... община,....., област..... /населено място, което попада в съдебния район на съда/

Надявам се молбата ми да бъде удовлетворена.

Приложение:

1. Документи за самоличност на молителя;
2. Удостоверение за наследници на починалия.

гр. Варна,200..г.

Молител:..... /подпис/

**Образец на молба за теглене на парична
сума от банкова сметка на непълнолетно дете**

До: Районен съд – Варна

МОЛБА

От, ЕГН.....,

/трите имена на непълнолетното лице/

живущ в,

/населено място, което попада в съдебния район на съда/

действащ със съгласието на своите родители /попечител/ – майка, ЕГН
..... /трите имена на майката/ и баща, ЕГН
/трите имена на бащата/

Г-н (г-жо) районен съдия,

Моля да ми бъде разрешено да изтегля сумата отлв. от банкова ми сметка в
....., №, /точно наименование на банката, нейния
клон и населено място/. Същата ми е необходима за /
посочват се обстоятелства, които могат да обосноват извод за наличието на нужда и очевидна полза
за непълнолетния/.

Надявам се молбата ми да бъде удовлетворена.

Приложение:

1. Документи за самоличност на непълнолетния и неговите родители /попечител/;
2. Удостоверение за раждане на молителя.
3. Влогова книжка.
4. Квитанция за внесена държавна такса по сметка на ВРС в размер на 2 лв.

Молител:.....

/подпис на непълнолетния/

Дал съгласие: 1.....

/подпис на майката, респ. попечителя/

2.

/подпис на бащата /

гр. Варна,200.. г.

ЗАБЕЛЕЖКА: При теглене на сума над 500лв. е необходимо представянето на писмено становище на Общинската служба за социално подпомагане (ОССП), находяща се на адрес: гр. Варна,

До г-н Декана
на Машинно-технологичния факултет
при ТУ-София

МОЛБА

от
завършил специалността “Машиностроителна техника и технологии”,
образователно-квалификационна степен “бакалавър” в
..... университет

Г-н Декан,

Моля да бъде допуснат до участие в конкурса за магистърски курс на обучение по специалността “Машиностроителна техника и технологии”, специализация

В поверения Ви факултет.

Прилагам диплома за завършено висше образование по специалността “Машиностроителна техника и технологии”, образователно-квалификационна степен “бакалавър” (или временно заместващ я документ).

Успехът ми от следването е както следва:

№.		оценка
1.	Среден успех от дипломата за “бакалавър”	
2.	Оценка от защитата на дипломната работа	
3.	Оценки по дисциплините:	
3.1	“Материалознание и технология на материалите – I част”	
3.2	“Технология на машиностроенето”	
3.3	“Теория на механизмите и машините”	
4.	Оценка от дисциплината за съответната специализация /виж приложение 2/	

.....
/дата/

.....
/подпис/

Великден

Великден е християнски празник, чествашъ възкресението на Исус Христос три дена след неговото разпъване на Светият Петък и дава края на постите. Символ на възкресението е яйцето, от което птицата се излюпва.

Великден е време на пролетните празненства, време за посрещане на лалетата, кокичетата и нарциса. Великден е най-светият празник в християнският календар, следван от Коледа и е почивен ден в повечето страни с християнски традиции. Българските великденски празници са вариация на традиционните православни великденски традиции. Тук в България, „боренето“ на яйца е по-забавно от изяждането им. Яркочервеното яйце е символ на Великден за православните християни по цял свят. Традиционният християнски поздрав е: „Христос възкресе.“. А отговорът е: „Наистина възкресе“. Поздравът трае през 40-те дни след Великден. Първото яйце се боядисва в червено, за да символизира кръвта на Христос и се запазва – или се заравя в полето, за да осигури плодовитост, или се държи в къщи за късмет. През великденската неделя женените двойки посещават шафера от сватбата им и се сервира печено агне за обяд.

Християнска традиция за червеното яйце е свързана с легенда. Мария Магдалена, която Исус е излекувал от всичките зли духове в нея, била първата, видяла Исус жив след като се е възкресил от мъртвите. Тя отишла да съобщи на света добрата новина. Стигнала до Рим в палата на император Тиберий. Според традицията, всеки посетител трябвало да носи подарък на императора. Богатите хора носели скъпи подаръци, докато бедните само каквото можели да си позволят. Мария Магдалена занесла яйце в палата на Тиберий и му го подала със следният поздрав: „Исус възкресе!“ Императорът не можел да повярва на думите и отвърнал: „Как може да възкръсне?! Невъзможно е както това яйце да стане червено!“ Докато Тиберий говорел, яйцето в ръцете на Мария Магдалена започнало да променя цвета си, докато накрая станало ярко червено. Великденският поздрав от тогава останал „Исус възкресе“ и всички християни по света боядисват яйцата в червено (както и други цветове) на Великден, за да отпразнуват тяхната вяра в прераждането.

Яркочервеното боядисано яйце е символ на Великден за православните християни из целия свят. Традиционно яйцата се боядисват на велики четвъртък след светата литургия. Привилегията за боядисването на яйцата е на най-старата жена в къщата. Великденските хлябове също са световна традиция. Правят се малки или големи с декорации. Хлябът се нарича колаче или козунак. Един от тези хлябове се декорира специално с едно или повече (нечетен брой) червени яйца. Хлябът се носи в църква през съботната вечер. Църковните камбани започват да бият малко преди полунощ, зовейки християните за молитва. В полунощ се изнасят

специална редица от служби. Духовниците благославят хляба и яйцата, донесени от хората, които после ги връщат в домовете си. Яйцата се чупят след среднощната служба и през следващите дни. Едно яйце се чупи на стената на църквата, това яйце се изяжда първо след дългите велики пости.

Ритуалът на “борене” на яйца започва точно след започването на великденския обяд. Всеки човек избира неговото яйце. След това се поздравяват с великденският поздрав (“Исус възкресе”/”Наистина възкресе”) три пъти преди “боренето” на яйца. Вярва се, че човекът с последното несчупено яйце ще има цяла година късмет.

Великденски обичаи

Великден, както Коледа, е придобила много различни традиции, някои от които имат малко общо с християнското празнуване на възраждането. Обичаят на Великденското агне подхожда на двете названия на Исус в Светото писание („погледни агнето на Господ, което премахва всички грехове на света“) и ролята на агнето, като животно за жертвоприношения в древен Израел. В древността християните полагали агнето под олтара, освещавали го и тогава го изяждали за Великден. От 12-ти век постите свършвали на Великден с храни, включващи яйца, шунка, сирене и хляб, който е бил благословен за случая.

Традицията на асоциирането на заека с Великден е започнала в протестантските райони в Европа през 17-ти век, но не станала обичай до 19-ти век. За Великденския заек се казва, че снасял яйца, както и че ги боядисвал и криел. Това е един вид израз на протестантското отричане на католическите великденски обичаи. В някои европейски страни са използвани и други животни – в Швейцария е кукувицата, а в района на Вестфален в Германия е лисицата.

Страстна седмица

Така се наричат дните на *Христовите страдания*. Ето защо, всеки от дните от понеделник до събота е наречен *Велик*.

- *Велики понеделник* — Исус Христос влязъл в Йерусалимския храм и го намира пълен с търговци. Божият син изгонил търговците, защото храмът е дом за молитва, а не тържище. В Евангелието се говори за проповедта на Исус в храма и изреченото от него проклятие над безплодната смокиня – символ на човешката душа, която не познава молитвата, покаянието и не носи духовни плодове.

- *Велики вторник* — Христос проповядва в храма и дава своите последни нравствени наставления; разказва притчата за десетте мъдри девици, очакващи идването на Господа и притчата за талантите; Христос прави пророчества за съдбата на град Йерусалим.

- *Велика сряда* — Христос е посетен от покаяла се грешница, която в притеснението си счупва съда с драгоценното миро; провежда се Тайната вечеря

на Божия син с Апостолите, по време на която той им казва, че един от тях ще го предаде; Юда излиза и го предава, а през нощта срещу четвъртък Христос се моли в Гетсиманската градина до идването на предателя и залавянето му.

- *Велики четвъртък* — Произнашена е смъртната присъда над Иисус Христос и е потвърдена от Пилат Понтийски.

- *Велики петък* — ден на великите страдания на Иисус; Христос приел смирено съдбата си да бъде унижаван, обруган, бичуван, бит с плесници, накичен с венец от тръни на главата, нарамен и принуден да носи при изкачването към лобното си място тежкия кръст, на който ще бъде разпънат; разпънат е на Голгота между двама разбойници и издъхва в мъки при слънчево затъмнение и земетресение.

- *Велика събота* — ден на оплакването и погребението на Иисус Христос от майка му Света Богородица и жени, носещи миро; гробът му е запечатан и пред него е поставена стража.

В българската православна традиция всеки от дните на Страстната седмица се отбелязва по особен начин:

- Първите три (*Велики понеделник*, *Велики вторник* и *Велика сряда*) са отредени за разтребване вкъщи, като на рутинната дейност се придава и символично пречистващ характер — прави се за здраве.

- На *Велики четвъртък* се спазва строга забрана за работа (за предпазване от градушка), боядисват се великденските яйца.

- На *Велики петък* (наричан още Разпети петък) в Западна България се украсяват боядисаните яйца с различни мотиви (против болести и смърт). Ходи се на църква и се минава под масата три пъти за здраве.

- На *Велика събота* жените посещават гробищата, преливат и прекадяват гробовете, раздават боядисани яйца и хляб за душите на мъртвите. Обикновено в събота се месят и пекат обредните великденски хлябове.

Как и защо да подготвим мотивационно писмо?

Сериозните фирми в България вече задължително изискват при кандидатстване за работа освен С.В. да се представи и мотивационно писмо. Как да изглежда то и какво да съдържа?

Мотивационното писмо е убеждаващо послание, близко по форма и структура до молбата за постъпване на работа. В него описвате вашите професионални умения и изразявате готовност да заемете длъжността, за която кандидатствате. За разлика от автобиографията, която съдържа кратка информация за образованието,

допълнителните квалификации и трудовия ви опит, мотивационното писмо е това, което ще ви отличи сред многото кандидати. То е вашата първа възможност да направите добро впечатление на бъдещия работодател. Затова обмислете много внимателно отделните му компоненти.

Съставянето на такъв вид писмо обикновено следва схемата:

- а) привличате внимание;
- б) предизвиквате интерес;
- в) внушавате желание;
- г) насърчавате ответна реакция.

За да постигнете последната точка от тази схема - да ви поканят на интервю, и в крайна сметка да ви назначат – трябва да се съобразите с някои основни изисквания.

1. Как да започнем: Адресирайте писмото до конкретна личност – най-често това е шефът на отдел „Човешки ресурси“ или отговорника за подбора на кадри във фирмата, в която кандидатствате. Ако в обявата не е дадено лице за контакт, напишете името на компанията. Във въвеждащия параграф уточнете за коя позиция е вашата кандидатура (някои компании биха могли да набират едновременно хора за различни постове). Пояснете откъде знаете за свободната длъжност – ако е от обява във печатна медия, цитирайте заглавието и датата . След това изложете мотивите си да се насочите към точно тази обява – обяснете защо кандидатствате, демонстрирайте желание за работа, разбиране към изискванията на длъжността и интерес към фирмата.

2. Как да продължим: Вторият, „маркетингов“ параграф на вашето мотивационно писмо трябва да подчертае качествата и способностите ви. Избройте силните си страни, но без да прекалявате с хвалбите. Стремете се да бъдете умерени в това отношение. Споменете с какво се занимавате в момента, какъв опит имате. Обобщете тези умения, които са пряко свързани с бъдещата ви дейност, разкажете накратко как сте приложили на практика придобитата квалификация в заеманите досега длъжности. Добавете и вашите предложения за това, което бихте направили за бъдещия успех на фирмата. Тук е мястото да изразите готовност за предоставяне на копия от сертификати и дипломи. Ако обявата изрично изисква да дадете информация за заплатата, която сте получавали, направете го на това място. Ако не – по-добре не го споменавайте.

3. Как да завършим: Ако е уместно, посочете някакви лични условия или обстоятелства (например, предстои ви преместване на нов адрес или можете да

бъдете открит на посочения от вас телефон след 19 ч.). Улеснете обратната връзка като оставите колкото може повече координати: телефон, електронна поща, домашен адрес. Отбележете, че сте на разположение за интервю. Не е грешно и вие да предложите срок, след който да се обадите за резултата, ако официално не е обявен такъв.

Ето и няколко съвета за добро представяне: Демонстрирайте увереност. Спазвайте деловия тон, но същевременно се стремете към индивидуален стил на изразяване. Подходете към вашето писмо като към „търговско“ средство, чиято цел е да ви „продаде“ на работодателя. Едно добре композирано и умело написано мотивационно писмо ще ви отвори много врати. Основна функция на мотивационното писмо е (без да преповтаря вече казаното в автобиографията) да подчертае желанието и способността на кандидата да се справи с бъдещата работа. То трябва мотивирано да докаже, че непознатият за комисията човек силно иска и категорично може да се впише в бъдещата си длъжностна характеристика. Писмото е и първи шанс „да се вземе преднина“ пред останалите кандидати (и фактически конкуренти).

Поставете се на мястото на комисията по подбор на персонал. За едно-две места тя понякога разглежда стотици кандидатури! Много е важно още на етапа на това първоначално „пресяване“ в документите ви да има нещо, което да ви отличи – и това би могло именно да е мотивационното ви писмо. В заключение не забравяйте: за да напишете мотивационно писмо, трябва да умеете да пишете писмо по принцип. Ако трябва, потърсете подходящи образци. Ще ги откриете в тематични справочници и/или Интернет сайтове. Важно е резултатът в крайна сметка да е перфектен.

Не на последно място, за да напишете такова писмо, трябва да сте мотивирани! И не само това – а да сте истински, искрено мотивирани. Това на пръв поглед изглежда лесно, но всъщност не е. Ако все още сами не се познавате добре и не знаете къде искате да отидете, как да се развивате и какво да постигнете – започвайте „домашното си“ още от днес. Дори все още да не сте попаднали на подходяща обява за работа.

Желаем ви успех!

**Bulharské texty k překladatelskému semináři
Část 1.**

Mgr. Elena Krejčová, Ph.D.

Návrh obálky: Pavel Pilch

Vydala Masarykova univerzita v roce 2014
1. elektronické vydání
ISBN 978-80-210-7531-3

muni
PRESS
